

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

MARZEC 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	
17. Ocena użytkowości mlecznej bydła w Polsce	Magdalena Talarek	87

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W lutym pogorszyły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej, a wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) obniżył się o 0,9 punktu procentowego (pp.). Wprawdzie SWKR osiągnął najniższy poziom w ostatnich 6 miesiącach, ale nadal jest znacznie wyższy od 100 punktów i o 0,5 pp. wyższy niż przed rokiem. Na pogorszenie koniunktury wpłynęło zarówno obniżenie wyrównanego wskaźnika nożyc cen, który zmniejszył się o 0,9 pp., jak i wskaźnika potencjalnego popytu, który zmalał nieznacznie poniżej poziomu ubiegłorocznego. O spadku wyrównanego wskaźnika nożyc cen zdecydowały przeniesione skutki obniżek cen skupu żywca oraz mleka, jakie następowaly od listopada ubiegłego roku. Spadków cen produktów zwierzęcych nie skompensowały w pełni znaczące podwyżki cen zbóż, jakie nastąpiły w styczniu. Nadal jednak wyrównany wskaźnik nożyc cen wynosił 101,2 punktu. Na pogorszenie wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu wpłynęło przede wszystkim relatywne podrożenie żywności zarówno w stosunku do wynagrodzeń jak i towarów i usług konsumpcyjnych. Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego prawie nie zmienił się. Również indeks obrotów handlowych z zagranicą produktami rolno-spożywczymi zmienił się nieznacznie.

Po znaczącym wzroście cen skupu w ubiegłym roku, od początku 2008 r. podwyżki cen detalicznych środków produkcji wyprzedzają nieznacznie wzrost indeksu cen skupu, zatem skumulowany wskaźnik nożyc cen w styczniu spadł do nieco ponad 98 punktów, podczas gdy przed rokiem przekraczał 100 punktów. Mało jest jednak prawdopodobne, aby do nowych zbiorów znacząco zmieniły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej.

Presja popytu sprawia że na rynku zbóż nastąpił powrót do wzrostowych tendencji cen, aczkolwiek po znaczących styczniowych podwyżkach cen skupu (o 6-10%), w lutym dynamika ich wzrostu zmalała. Do nowych zbiorów ceny zbóż będą utrzymywać się na bardzo wysokim poziomie, chociaż kupujący z trudem je akceptują, a obroty zbożami są niskie. Szybszy wzrost zapotrzebowania światowego niż produkcji zbóż sprawia, że oczekiwane są wysokie ceny i jest mało prawdopodobne, żeby te ceny zmieniły nawet bardzo dobre

prognozy co do nowych zbiorów. Większych korekt można spodziewać się po nowych zbiorach, zwłaszcza jeśli okaże się, że zapotrzebowanie na pasze ze strony zredukowanego pogłowia trzody chlewnej będzie znacznie mniejsze. Jednakże coraz większy wpływ na ceny zbóż będzie wywierało ich zużycie do produkcji biopaliw.

Przeciwnostawne tendencje cen produktów zwierzęcych i zbóż pogarszają i tak kiepskie ekonomiczne warunki produkcji zwierzęcej, w tym przede wszystkim trzody chlewnej i drobiu. Szczególnie boleśnie odczuwają to duże gospodarstwa towarowe, specjalizujące się w produkcji żywca wieprzowego lub drobiu w oparciu o pasze z zakupu. Te gospodarstwa, silnie powiązane z rynkiem, mają ograniczone możliwości łagodzenia konsekwencji wzrostu cen zbóż własnymi paszami.

Mimo to w styczniu znacząco wzrósł skup drobiu, który po raz pierwszy w historii wyniósł 121 tys. ton i przekroczył wielkość skupu żywca wieprzowego. Świadczy to o sile branży, która dynamicznie rozwija się, mimo niskiej opłacalności produkcji. Jak można przypuszczać, jest to rezultatem przyspieszenia procesu koncentracji produkcji drobiarskiej i pogłębiania integracji przede wszystkim pionowej.

W styczniu po raz pierwszy od kilkunastu miesięcy nastąpił głęboki spadek cen skupu mleka, mimo że ceny detaliczne nabiątu i masła są wysokie, obniżki cen zbytu przetworów mlecznych nieznaczne, a do rozpoczęcia sezonowego wzrostu podaży jeszcze potrzeba 2-3 miesięcy. Prawdopodobnie zmniejszyła się konkurencja o surowiec przede wszystkim ze strony eksporterów i małych mleczarni, które zrezygnowały z przetwórstwa, a swoje dochody czerpały przede wszystkim z odsprzedaży tzw. mleka przerzutowego.

Spadkowi cen skupu mleka towarzyszy wzrost cen żywca wołowego oraz słaba tendencja spadkowa cen cieląt. Tworzy to przesłanki do pożądanego rozwoju produkcji bydła mięsnego. Potwierdzeniem, że ten proces się rozpoczął jest wzrost eksportu wołowiny, przy silnej redukcji eksportu żywego bydła i cieląt jaki nastąpił w 2007 r.

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

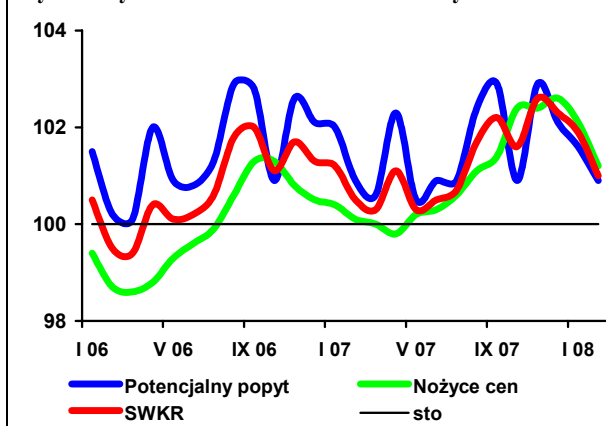
Wyszczególnienie	II 08	I 08	XII 07	XI 07	X 07	IX 07	II 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	101,0	101,9	102,3	102,6	101,6	102,2	100,5
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,9	101,6	102,1	102,9	100,9	102,9	101,0
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	101,2	102,1	102,6	102,4	102,4	101,4	100,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	101,7	102,5	103,1	103,0	103,2	102,4	100,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,5	100,5	100,6	100,8	100,9	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,4	99,7	99,8	99,9	100,0	100,2	99,6
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	99,5	101,5	101,4	100,6	99,8	101,3	99,8
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,2	100,0	101,1	103,2	100,4	104,0	99,9

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

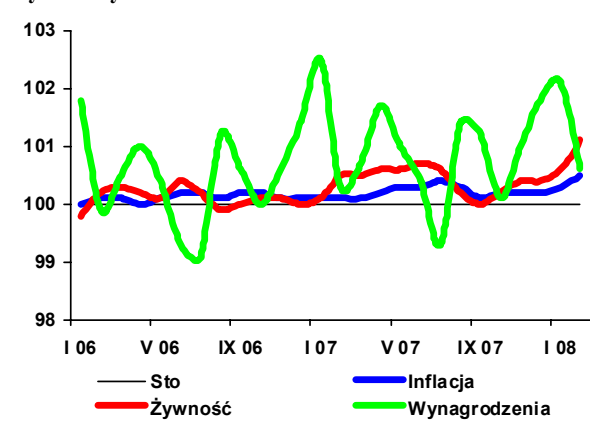
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

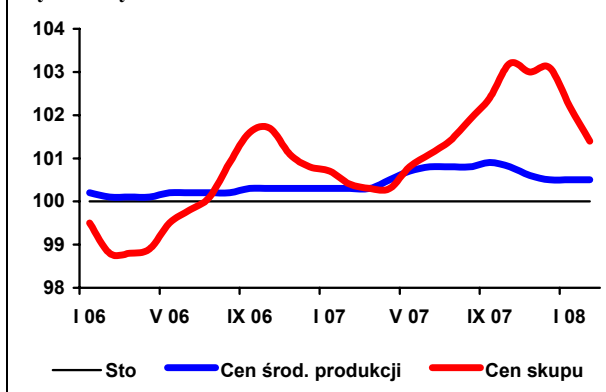
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

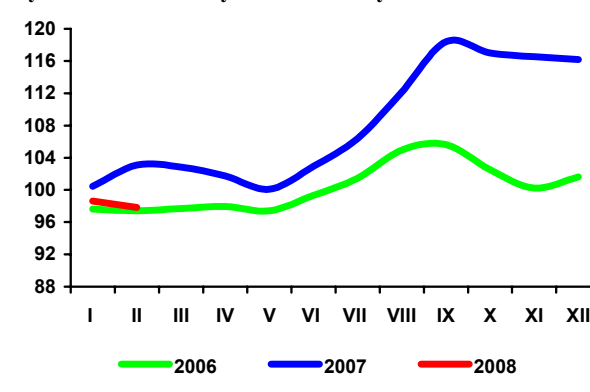
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen w Europie i na świecie. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. o jedną czwartą wyższe niż rok wcześniej, jednak w większości krajów UE-27 kolejny rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Przy relatywnie wysokich zbiorach w Polsce, zboża z naszego kraju są eksportowane do krajów sąsiednich, gdzie występują niedobory. Ceny zbóż, po trwającym 7 miesięcy spadku, w styczniu br. znacząco wzrosły. Interwencyjny skup zbóż, podobnie jak przed rokiem, nie odgrywa żadnej roli w kształtowaniu cen, ponieważ cena interwencyjna jest dwukrotnie niższa od cen rynkowych.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca, wpływa na obniżenie opłacalności ich produkcji. Wzrastają także ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny przyspieszają spadek spożycia przetworów zbożowych.

W 2007 r. wyższa niż przed rokiem była produkcja makaronów (o ok. 10%) Obniżyły się natomiast przemiały zbóż i produkcja mąki pszennej (o 11%) oraz żytniej (o 3%).

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie występuje duży popyt na zboża. W 2007 r. pszenicę sprzedawano do Niemiec, Holandii, Norwegii oraz krajów Afryki Północnej, żyto do Niemiec, Holandii, Słowacji i Czech, jęczmień do Niemiec, Tunezji, Danii i Czech, a owies do Danii, Niemiec i Holandii. Kukurydzę eksportowano do Niemiec, Danii i na Litwę, a pozostałe zboża (z grupy 1008) do Niemiec i innych krajów UE. W imporcie dominowały dostawy z krajów UE, takich jak Czechy, Słowacja, Węgry, Niemcy, Francja, Szwecja i Dania, a także z Kazachstanu.

Zwiększa się eksport mąki pszennej, głównie dzięki wysokiemu eksportowi do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wysokiego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi głównie z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE (27%).

Rok 2007 był rokiem dalszego wzrostu cen produktów zbożowych. Ceny detaliczne produktów zbożowych w końcu 2007 r. były o ok. 12% wyższe niż przed rokiem. Najbardziej (o 23%) wzrosła w tym okresie cena mąki. Ceny pieczywa zwiększyły się o 14%, natomiast wyrobów ciastkarskich i makaronów o 8%.

Kontynuowane są tendencje wzrostowe cen pasz. Ich poziom w ciągu roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen spowodowany jest zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wzrastającymi cenami surowców wysokobiałkowych.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2007 I-XII	699,6	603,6	.	.	760,1	660,6	711,6	659,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	.	.	4213,0	.
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 ^a
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	.	.	172,6	.
2008 I	255	25,0	.	.	314,8	.

^a od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	.	1531	110	.	113	.
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,2	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,6	2976,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,7	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,7	62,9	8,70	470,0
2008 I		120			9,6	

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszennica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyżyto ^b	Pszennica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyżyto ^b
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2007 I-XII	335,7	58,8	143,5	145,0	19,0	1176,2	166,9	306,2	610,4	16,2
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,6	4,7	14,2	33,4	1,6	1034,6	156,3	253,0	538,1	14,5
2006/07	520,8	53,2	125,5	133,3	24,6	1518,2	168,9	339,8	745,6	16,5
2007 I	0,2	1,9	0,9	0,9	303,3	202,3	65,4	35,8	92,5	7,3
II	2,6	1,0	3,9	3,6	218,7	303,3	35,1	49,1	122,8	2,3
III	0,1	0,7	3,1	6,9	116,0	218,7	30,6	35,6	109,6	1,7
IV	0,2	0,6	1,8	19,2	121,9	116,0	11,5	51,1	93,9	1,5
V	0,2	0,2	1,1	0,4	72,5	121,9	7,4	46,5	76,3	1,0
VI	2,1	0,3	3,3	2,4	27,1	72,5	6,4	34,8	43,0	0,5
VII	34,3	1,2	27,8	6,7	27,9	27,1	3,3	18,1	21,9	0,4
VIII	76,1	12,5	51,0	16,9	29,6	27,9	0,5	11,5	9,9	0,2
IX	68,0	17,6	20,6	3,0	21,1	29,6	2,2	6,0	7,7	0,4
X	79,8	16,7	13,6	57,1	12,1	21,1	1,5	6,3	15,5	0,2
XI	47,6	3,7	14,0	16,0	23,8	12,1	3,0	3,5	4,8	0,1
XII	24,5	2,3	2,2	11,9	202,3	23,8	0,1	7,7	12,5	0,3

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2007 I-XII	10,5	4,5	7,5	7,7	16,3	39,2	16,4	41,6	43,0	242,6
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	3,3	1,5	2,4	3,0	9,2	20,1	9,2	24,1	23,7	124,4
2006/07	6,3	2,1	4,6	3,5	12,5	40,8	17,3	38,9	38,1	228,0
2007 I	0,3	0,0	0,3	0,1	1,2	4,0	1,5	4,1	5,1	18,1
II	0,4	0,1	0,3	0,1	1,4	3,4	1,3	3,8	4,9	15,6
III	0,6	0,2	0,5	0,3	1,8	3,4	1,9	4,8	3,9	20,8
IV	0,6	0,1	0,4	0,4	1,6	2,7	1,4	3,8	4,0	21,2
V	0,6	0,3	0,4	1,6	1,4	3,6	1,4	4,1	3,1	25,1
VI	0,8	0,6	0,4	0,5	1,7	3,0	1,6	3,5	2,8	23,7
VII	0,7	0,4	0,8	0,4	1,9	3,1	1,1	3,5	2,2	28,1
VIII	0,9	0,6	0,9	0,8	0,2	3,3	1,1	3,7	3,9	24,6
IX	1,1	0,3	0,9	0,5	0,2	3,2	1,5	2,8	1,9	19,0
X	1,4	0,4	1,3	0,9	1,0	3,8	1,4	3,4	4,5	17,5
XI	1,6	0,6	0,7	1,1	2,7	3,6	1,3	2,4	4,1	14,9
XII	1,6	0,8	0,6	0,9	1,1	2,2	0,9	1,6	2,6	14,1

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2007 I-XII	8,1	48,7	213,0	110,8	96,6	51,9	11,9	79,9	252,4	85,4
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,3	24,3	103,9	55,4	47,3	26,5	6,0	38,0	113,9	41,1
2006/07	7,2	44,0	202,3	116,1	95,0	48,2	11,3	75,6	222,2	80,5
2007 I	0,7	3,3	15,1	9,9	8,7	4,5	0,6	5,8	18,1	7,1
II	0,6	3,7	16,3	9,0	8,1	4,2	2,0	5,9	17,2	6,8
III	0,9	4,8	18,1	8,9	9,1	4,8	1,1	9,0	20,1	8,2
IV	0,7	4,3	17,6	8,7	7,2	4,1	0,7	5,4	18,6	6,0
V	0,9	3,7	18,7	10,3	7,2	4,5	1,1	5,8	19,9	6,0
VI	0,5	4,6	18,0	8,7	7,1	4,4	0,6	6,1	20,0	7,0
VII	0,5	3,5	17,2	9,4	7,9	4,5	1,3	7,1	42,4	6,9
VIII	0,5	4,5	19,3	9,9	8,3	3,8	0,9	7,3	23,5	8,0
IX	0,6	4,8	18,3	10,1	8,4	4,1	1,2	7,5	19,9	6,9
X	0,9	4,1	20,0	10,6	9,1	4,4	0,8	6,7	19,5	8,8
XI	0,7	3,7	19,2	8,6	8,1	4,4	1,0	7,6	17,7	7,7
XII	0,6	3,7	15,0	6,7	7,5	4,1	0,7	5,7	15,6	5,9

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2006 VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” syпка dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” syпка dla loch	Mieszanka „P” syпка dla prosiąt	Mieszanka „T2” syпка dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” syпка dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” syпка dla kur niosek	Koncentrat „Provit” syпки dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2006 VII	894,2	946,7	1509,5	768,0	1136,1	997,9	1582,6
VIII	896,1	951,0	1513,9	765,7	1137,5	998,8	1577,2
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

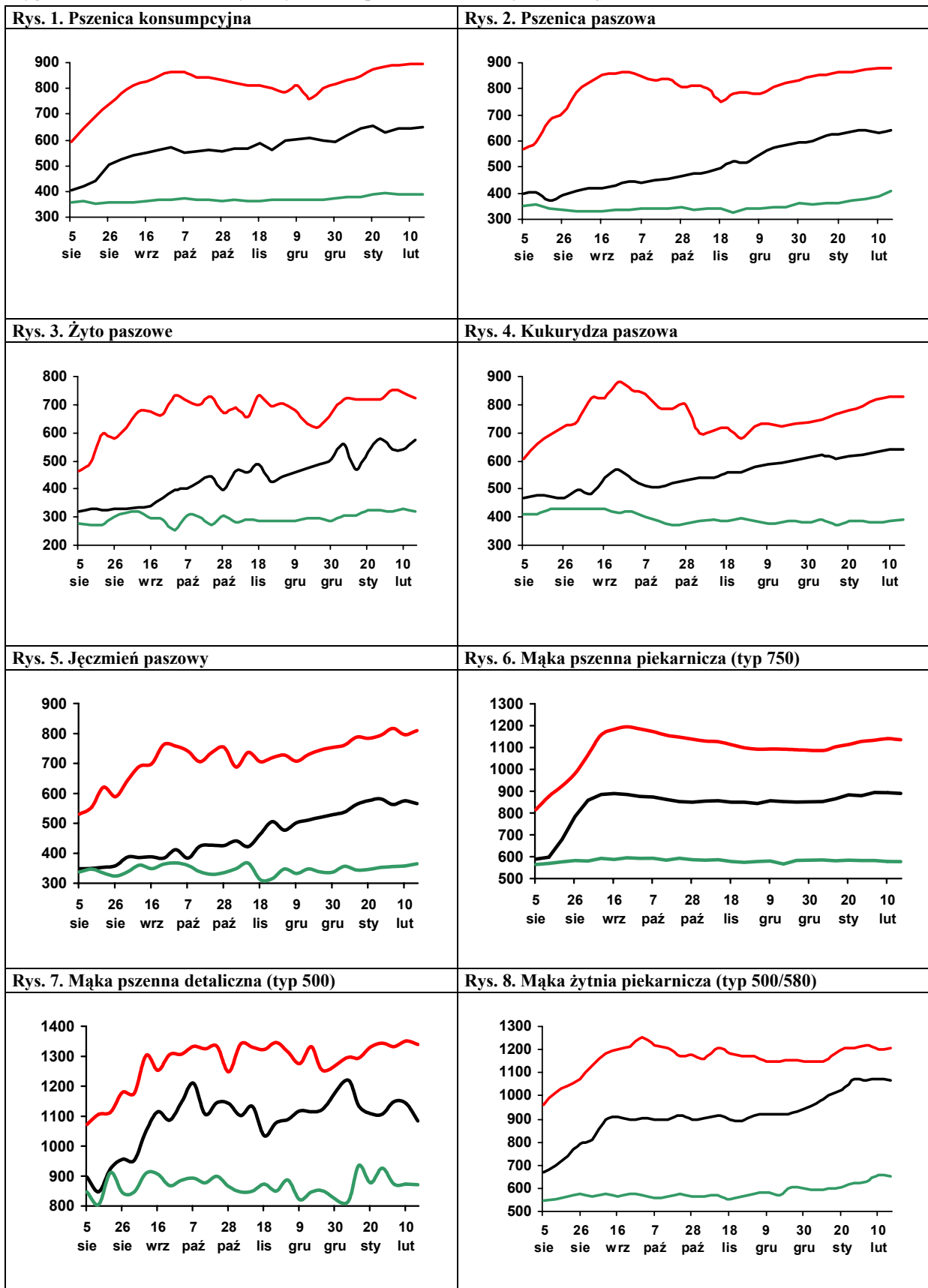
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
I	258	229	251	238	198	223	211

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:

2007/08 — 2006/07 — 2005/06 —

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE została zmniejszona współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęta została zarówno kwota podstawowa 1671 tys. ton jak i kwota dodatkowa 100,6 tys. ton. Krajowa kwota produkcyjna wynosi 1533 tys. ton.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wg GUS wyniosła ok. 249 tys. ha. Rekordowe plony korzeni (530 dt/ha) spowodowały, że zbiory wzrosły do 13 mln ton. Relatywnie niska była natomiast zawartość cukru w surowcu, która wyniosła 16,50%, wobec średniej z ostatnich pięciu kampanii 17,59%. W rezultacie produkcję cukru szacowano na ok. 1930 tys. ton, tj. o ok. 400 tys. ton powyżej limitu produkcyjnego. W okresie wrzesień-styczeń 2007 r. produkcja cukru wyniosła 1550 tys. ton i była o 5% niższa niż przed rokiem. Przemysł cukrowniczy dysponuje jednak bardzo dużymi zapasami soku gęstego, który w kolejnych miesiącach można przetworzyć na cukier. W 2008 r. nadwyżki produkcyjne nie będą mogły być przeznaczony na eksport. Przepisy dotyczące regulacji rynku przewidują, że cukier ten może zostać zużyty na cele niespożywcze lub zostanie wliczony do produkcji kwotowej w sezonie 2008/2009. Przeniesienie znacznych ilości cukru na sezon 2008/09 spowoduje, że przemysł cukrowniczy zakontraktuje w br. mniejsze ilości buraków.

Minimalna cena skupu braków cukrowych w UE w sezonie 2007/2008 wyniosła 29,78 EUR/tonę. W 2007 r. średnia cena skupu buraków w Polsce wynosiła 111,20 zł/tonę i była o 13,6% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu będzie w 60% rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu obniży się do 27,83 EUR/tonę, a ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 100 zł/tonę. Spadek ten będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych.

Krajowy popyt na cukier na rynku krajowym utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową. W 2007 r. wyniosło ono ok. 18,1 kg/osobę, podczas gdy

przed integracją z UE wynosiło prawie 20 kg/osobę. Spadek konsumpcji w gospodarstwach domowych rekompensuje wzrost zużycia w przetwórstwie żywności. W 2007 r. przemysł spożywczy zużył ok. 850 tys. ton cukru. Potwierdzają to zmiany w produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru. W 2008 r. można przewidywać wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, gdyż na rynku wystąpią duże nadwyżki produkcyjne, których nie będzie można wyeksportować.

W grudniu wystąpiła dalsza obniżka cen zbytu cukru na rynku krajowym. Powodem tego są niewielkie zmiany popytu i umacnianie się kursu złotego względem waluty unijnej. Cena referencyjna cukru (631,9 EUR/tonę) wyrażona w złotówkach wyniosła w grudniu 2,28 zł/kg, wobec 2,49 zł/kg w styczniu. Ceny zbytu cukru workowanego i paczkowanego wyniosły 2,40 zł/kg i 2,51 zł/kg i były o 2% niższe niż w listopadzie ub.r. oraz o 3-5% niższe niż w styczniu br. W handlu detalicznym ceny utrzymały się na poziomie listopada ub.r., tj. 2,94 zł/kg.

W 2007 r. eksport cukru wyniósł 346 tys. ton, i był znacznie mniejszy niż przed rokiem (700 tys. ton). Większość cukru eksportowano w okresie czerwiec-listopad, gdy prognozy zaczęły wskazywać, że produkcja przewyższy kwotę produkcyjną. Głównym rynkiem zbytu były kraje UE (180 tys. ton) oraz państwa WNP (147 tys. ton). W eksporcie poza obszar UE stosowane były refundacje wywozowe. ARR wypłaciła 202,7 mln zł wsparcia do 146 tys. ton cukru. W 2007 r. import wyniósł 45 tys. ton, w tym 30 tys. ton z krajów UE. W 2008 r. cukier będzie eksportowany wyłącznie z refundacjami eksportowymi i wyniesie ok. 160 tys. ton.

W styczniu i lutym 2008 r. na rynku światowym wzrosły ceny cukru. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) wynosiły 340-375 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wynosiły 300-340 USD/tonę.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2006	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
	XII	10,7	7,5	3,5	3,7	1,7
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	1,6
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,0
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	
I-XI 2006		124,6	86,7	50,8	54,6	27,5
I-XI 2007		153,8	103,5	50,8	49,8	25,4
$\frac{I-XI 2007}{I-XI 2006} \cdot 100$		123,4	119,4	98,9	91,2	92,2

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie
2006	XI	465,80	645,51	317,14	632,73	631,57	659,40
	XII	488,85	680,61	344,95	669,75	666,79	817,93
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	606,01	482,87
	IX	339,84	504,20	239,33	570,60	587,26	483,14
	X	348,62	491,29	218,07	623,96	656,26	526,82
	XI	303,51	531,15	214,01	584,61	614,62	558,44
XI	316,27	522,73	216,88	576,77	591,19	559,21	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

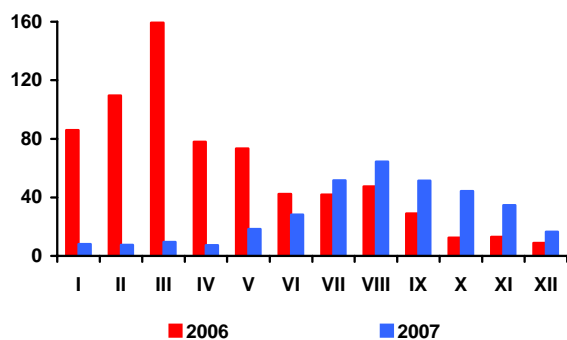
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2006	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94

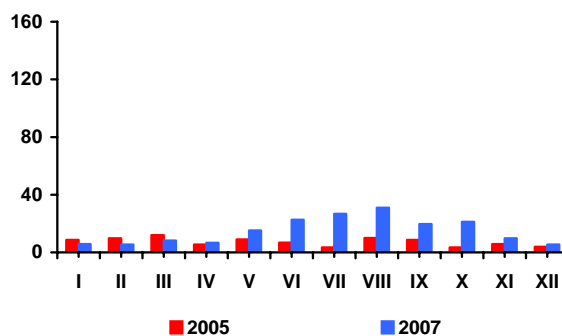
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

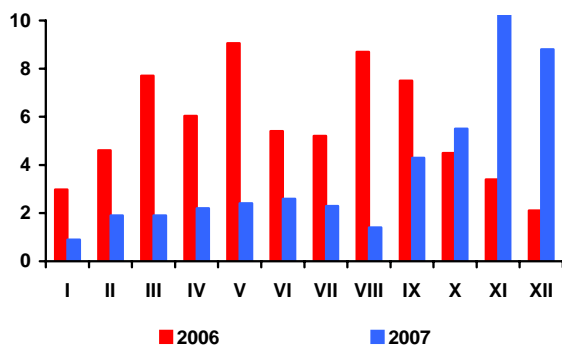
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

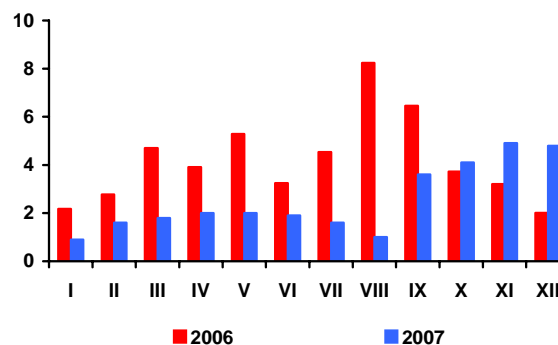
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

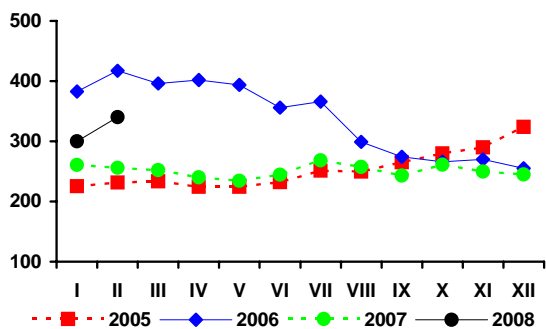
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

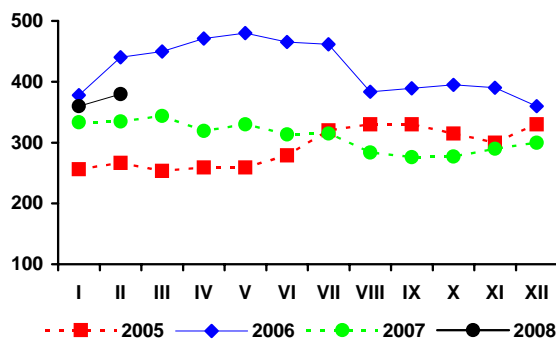
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

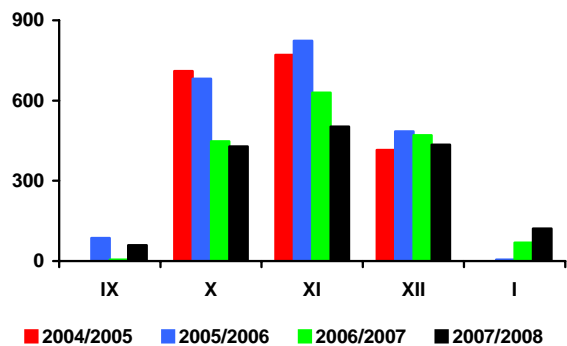
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 7. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Według wstępnych ocen, w sezonie 2008/09 światowe zbiory rzepaku wyniosą 52,1 mln ton i będą o 4,2 mln ton większe niż w sezonie poprzednim. Wzrost zbiorów przewiduje się u wszystkich kluczowych producentów, z wyjątkiem UE-27. Zbiory rzepaku we Wspólnocie ocenia się na 17,8 mln ton, tj. o 0,4 mln ton mniej niż przed rokiem. O ich spadku może zdecydować mniejszy niż przed rokiem areał uprawy.

Na rynku europejskim ceny rzepaku i produktów jego przerobu w transakcjach rzeczywistych i terminowych nadal rosną. W styczniu za rzepak płacono średnio 643 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 46 USD/tonę więcej niż przed miesiącem i o 287 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował średnio 1428 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 31 USD/tonę droższy niż przed miesiącem i o 610 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śrutu rzepakowej wyniosła średnio 308 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 36 USD/tonę wyższa niż przed miesiącem i o 136 USD/tonę wyższa niż przed rokiem.

Na rynku krajowym, wg notowań MRiRW, w styczniu skupiono 33 tys. ton rzepaku przemysłowego. Przeciętna cena skupu wyniosła 1085 zł/tonę i była zbliżona do notowanej przed miesiącem, natomiast w porównaniu ze styczniem roku poprzedniego była o 9,3% wyższa.

W styczniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, znacząco wzrosła przeciętna cena zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (o 6,8% do 3171 zł/tonę) oraz przeciętna cena zbytu śrutu rzepakowej (o 14,7% do 662 zł/tonę). Ceny zbytu obu tych produktów były odpowiednio o 19,8 i 54,5% wyższe niż przed rokiem.

W pierwszych trzech tygodniach lutego ceny rzepaku i produktów pochodnych na rynku krajowym i europejskim nadal rosły.

W 2007 r. krajowy sektor olejarski (zakłady liczące 50 i więcej osób stałej załogi) przerobił ponad 1,5 mln ton rzepaku, tj. o 4% więcej niż w 2006 r. Produkcja surowego oleju rzepakowego w dużych zakładach wzrosła do ponad 600 tys. ton, z tego

rafinowano 426 tys. ton, tj. o 13% więcej niż w roku poprzednim. Zmalała produkcja olejów rafinowanych: słonecznikowego (o 6% do 53 tys. ton) oraz sojowego (o 58% do 9 tys. ton). Produkcja margaryn utrzymała się na poziomie roku poprzedniego (345 tys. ton).

W 2007 r. wzrósł znacząco eksport surowców i produktów oleistych. Ich import był mniejszy niż w 2006 r. Większy był tylko import margaryn. Według danych nieostatecznych, w 2007 r. wywieziono: 501 tys. ton rzepaku (ponad 3 razy więcej niż w 2006 r.), 247 tys. ton oleju rzepakowego (o 33% więcej), 62 tys. ton margaryn (o 55% więcej) oraz 390 tys. ton śrutu rzepakowej (o 1% mniej). Przywieziono: 2111 tys. ton śrut oleistych (niewiele mniej niż w 2006 r.), 374 tys. ton olejów roślinnych (o 13% mniej), 149 tys. ton nasion oleistych (o 36% mniej) i 31 tys. ton margaryn (o 25% więcej).

W 2007 r. wpływ z eksportu oleistych wyniosły 418 mln EUR, a wydatki na ich import 827 mln EUR i były wyższe niż w 2006 r. odpowiednio o 170 i 74 mln EUR. Ujemne saldo handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistych zmalało zatem do 409 mln EUR, tj. o 96 mln EUR w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2007 r. oleje roślinne i margaryny podrożały bardziej u przetwórców niż na poziomie detalu.

W 2007 r. przeciętny wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (3,2%) był większy od inflacji (2,5%), lecz wyraźnie mniejszy od wzrostu cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (4,9%), w tym zwłaszcza od wzrostu cen tłuszczów zwierzęcych (6,0%). Oleje i margaryny potaniały względem masła, lecz podrożały względem „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” (słoniny, smalcu), bowiem ich ceny zmalały.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	625 000 ^c	374 343	257 242	742 101	19,46	41,2	84,2
2006 XII	53 648	34 974	15 349	73 273	1,92	28,6	73,2
2007 I	47 877	40 728	15 676	72 929	1,91	32,7	65,6
II	50 100	31 491	21 371	60 220	1,58	42,7	83,2
III	52 676	34 679	22 851	64 504	1,69	43,4	81,7
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 171	42 716	1,12	66,8	109,3
VI	40 099	26 705	24 293	42 511	1,11	60,6	94,3
VII	37 497	23 242	27 172	33 567	0,88	72,5	111,7
VIII	58 272	29 285	21 195	66 362	1,74	36,4	87,8
IX	57 986	27 097	17 662	67 421	1,77	30,5	86,0
X	57 509	42 406	23 117	76 798	2,01	40,2	74,9
XI	56 440	41 097	20 093	77 444	2,03	35,6	72,9
XII	48 888	22 999	17 541	54 346	1,43	35,9	90,0
Wskaźnik zmian w %							
XII 2007 / XI 2006	86,6	56,0	87,3	70,2	70,2	x	x
XII 2007 / XII 2006	91,1	65,8	114,3	74,2	74,2	x	x
I-XII 2007 / I-XII 2006	104,1	87,2	130,0	89,2	89,2	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	625 000 ^c	15 652	247 138	393 514	10,31	39,5	158,8
2006 XII	53 648	576	15 063	39 161	1,03	28,1	137,0
2007 I	47 877	363	15 332	32 908	0,86	32,0	145,5
II	50 100	273	20 846	29 527	0,77	41,6	169,7
III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 611	16 119	0,42	65,6	289,5
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2720	17 174	43 532	1,14	29,6	133,2
X	57 509	4857	22 134	40 232	1,06	38,5	142,9
XI	56 440	2871	18 174	41 137	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1445	16 427	33 906	0,89	33,6	144,2
Wskaźnik zmian w %							
XII 2007 / XI 2006	86,6	50,3	90,4	82,4	82,4	x	x
XII 2007 / XII 2006	91,1	250,9	109,1	86,6	86,6	x	x
I-XII 2007 / I-XII 2006	104,1	180,6	133,1	93,0	93,0	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe,

^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	937 500 ^c	2 111 304	390 167	2 658 637	41,6	35,3
2006 XII	80 472	208 852	41 088	248 236	51,1	32,4
2007 I	71 816	175 357	38 097	209 076	53,0	34,3
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	16 822	240 550	24,1	29,0
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 930	192 425	53,7	45,4
IX	86 979	150 207	36 764	200 422	42,3	43,4
X	86 264	239 915	38 436	287 743	44,6	30,0
XI	84 660	166 108	55 133	195 635	65,1	43,3
XII	73 332	172 076	39 036	206 372	53,2	35,5
Wskaźnik zmian w %						
<u>XII 2007</u> <u>XI 2006</u>	86,6	103,6	70,8	105,5	x	x
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	91,1	82,4	95,0	83,1	x	x
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	104,1	99,7	97,3	101,6	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe, ^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	937 500 ^c	6 696	390 099	554 097	41,6	169,2
2006 XII	80 472	534	38 570	42 436	47,9	189,6
2007 I	71 816	483	36 315	35 984	50,6	199,6
II	75 150	387	33 390	42 147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44 394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 099	43 064	51,6	203,0
IX	86 979	1 654	34 567	54 066	39,7	160,9
X	86 264	359	34 873	51 750	40,4	166,7
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	35 663	38 218	48,6	191,9
Wskaźnik zmian w %						
<u>XII 2007</u> <u>XI 2006</u>	86,6	192,0	73,4	105,1	x	x
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	91,1	102,8	92,5	90,1	x	x
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	104,1	66,7	99,3	107,0	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe, ^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054 ^c	31 464	61 882	314 636	8,24	17,9	109,7
2006 XII	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
2007 I	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
II	27 006	2 077	3 887	25 196	0,66	14,4	107,2
III	27 201	2 320	4 080	25 441	0,67	15,0	106,9
IV	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
V	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
VI	27 790	2 495	4 119	26 166	0,69	14,8	106,2
VII	25 088	2 513	3 436	24 165	0,63	13,7	103,8
VIII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
IX	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
X	32 141	2 689	6 373	28 457	0,75	19,8	112,9
XI	34 778	3 108	8 597	29 289	0,77	24,7	118,7
XII	32 628	3 258	7 893	27 993	0,73	24,2	116,6
Wskaźnik zmian w %							
XII 2007 XI 2006	69,7	138,0	53,8	82,2	82,2	x	x
XII 2007 XII 2006	88,9	192,8	93,7	98,4	98,4	x	x
I-XII 2007 I-XII 2006	99,9	125,5	154,9	95,2	95,2	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe,

^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	986,0 ^b	699,6	1,41
2006 XII	987,6	572,5	1,73
2007 II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
Wskaźnik zmian w %			
I 2008 XII 2007	100,3	107,1	x
I 2008 I 2007	109,3	136,6	x
I-XII 2007 I-XII 2006	105,5	156,3	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW, ^b szacunek MRiRW.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2006 XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
2007 I	3,41	3,94	4,08	4,79	5,26	5,47
II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
Wskaźnik zmian w %						
XII 2007 XI 2007	98,5	x	100,2	101,5	101,6	102,1
XII 2007 XII 2006	116,2	x	124,9	111,8	107,8	108,8
I-XII 2007 I-XII 2006	112,7	94,1	105,4	104,5	102,1	98,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

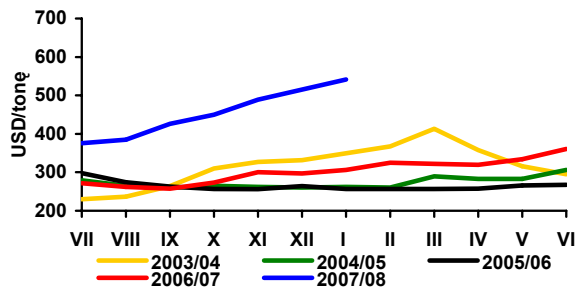
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Marga-ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Marga-ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
2007 I	4,12	5,28	7,00	11,56	2,71	4,92	x	12,13	15,10	4,44
II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
Wskaźnik zmian w %										
XII 2007 XI 2007	100,8	100,0	97,1	96,9	100,3	102,2	x	100,8	100,0	102,6
XII 2007 XII 2006	138,9	113,3	110,3	129,3	107,7	117,4	x	103,5	136,5	106,4
I-XII 2007 I-XII 2006	118,3	110,1	108,2	114,9	98,2	105,7	x	100,4	111,6	95,7

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

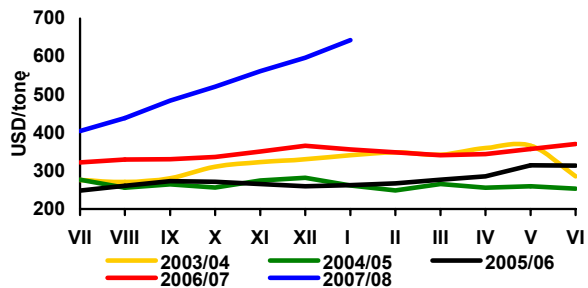
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

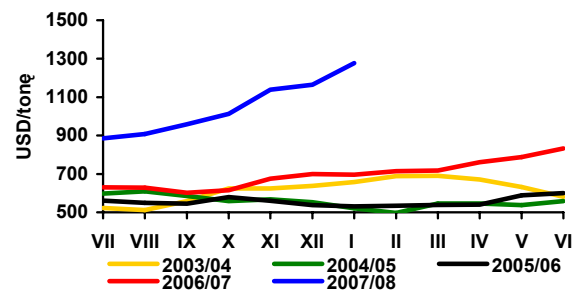
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

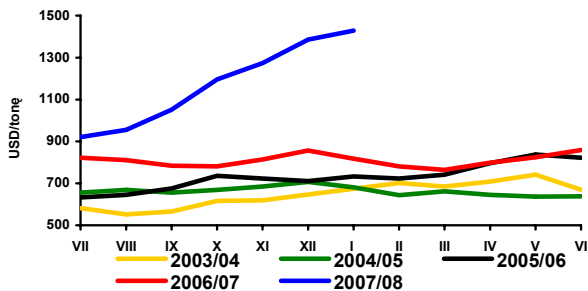
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

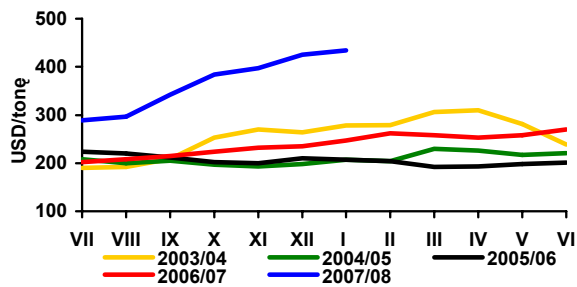
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

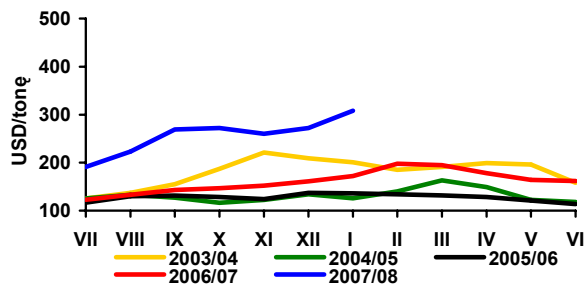
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

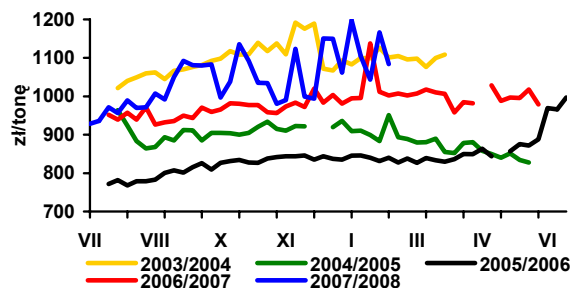
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

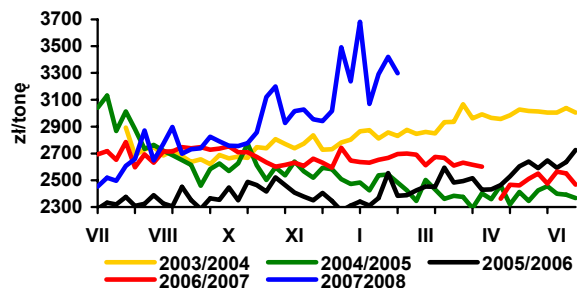
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

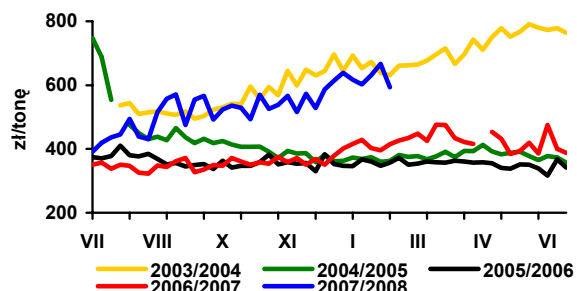
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

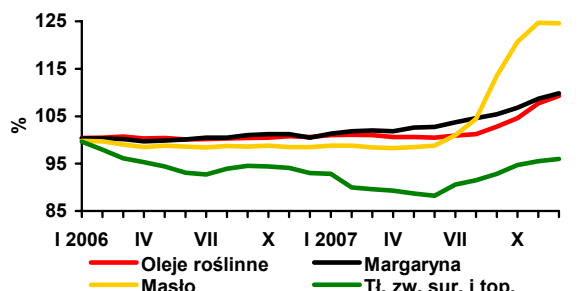
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

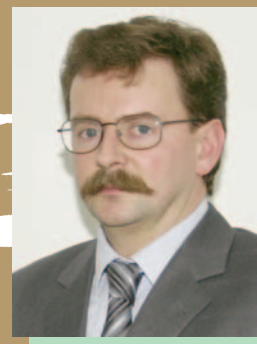
Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Na europejskim rynku utrzymują się niskie ceny ziemniaków. Na rynku spot otowiana cen ziemniaków jadalnych w takich krajach, jak Niemcy Belgia, Francja czy Holandia tylko nieznacznie przekraczają 100 EUR/dt. W kontraktach terminowych na kwiecień 2009 r. przewiduje się jednak wzrost cen ich o 30-40%. Jest to związane z przewidywanym ograniczeniem areалу uprawy ziemniaków, z powodu wzrostu opłacalności alternatywnych upraw, jak na przykład zbóż, czy rzepaku.

Na polskim rynku ziemniaków utrzymuje się sezonowy wzrost cen. W styczniu, w stosunku do poprzedniego miesiąca, ziemniaki podrożały o 3,6%, a ich przeciętna cena na targowiskach w skali kraju wyniosła 57,7 zł/dt i była o 46% niższa w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

Wzrost cen wystąpił w większości województw, przy czym najbardziej podrożały ziemniaki w warmińsko-mazurskim i podkarpackim (o 11-14%), a obniżyły się nieznacznie w lubelskim, pomorskim i śląskim. Nadal najtaniej można było kupić ziemniaki w województwie mazowieckim i świętokrzyskim (poniżej 50 zł/dt). Najdroższe ziemniaki były w województwach zachodniej części Polski: lubuskim i zachodniopomorskim oraz w opolskim (ok. 70 zł/dt).

Zdecydowane pogorszyły się wyniki handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami. Zmniejszył się eksport wszystkich przetworów ziemniaczanych. Zwiększyła się jedynie sprzedaż na rynki zagraniczne ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji, ale jej poziom nadal jest bardzo niski. Prawie o połowę, tj. do 25,5 tys. ton obniżył się eksport skrobi i mąki ziemniaczanej. Wywóz pozostałych produktów skrobiowych zmniejszył się o ok. 2% do 82,7 tys. ton. Sprzedaż frytek na

rynki zagraniczne wyniosła w 2007 r. 90,2 tys. ton, wobec 102,0 tys. ton w 2006 r. Duży większy spadek, bo z 18,7 do 14,2 tys. ton, zanotowano w eksporcie chipsów. Sprzedaż suszu była również zdecydowanie niższa aniżeli w 2006 r. (o 3 tys. ton) i wyniosła 5,4 tys. ton.

Wzrósł import przetworów i ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. W 2007 r. roku przywóz produktów skrobiowych wyniósł 319 tys. ton, wobec 287 tys. ton w 2006 r. i 232 tys. ton dwa lata wstecz. Nieznacznie wzrósł import skrobi nieprzetworzonych, z 58 do 60 tys. ton (w tym skrobi ziemniaczanej obniżył się z 18,7 do 7,3 tys. ton.). O prawie 28% zwiększył się przywóz syropów skrobiowych, których sprowadzono 152 tys. ton, wobec 119 tys. ton w roku poprzednim. Na nieco wyższym niż rok wcześniej poziomie ukształtował się import dekstryn i preparatów wykałczalniczych na bazie skrobi i wyniósł 86,4.

W minionym roku o 36% do 50,6 tys. ton zwiększył się import frytek i pozostałych ziemniaków mrożonych. Więcej sprowadzono chipsów (5,1 tys. ton, wobec 3,9 tys. ton w roku poprzednim). Zmniejszył się jedynie, z 4,7 do 3,0 tys. ton, przywóz suszów z ziemniaków. Rekordowo wysoki był przywóz ziemniaków nieprzetworzonych i wyniósł 177,3 tys. ton, wobec 111,4 tys. ton w 2006 r. (z tego 8,5 tys. ton sprowadzono w II półroczu 2007 r.)

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	-	-	-	-	1 894	-
II	-	-	-	-	41	-
III	-	-	-	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	806	-	2 363
IX	238 900	159 600	298 500	27 538	12 631	28 984
X	319 600	326 900	303 300	41 608	37 510	35 730
XI	144 600	133 700	129 300	20 373	17 714	14 131
XII	49 900	45 400	41 500	5 092	1 999	-
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	864 500 ^d	95 417	71 789	81 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII-XII 2005,

^c okres VII-XII 2006, ^d okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostale	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
X	2	-	1 091	4 862	4	4 867	1 044	7 217	1 396	703
2006 XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
X	237	90	386	1 847	4 681	12 441	6 840	3 532	279	473
2006 XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
		2006	2007	2007	2007	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	38,8	19,3	22,3	33,5	86,3	150,2
	Targowiskowa	97,5	55,7	55,3	55,7	57,1	100,7
	Detaliczna (zł/kg)	1,28	0,74	0,75	0,75	58,6	100,0
	Importowa	167,5	72,6	184,9	188,5	112,5	101,9
	Eksportowa	125,5	25,4	30,6	59,8	47,6	195,4
Relacje cen	Skup / targowisko	0,24	0,38	0,33	0,33	-	-
	Targowisko / detal	0,78	0,84	0,80	0,80	-	-
	Skup / detal	0,19	0,32	0,26	0,26	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	144,1	140,0	138,1	136,2	94,5	98,6
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,44	2,33	2,25	2,24	91,8	99,6
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	3,18	4,67	4,65	4,60	144,7	98,9
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,38	9,20	9,16	9,18	109,5	100,2
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,20	32,20	32,50	32,30	100,3	99,4
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,74	7,28	7,32	7,36	109,2	100,5
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,40	7,74	7,80	7,90	106,8	101,3

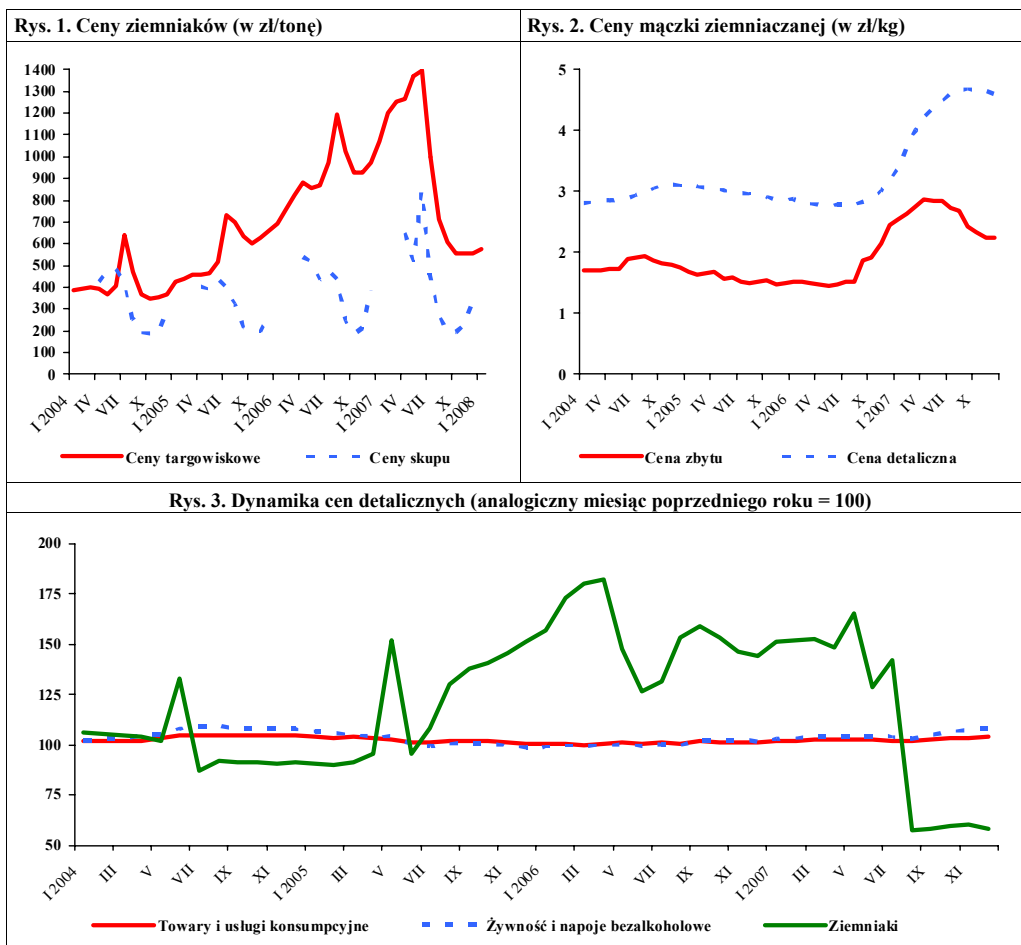
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2007			2008	wsk. zmian cen	
		październik	listopad	grudzień	styczeń	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	60,9	60,8	61,7	62,2	48,7	100,9
2	Kujawsko-pomorskie	51,5	53,2	56,1	56,2	45,1	100,2
3	Lubelskie	49,3	50,2	52,3	51,5	65,8	98,4
4	Lubuskie	61,9	64,7	65,3	67,8	56,7	103,8
5	Łódzkie	47,6	43,9	45,1	47,5	44,8	105,3
6	Małopolskie	63,9	62,5	59,6	60,2	61,9	101,0
7	Mazowieckie	46,5	48,1	45,0	47,4	45,3	105,2
8	Opolskie	60,7	62,3	65,8	71,6	62,3	108,9
9	Podkarpackie	61,8	58,1	58,3	64,9	65,6	111,4
10	Podlaskie	42,0	43,8	45,9	48,8	56,6	106,1
11	Pomorskie	65,1	67,4	66,8	65,8	52,6	98,5
12	Śląskie	58,2	60,1	61,2	60,5	52,1	99,0
13	Świętokrzyskie	48,4	48,4	47,6	51,9	55,6	109,2
14	Warmińsko-mazurskie	56,4	50,9	51,1	58,1	59,4	113,7
15	Wielkopolskie	58,5	55,6	56,8	59,9	51,3	105,4
16	Zachodniopomorskie	71,2	70,9	72,8	73,2	61,4	100,6
maksimum		71,2	70,9	72,8	73,2	x	
minimum		42,0	43,8	45,0	47,4		
różnica w %		69,5	61,8	61,7	54,6		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W lutym 2008 r. w porównaniu ze styczniem, wskutek wyższej podaży - obniżyły się o 6% ceny skupu pieczarek do bezpośredniego spożycia (do 4,63 zł/kg). Wśród warzyw do bezpośredniej konsumpcji na zbliżonym poziomie do cen z poprzedniego miesiąca utrzymały się ceny cebuli i marchwi. Podrożała o 24% kapusta biała (do 0,51 zł/kg) i o 6% buraki ćwikłowe (do 0,53 zł/kg). Wzrosły ceny większości warzyw w skupie do przetwórstwa: pietruszki o 60% (do 1,20 zł/kg), marchwi o 26% (do 0,34 zł/kg) i kapusty białej o 23% (do 0,43 zł/kg). Nieznacznie wzrosły ceny cebuli obieranej i buraków ćwikłowych. Wzrosły ceny skupu większości warzyw przeznaczonych na eksport, a najbardziej: kapusty białej (o 19%), marchwi (o 14%) i pietruszki (o 12%). W mniejszym stopniu podrożały buraki, seler, cebula i kapusta czerwona. Kapusta pekińska potaniała o 2%. Nie zmieniła się cena porów (2 zł/kg). Podrożały też warzywa na rynkach hurtowych: kapusta biała (o 12%), cebula (o 7%) oraz w niewielkim stopniu: buraki ćwikłowe. Natomiast o 3% obniżyła się cena marchwi. W stosunku do lutego 2007 r. wzrosły ceny skupu kapusty białej (do bezpośredniej konsumpcji, z przeznaczeniem do przetwórstwa i na eksport), pekińskiej i porów (na eksport), marchwi (do bezpośredniej konsumpcji i na eksport) oraz pietruszki (do przetwórstwa i na eksport). Obniżyły się ceny skupu cebuli (konsumpcyjnej, przemysłowej i kierowanej na eksport), marchwi przemysłowej oraz kapusty czerwonej i selerów przeznaczonych na eksport. Na rynkach hurtowych potaniała o 43% cebula i o 10% buraki, a podrożała o 20% marchew i 12% kapusta biała.

W grudniu 2007 r. w porównaniu z listopadem wzrosły ceny detaliczne papryki (o 11%), kalafiorów (o 10%), pieczarek, buraków i porów. Natomiast nieznacznie obniżył się poziom cen detalicznych kapusty białej i selerów. Ceny cebuli i marchwi utrzymały się na niezmiennym poziomie. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do grudnia 2006 r. obniżył się poziom cen detalicznych większości warzyw świeżych, a najbardziej cebuli (o 19%). Podrożała papryka (o 63%), kapusta biała i pieczarki. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej mrożonej fasoli szparagowej (o 13%), soków wielowarzywnych i mrożonych mieszanek warzywnych. W mniejszym stopniu podrożał

koncentrat pomidorowy, mrożony szpinak, kalafior, keczup, sok pomidorowy, konserwowy groszek i kukurydza.

W zbyciu zwykowały ceny koncentratu pomidorowego, ogórków konserwowych i keczupu, a zmalały ceny kalafiorów mrożonych i soku pomidorowego.

W grudniu 2007 r. w porównaniu z grudniem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję konserw warzywnych (o 73%), gotowych dań mrożonych (o 47%), soku pomidorowego (o 46%) i warzyw mrożonych (o 17%). Obniżyła się produkcja jednogatunkowych soków warzywnych (o 44%), i w niewielkim stopniu marynat.

W grudniu 2007 r. wyeksportowano 32,1 tys. ton warzyw świeżych o wartości 11,4 mln EUR, co oznacza wzrost wolumenu (o 38%) i wartości (o 26%) w stosunku do grudnia 2006 r. Na zwiększenie ilości eksportu wpłynął sześciokrotny wzrost sprzedaży marchwi, pięciokrotny kalafiorów, dwukrotny pomidorów, o 33% cebuli i o 23% ogórków. W grudniu ub. r. wyeksportowano 37,3 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 25,8 mln EUR. Wolumen oraz wartość eksportu przetworów wzrosły w stosunku do grudnia 2006 r. odpowiednio o: 9 i 20%. Najbardziej wzrosła sprzedaż marynat (o 40%) i suszy (o 30%). Natomiast o 12% zmniejszył się eksport konserw.

Import warzyw świeżych w grudniu 2007 r. wyniósł 25,8 tys. ton, a jego wartość 23,7 mln EUR. W porównaniu z grudniem 2006 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 26%, a jego wartość o 10%. Na spadek importu warzyw wpłynął niższy o 56% zakup cebuli, o 33% papryki i o 30% czosnku. Natomiast trzy i półkrotnie zwiększył się zakup kapusty i dwukrotnie marchwi. Import przetworów warzywnych wyniósł 14,2 tys. ton, a jego wartość 12 mln EUR. W porównaniu z grudniem 2006 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych wzrosła o 50%, a ich wartość o 54%. Zaimportowano ponad dwukrotnie więcej koncentratu pomidorowego, o 34% więcej marynat, o 23% mrożonek, o 10% konserw i o 8% suszy.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
Wskaźnik zmian w %											
<u>II 2008</u> I 2008	98	99	124	99	106	x	x	x	x	x	94
<u>II 2008</u> II 2007	63	78	170	106	104	x	x	x	x	x	106

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>II 2008</u> I 2008	101	123	126	104	160	x	x	x	x	x	x
<u>II 2008</u> II 2007	55	130	74	96	106	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,0	0,38	-
Wskaźnik zmian w %													
$\frac{\text{II 2008}}{\text{I 2008}}$	x	x	98	119	102	x	114	112	104	102	100	109	x
$\frac{\text{II 2008}}{\text{II 2007}}$	x	x	168	228	85	x	108	113	82	54	200	123	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
Wskaźnik zmian w %						
$\frac{\text{XII 2007}}{\text{XII 2006}}$	146	56	117	173	147	96

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												XII 2007 XII 2006 (%)
	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII									
	Warzywa ogółem	35669	26596	23295	380054	27923	25271	29933	20740	28192	36364	39207	45081	39003	48674	38124	32053	138							
Cebula	7970	10169	7543	144225	9256	8221	7855	6244	7526	6969	8373	12056	12108	14395	12988	10060	133								
Kapusta	5439	3504	4722	48426	5144	5913	8835	6584	3420	5982	5113	2709	2887	5956	5671	3913	83								
Marchew	340	858	508	12441	922	764	1001	1049	1564	1771	1988	1832	2433	3153	3284	3045	599								
Ogórki	566	220	318	22260	415	151	52	441	1253	2642	6400	4326	902	696	276	390	123								
Pomidory	9203	2091	1320	56486	1021	1021	1419	1461	8998	10473	9182	13437	10747	10375	3477	2963	224								
Kalafiorzy	3973	1025	114	15127	179	205	325	261	1150	4054	2905	4083	2358	3840	1585	616	540								
Przetwory ogółem	43539	41175	35206	418814	39943	38845	45350	31811	33115	28327	24475	28565	36771	48056	44124	37327	109								
Susze	1856	1841	1069	17436	1560	1261	1186	1097	1157	999	808	817	1296	1479	1431	1386	130								
Marynaty	3451	3319	2264	30726	2322	2369	2742	3247	3192	3181	2687	2631	2984	4403	3823	3166	140								
Konserwy	3968	3968	3941	34973	3694	3994	4454	3703	3311	2359	1873	1862	2385	4231	3289	3480	88								
-kapusta kwasz.	1109	1466	1696	11543	1784	1852	2376	1958	1159	911	745	599	610	1154	1170	1243	73								
Mrożonki	31484	28735	25455	306806	29264	28210	33937	21206	23028	19060	16390	20730	26815	34608	32060	26083	102								
Pieczarki i ich przetwory	12246	12602	14598	132479	14903	13391	17819	16107	15315	11906	11287	10811	12583	15833	16750	16013	110								
Warzywa ogółem	16390	10237	9068	145484	10296	9260	10874	9039	16951	19100	20008	21759	19919	22537	14479	11382	126								
Cebula	6389	1425	917	44928	4482	3903	3579	3034	3812	3637	3878	4249	4033	4768	4811	3544	386								
Kapusta	572	515	565	7113	688	840	1471	955	772	1265	966	554	522	825	800	666	118								
Marchew	100	135	131	2360	166	157	187	178	346	364	495	303	294	392	404	368	281								
Ogórki	311	148	200	8174	250	56	51	328	847	2040	2019	1599	558	489	214	244	122								
Pomidory	6389	1425	917	44928	720	717	1220	1753	7354	7990	7798	9868	8589	8925	2936	1795	196								
Kalafiorzy	1098	429	64	5281	95	109	170	141	431	1099	1422	1449	1174	1731	743	314	491								
Przetwory ogółem	26736	25347	21464	240414	24907	22843	26752	19641	20897	18932	16349	18829	23767	30801	27990	25838	120								
Susze	3185	3201	2116	28686	3002	2329	2370	2048	2295	2024	1609	1830	2807	3012	2923	2875	136								
Marynaty	2832	2676	1803	23838	2146	2062	2653	2477	2449	2490	2190	2168	2355	3706	3201	2748	152								
Konserwy	2406	2243	2171	21769	2155	2256	2529	2167	2160	2048	1581	1792	2090	3472	2506	2601	120								
-kapusta kwasz.	423	492	590	4739	557	574	692	576	444	428	318	291	291	500	534	587	99								
Mrożonki	16221	15362	13506	144681	15275	13978	16916	11101	12191	10020	8605	10998	13695	17592	16441	12044	89								
Pieczarki i ich przetwory	18053	18056	20057	189059	22036	19114	24541	21816	21053	17096	16419	16245	19095	22070	23719	21791	109								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												XII 2007 XII 2006 (%)	
	2006												2007													
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII									
Warzywa ogółem	8259	10309	23836	34918	249374	35790	34259	49680	44102	35668	20363	9649	4732	5497	6804	20448	25825	74								
Cebula	6031	5903	6621	8893	53275	8858	11159	11408	12668	11425	6202	2980	1406	1869	2402	2950	3899	44								
Kapusta	0	0	0	8	1849	57	50	378	1697	1225	335	14	143	3	12	38	28	350								
Marchew	185	1108	238	639	34763	1097	2174	4461	4902	5812	5337	941	505	280	68	307	1375	215								
Ogórk	43	1151	3453	3791	19093	5040	2654	3047	2067	1488	312	188	81	1055	1556	4396	4091	108								
Pomidory	178	358	7539	11840	67860	11226	9306	14334	10828	8838	4436	2205	578	651	591	585	9451	80								
Papryka	874	376	2294	3328	22948	2494	2306	2588	2198	2269	2249	1553	632	520	525	2525	2226	67								
Czosnek	476	363	428	861	6081	740	276	868	1099	534	363	931	596	381	332	387	602	70								
Przetwory ogółem	10175	10857	12118	9464	113190	11824	12508	14412	10530	12831	12498	11676	11695	11957	14986	16922	14179	150								
Mrożonki	3264	2343	2572	2620	29683	2883	3662	3863	2712	2824	2618	2398	2976	2616	3152	3528	3216	123								
Susze	605	567	843	643	9226	1510	1058	1243	809	958	1188	897	742	880	1265	972	694	108								
Marynaty	712	1098	1070	799	8665	846	901	989	1073	1087	1029	784	901	1299	1090	1301	1069	134								
Konserwy	2233	3264	2380	2285	25026	1349	2799	3480	1900	2421	2112	2112	2896	3493	3525	3765	2504	110								
<i>-takurudzka</i>	1538	2104	1531	1389	15044	674	1615	2227	913	1354	1060	1147	2082	2171	2100	2050	1007	72								
<i>konserw.</i>	2186	2406	3913	2015	28325	3910	3043	3340	2964	4173	4271	3984	2564	2632	4408	5723	5294	263								
Koncentrat pomid.	2166	3829	14659	26431	168977	32226	24652	39266	33799	19245	10884	6162	2512	3069	4571	19937	23677	90								
Cebula	940	1049	1286	1609	8268	1680	2171	2918	2839	2665	1286	403	196	296	347	361	646	40								
Kapusta	0	2	1	4	689	31	27	182	640	312	92	4	41	1	3	6	18	450								
Marchew	70	187	85	211	9958	295	551	1185	971	1148	1224	232	122	72	14	112	368	174								
Ogórk	27	742	2764	3813	17039	5346	3685	2685	1716	1141	209	93	63	619	1226	3822	3256	85								
Pomidory	158	433	5329	11748	61388	14296	9323	17075	14882	6471	3162	1893	626	762	753	6418	11018	94								
Papryka	319	261	2114	3538	28264	3915	3858	4883	4108	4105	3283	2339	498	316	738	4819	3621	102								
Czosnek	407	448	677	900	7833	834	476	1012	1058	605	449	593	334	292	316	380	529	59								
Przetwory ogółem	8119	8983	9414	7784	90393	10885	11707	12499	8544	10354	10421	10144	9752	10721	13295	13623	11975	154								
Mrożonki	2133	1642	1847	1789	20246	2968	2971	3254	2133	2105	1946	1891	2147	2071	2498	2742	2302	129								
Susze	1204	1049	1338	1122	14033	2213	1825	1912	1272	1695	1785	1565	1453	1577	2051	1735	1333	119								
Marynaty	631	884	832	604	6655	756	756	875	875	769	870	607	653	819	814	1152	984	163								
Konserwy	2230	3252	2373	2328	26028	1861	3576	3368	1736	2392	2223	2366	2527	3556	3846	3856	2895	124								
<i>-takurudzka</i>	1142	1543	1135	1064	11213	534	1262	1726	637	1005	842	990	1464	1831	1861	1756	1003	94								
<i>konserw.</i>	1215	1329	2098	1179	15715	2115	1775	1968	1703	2397	2602	2363	1667	1764	2695	2786	3311	281								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 XI	0,46	0,16	0,17	0,84	0,73	0,42	1,49	0,90	0,34	0,53
XII	0,51	0,14	0,19	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,48	0,13	0,18	0,60	0,70	0,53	1,44	1,14	0,31	0,46
II	0,47	0,14	0,21	0,37	0,70	0,53	1,37	1,04	0,31	0,45
III	0,46	0,17	0,19	0,97	0,86	0,52	1,33	1,23	0,29	0,46
IV	0,49	0,15	0,17	0,75	1,20	0,54	1,37	0,65	0,29	0,52
V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	95	121	100	79	73	109	97	97	102	87
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	68	121	63	86	69	60	97	79	134	90

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntow ^a
2006 IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2006 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>II 2008</u> <u>I 2008</u>	107	112	97	103	x	x	x	x	x
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	57	112	120	90	x	x	x	x	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2006 XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
2006 I-XII	2,77	7,29	3,00	2,94	2,83	5,79	2,41
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
Wskaźnik zmian w %							
XII 2007 XI 2006	99	100	101	101	102	100	100
XII 2007 XII 2006	107	108	100	97	99	102	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2006 XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
Wskaźnik zmian w %											
XII 2007 XI 2006	100	99	100	102	99	101	111	x	x	110	105
XII 2007 XII 2006	81	122	94	98	97	96	163	x	x	91	115

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag-mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2006 XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2006</u>	100	100	100	101	100	100	101	101	99	100	100
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	101	104	113	104	109	110	102	106	106	104	111

^a w zł/l

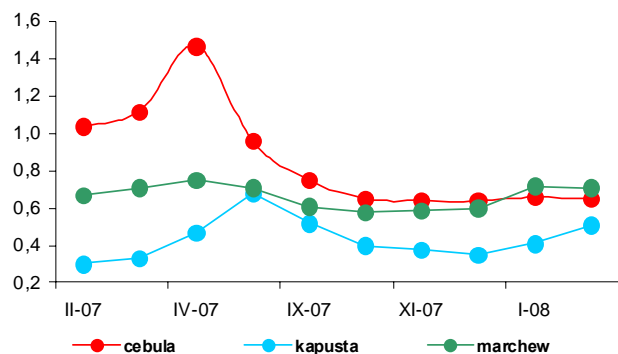
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

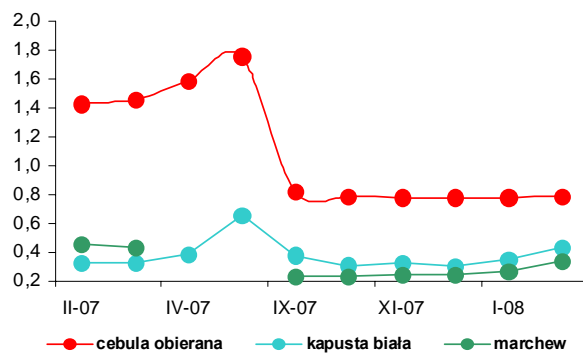
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2006 VIII	52	67	58	28	48	48
IX	54	69	31	26	-	-
X	52	75	29	28	-	-
XI	53	74	30	26	-	-
XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

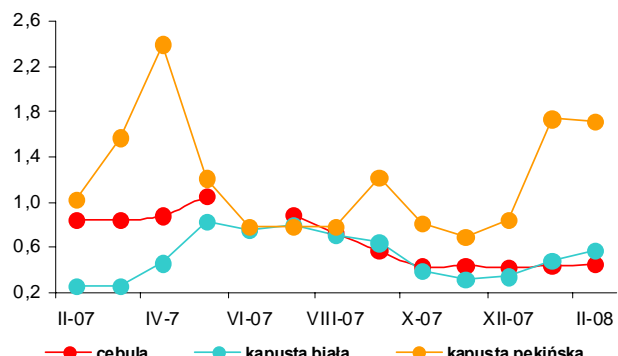
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

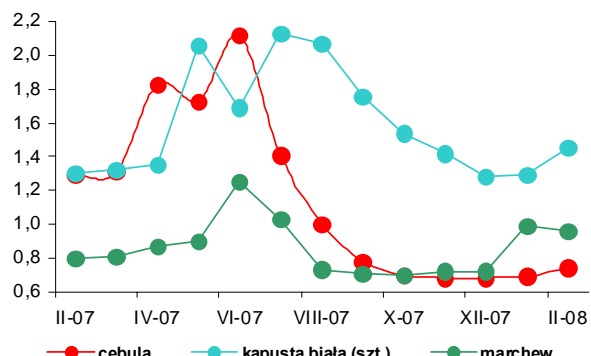
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

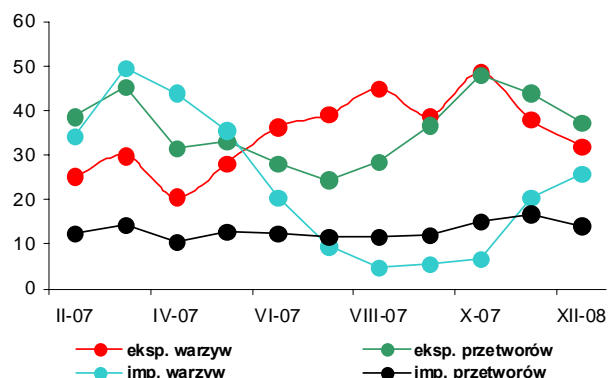
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

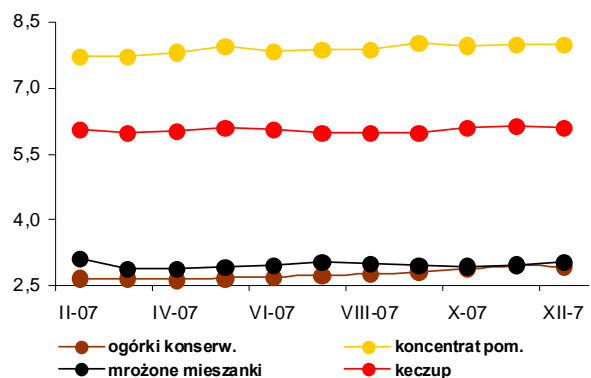
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

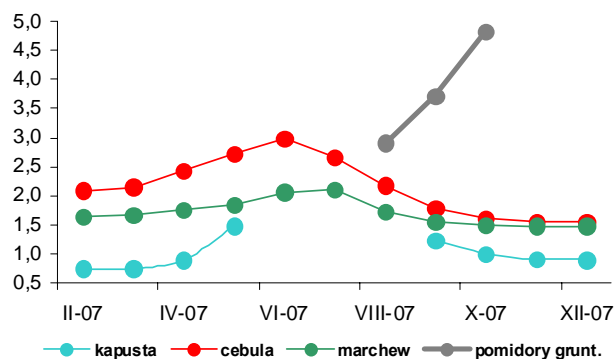
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

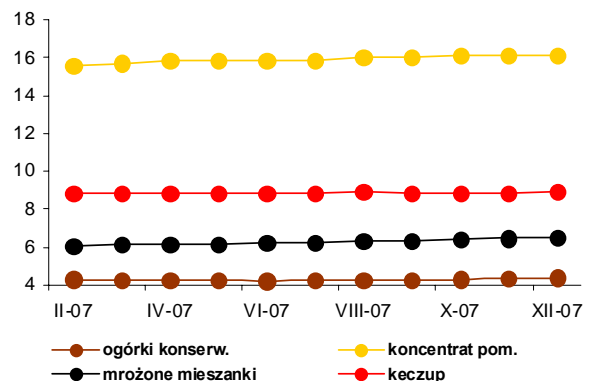
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W lutym 2008 r. jabłka na rynku hurtowym były droższe niż w lutym roku poprzedniego o 76%. Najbardziej zwiększyły się ceny odmian Jonagold (o 84%) i Lobo (o 81%). Ceny skupu jabłek przeznaczonych na eksport wzrosły o 74% (największy był wzrost cen odmian: Jonagold, i Idared o 93%). Ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa były wyższe o 23%. Ceny hurtowe gruszek (głównie pochodzących z importu) wzrosły o 3%, a płaconych przez spółdzielnie ogrodnicze o ok. 34%. Na rynkach hurtowych droższe były cytryny (dwukrotnie), mandarynki, winogrona, pomarańcze i banany.

W lutym 2008 r. w relacji do miesiąca poprzedniego wzrosły ceny hurtowe wszystkich owoców (poza cytrynami i gruszkami). Ceny jabłek (do bezpośredniej konsumpcji) oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze były wyższe o 4%, a płacone przez zakłady przetwórcze o 5%, natomiast ceny płacone przez firmy eksportowe obniżyły się o 2%. Spadek cen jabłek na eksport spowodowany był mniejszym zapotrzebowaniem na rynkach krajów WNP.

W grudniu 2007 r. w relacji z grudnia 2006 r. średnie detaliczne ceny owoców strefy umiarkowanej były wyższe o 40%. Owoce południowe podrożały o 13%, a przetwory owocowe o 4%. Najbardziej zwiększyły się ceny jabłek (o 65%), winogron (o 49%), cytryn (o 63%) oraz mrożonych truskawek (o 38%). W grudniu droższe niż w miesiącu poprzednim były tylko winogrona, cytryny i gruszki. W całym 2007 r. średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 10%, przy zwiększeniu cen całej żywności o 5%.

W firmach średnich i dużych, produkcja niemal wszystkich przetworów owocowych była niższa w grudniu 2007 r. niż w grudniu roku poprzedniego była. Najbardziej (o 74%) spadła produkcja zagęszczonych soków owocowych (głównie koncentratu soku jabłkowego). Produkcja soku pitnego jabłkowego obniżyła się o 31%, soków pitnych z owoców cytrusowych o 22%, pozostałych soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych o 33%. Produkcja dżemów była niższa o 10%, owoców mrożonych o 5%, a kompotów o 36%. W całym

2007 r. produkcja zagęszczonych soków owocowych była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim o 29%, soków pitnych owocowych o 4% (w tym cytrusowych o 27%), owoców mrożonych o 13%, dżemów o 9%, a kompotów o 7%. Wzrosła jedynie produkcja pozostałych soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych.

W grudniu 2007 r. zagraniczna sprzedaż owoców świeżych stanowiła tylko 61% poziomu z grudnia 2006 r., a przetworów owocowych - 72%. Najbardziej obniżyły się rozmiary eksportu jabłek (o 62%), wiśni w puszkach (o 64%) oraz zagęszczonego soku jabłkowego (o 43%). Eksport mrożonych owoców był niższy o 28%. Z powodu wzrostu cen transakcyjnych wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy). wpływy z zagranicznej sprzedaży tej grupy produktów obniżyły się znacznie mniej niż wolumen eksportu i stanowiły 64% poziomu z grudnia 2006 r. Nie zmienił się łączny przywóz owoców świeżych. Mniejsze były zakupy winogron i bananów, a wzrosły nektarynek, brzoskwiń i arbuźów oraz czterokrotnie jabłek. Nie zmienił się wolumen importowanych owoców cytrusowych. Większy, z powodu niedoborów na rynku krajowym, był import zagęszczonego soku jabłkowego oraz dżemów. Ceny importowe większości produktów były wyższe niż w grudniu 2006 r., a wartość przywozu zwiększyła się o 7% do 110 mln EUR. W 2007 r. wartość eksportu owoców i ich przetworów wzrosła, w porównaniu z rokiem poprzednim, o 18% do 1160 mln EUR, a importu o 22% do 1202 mln EUR. Ujemne saldo obrotów handlu zagranicznego wyniosło 42,2 mln EUR, wobec 3,5 mln EUR w 2006 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>II 2008</u> I 2008	104	151	x	x	x	x	x
<u>II 2008</u> II 2007	196	134	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2006 I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>II 2008</u> I 2008	105	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>II 2008</u> II 2007	123	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>II 2008</u> <u>I 2008</u>	98	101	98	106	105	104	106	x	x	x	x	x	x
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	174	151	108	193	193	190	188	x	x	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
XII	7 863	10 900	29 010	10 540	8 995	3 698	1 392
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
Wskaźniki zmian (%)							
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	108	114	77	34	76	86	98
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69	78	67	26	95	90	64

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												XII 2007 XII 2006 (%)				
	2006						2007										
	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	
Owoce świeże	52 041	77 134	583 020	95 558	91 562	121 133	54 305	42 081	45 809	36 164	24 374	28 953	19 387	26 524	43 943	629 792	61
Jabłka	41 531	63 304	398 370	87 548	83 612	111 609	47 167	34 311	18 321	4 434	2 545	5 631	6 023	11 460	21 827	434 489	38
Gruszki	499	282	3 169	168	242	270	189	264	262	225	161	400	307	375	401	3 264	155
Truskawki	-	-	24 073	78	29	131	48	856	15 021	519	147	47	61	68	306	17 312	
Śliwki	17	5	10 504	77	15	11	31	29	42	661	2 329	4 009	1 512	507	464	9 688	9 280
Maliny	99	61	20 776	2	16	0	151	25	2 333	7 300	3 270	7 910	2 873	36	150	24 065	246
Wiśnie	22	-	9 232	217	0	87	23	25	559	3 076	118	155	95	217	107	4 677	-
Przetwory owocowe	76 058	54 713	754 293	58 607	55 479	63 407	53 618	55 985	69 231	69 438	58 487	59 913	51 454	42 962	37 804	676 385	72
Zagęszczony sok jabłkowy	35 618	18 721	241 788	18 208	14 964	16 163	15 340	15 044	14 673	12 211	15 404	19 232	14 653	7 990	10 020	173 903	57
Truskawki w puszkach	658	586	8 175	722	649	972	657	722	1 443	791	784	748	651	492	470	9 099	88
Wiśnie w puszkach	487	531	6 405	545	635	682	592	693	928	894	737	703	295	236	189	7 129	36
Dżemy	2 701	2 220	28 664	2 296	2 842	4 264	2 735	3 126	4 238	3 848	2 956	2 483	2 494	2 278	1 937	35 497	87
Mrożonki	21 562	18 387	287 626	22 122	22 601	25 718	20 743	20 558	31 814	34 480	22 823	23 696	19 396	19 232	13 050	276 232	72
Owoce świeże	15 405	20 403	213 238	25 611	25 287	33 135	19 042	18 466	32 686	35 508	25 992	24 621	15 230	15 125	17 287	287 989	91
Jabłka	9 996	12 950	97 070	21 490	20 889	27 494	14 580	13 262	8 960	2 519	1 424	2 490	3 099	5 468	6 724	128 400	58
Gruszki	240	129	1 468	59	119	143	123	196	210	185	78	191	223	296	218	2 044	184
Truskawki	-	1	17 861	105	37	161	59	927	13 697	520	300	100	88	116	300	16 412	29 998
Śliwki	8	6	5 065	41	14	9	42	21	50	348	1 029	1 809	980	274	114	4 731	1 899
Maliny	103	47	15 573	3	21	0	106	19	2 458	9 596	4 406	10 859	3 300	56	184	31 010	392
Wiśnie	19	-	4 588	170	0	19	20	23	545	2 227	83	158	98	240	67	3 650	-
Przetwory owocowe	77 582	52 475	779 645	61 655	57 921	64 588	57 074	57 126	83 204	106 547	97 364	96 023	79 229	63 518	48 038	872 286	95
Zagęszczony sok jabłkowy	34 922	17 540	245 510	18 553	14 913	15 407	13 991	14 551	13 657	12 144	22 636	35 650	23 602	12 848	12 880	210 832	78
Truskawki w puszkach	736	700	9 307	912	805	1 186	789	863	1 901	981	1 109	935	812	698	593	11 583	93
Wiśnie w puszkach	524	550	7 148	616	683	752	595	671	969	890	748	722	371	338	250	7 605	46
Dżemy	3 371	2 647	35 669	2 901	3 439	4 871	3 623	4 020	5 507	6 896	4 899	4 203	4 554	3 658	2 819	51 389	106
Mrożonki	21 121	17 696	276 265	22 418	22 863	23 760	20 892	19 112	33 706	47 010	32 544	29 019	26 959	26 420	16 775	321 477	96

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												XII 2007 XII 2006 (%)	
	XI	XII	1-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	1-XII										
Owoce świeże	91 926	115 349	1 029 333	105 250	91 980	96 461	79 452	71 700	77 297	120 596	119 698	119 282	138 984	98 587	100 672	1 219 960		100								
Banany	23 203	20 538	233 149	21 902	19 008	25 013	20 980	23 325	16 373	17 772	20 267	15 378	17 845	17 862	17 560	233 284		88								
Owoce cytrusowe	42 511	71 706	382 025	67 120	58 067	48 953	33 676	20 390	10 070	9 943	10 118	13 024	23 249	50 651	60 510	405 771		101								
Brzoskwinie i nekt.	57	186	72 456	30	86	212	34	1 969	14 182	33 143	29 196	13 409	3 113	556	1 424	97 354		809								
Winogrona	15 191	9 448	119 571	5 203	5 037	7 495	9 502	7 417	2 617	8 241	23 846	19 688	19 688	11 663	5 926	126 197		68								
Arbuzy	291	355	91 386	271	183	667	1 963	6 409	21 135	37 006	18 287	2 782	382	606	1 721	91 413		585								
Jabłka	789	439	21 395	252	392	949	1 295	3 629	3 352	2 802	7 937	45 203	60 891	2 759	1 427	130 889		403								
Przetwory razem	23 194	25 609	256 129	16 569	32 743	30 747	22 776	18 039	20 192	22 637	26 447	25 248	32 018	30 525	22 332	300 271		94								
Soki zagęszczone	6 724	8 959	94 102	5 552	8 171	7 800	6 254	6 624	9 967	8 873	10 837	11 904	15 096	11 993	10 146	113 217		131								
-sok pomarańczowy	2 670	4 237	41 691	2 458	2 468	3 012	2 251	1 869	3 087	2 056	2 030	1 967	2 446	2 359	2 727	28 729		67								
Mrożonki	1 429	1 773	27 637	1 589	1 866	2 374	2 034	2 513	1 542	5 535	4 456	3 166	3 280	2 424	1 778	32 558		101								
Susze	1 929	1 295	12 214	1 340	937	941	527	654	563	951	970	1 603	1 827	1 522	1 316	13 151		104								
Dżemy	593	774	6 968	585	654	664	624	696	634	550	815	379	640	706	784	7 731		133								
Przetwory puszkow.	12 308	12 575	113 353	7 347	20 933	18 724	13 182	7 470	7 424	6 620	9 286	8 003	10 908	13 672	8 173	131 742		66								
-ananasy	3 052	2 867	24 599	1 316	2 037	2 769	1 653	1 319	918	1 002	1 570	1 418	1 746	2 796	1 773	20 316		62								
-brzoskwinie	5 049	3 924	36 881	2 078	2 069	4 981	3 149	1 870	1 824	2 079	2 237	2 005	2 640	5 365	2 528	32 825		65								
Owoce świeże	63 355	73 786	681 054	67 145	60 524	66 717	60 119	54 466	53 881	72 689	80 738	70 628	85 246	80 981	80 612	833 746		112								
Banany	13 833	12 953	134 487	13 735	12 239	16 235	13 537	14 216	9 497	9 165	10 969	9 641	11 087	10 898	11 246	142 467		89								
Owoce cytrusowe	22 242	36 850	199 794	34 214	30 177	24 963	17 652	11 134	6 589	6 890	7 007	9 687	17 363	34 849	41 827	242 353		122								
Brzoskwinie i nekt.	37	149	56 309	26	84	220	49	2 109	11 144	23 730	23 911	9 018	2 742	540	1 140	74 713		163								
Winogrona	11 918	8 141	107 213	6 520	6 273	9 078	12 136	9 803	4 193	9 602	19 270	15 606	19 476	13 281	7 612	132 852		93								
Arbuzy	118	146	23 934	139	107	456	1 346	3 411	6 689	5 775	3 360	713	189	223	512	22 919		95								
Jabłka	293	231	11 146	178	276	592	1 021	2 479	2 570	2 144	2 584	11 962	15 049	1 194	791	40 839		295								
Przetwory razem	25 914	30 524	298 855	18 349	27 563	30 736	23 964	23 965	25 977	33 999	35 435	35 352	44 822	39 374	29 180	368 716		95								
Soki zagęszczone	8 092	11 364	108 086	7 389	10 660	10 310	8 030	8 600	12 952	11 410	13 844	16 075	20 820	16 782	13 561	150 432		121								
-sok pomarańczowy	3 703	6 188	53 371	3 524	3 820	5 269	3 646	3 282	5 570	3 372	3 513	3 326	4 151	3 840	4 169	47 481		64								
Mrożonki	1 819	2 360	44 902	1 582	2 069	2 948	2 431	3 056	1 790	12 276	7 778	5 389	4 795	3 343	2 622	50 080		110								
Susze	3 202	2 092	20 764	2 247	1 773	1 559	1 130	1 149	903	1 370	1 449	2 708	3 492	2 937	2 454	23 172		114								
Dżemy	690	1 114	9 399	882	1 022	1 127	1 048	1 085	994	962	815	604	920	982	1 160	11 601		99								
Przetwory puszkow	11 811	13 212	113 211	6 026	11 796	14 494	11 210	9 938	9 259	7 809	11 433	10 362	14 409	14 949	9 177	130 861		69								
-ananasy	1 628	1 549	13 285	680	1 083	1 592	923	730	544	629	1 088	979	1 199	1 961	1 228	12 635		79								
-brzoskwinie	3 065	2 413	20 464	1 387	1 244	3 253	1 977	1 127	1 167	1 352	1 489	1 290	1 684	3 510	1 776	21 256		73								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 XII	0,21	0,49	1,24	-	1,99	0,50	1,04	0,79	1,10	1,40	1,13
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,25	0,35	1,35	0,49	1,65	0,78	1,05	0,74	1,11	1,26	1,13
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38	-	1,05	0,73	1,11	1,24	1,08
III	0,25	0,53	1,23	0,46	0,50	0,22	1,01	0,71	1,10	1,22	1,10
IV	0,31	0,65	1,23	-	0,71	0,87	1,05	0,77	1,10	1,20	1,00
V	0,39	0,74	1,08	-	0,75	0,95	1,02	0,75	1,13	1,19	0,97
VI	0,49	0,80	0,91	2,62	1,05	0,98	1,13	0,80	1,13	1,32	1,04
VII	0,57	0,82	1,00	1,13	1,31	0,72	1,45	0,88	1,18	1,24	1,00
VIII	0,56	0,49	2,04	-	1,35	0,70	1,48	0,91	1,65	1,41	1,01
IX	0,44	0,48	2,13	2,06	1,37	1,02	1,35	0,68	2,01	1,25	1,03
X	0,51	0,73	1,46	0,85	1,15	1,03	1,46	0,94	1,72	1,25	1,26
XI	0,48	0,79	1,70	-	1,57	1,11	1,48	0,91	1,78	1,42	1,43
XII	0,31	0,54	0,98	7,31	1,23	0,63	1,31	0,87	1,38	1,26	1,32
2007 I-XII	0,30	0,63	0,95	1,12	1,29	0,78	1,23	0,80	1,38	1,27	1,07
Wskaźniki zmian cen (%)											
XII 2007 XI 2007	65	69	58	x	78	57	88	96	78	89	92
XII 2007 XII 2006	148	111	79	x	62	126	126	111	126	90	117

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarancze	Winogrona
2006 I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
Wskaźniki zmian cen (%)															
II 2008 I 2008	107	102	118	110	110	93	x	x	x	x	120	94	109	103	103
II 2008 II 2007	176	172	184	181	154	103	x	x	x	x	107	200	116	107	108

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	99	97	100	102	97
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	118	109	108	100	133	113

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2007 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	99	101	x	x	x	x	132	100	91	108	88
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	164	111	x	x	x	x	149	101	104	163	105

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	102	100	101	100	104	102	99
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	106	103	111	119	138	108	105

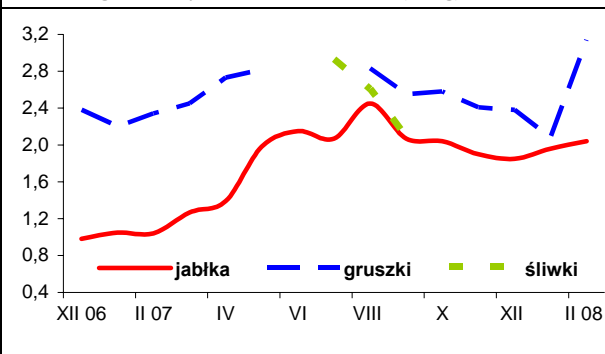
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

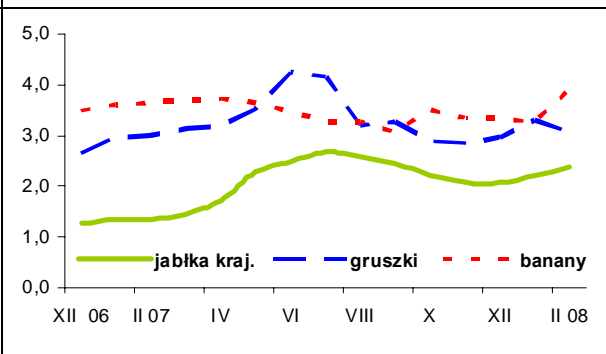
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2006 IX	55	72	-	69	72	53
X	45	77	-	68	68	51
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

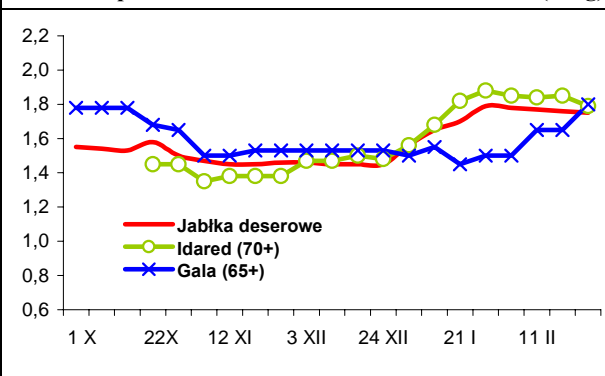
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 - 2008 r. (zł/kg)

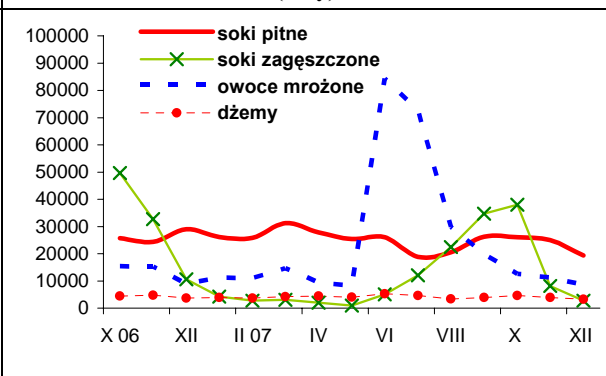
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2006-2008 (zł/kg)

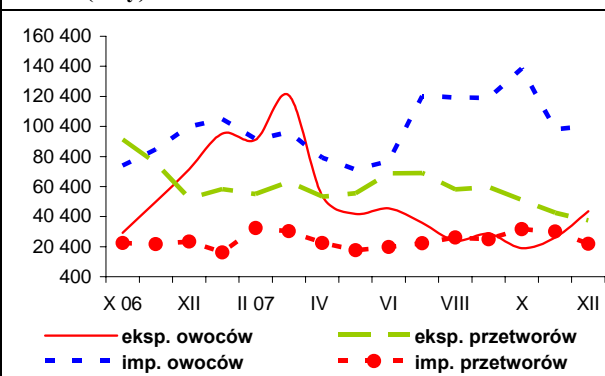
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od X. 2007 r. do II 2008 r. (zł/kg)

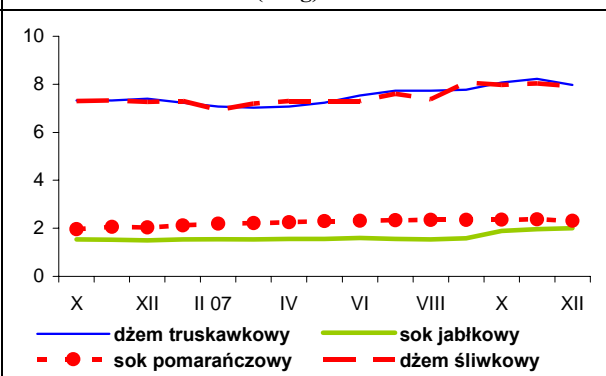
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2006 i w 2007 r. (tony)

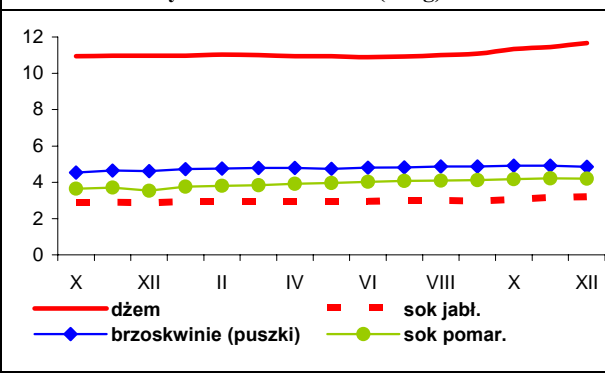
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2006 i 2007 r. (tony)

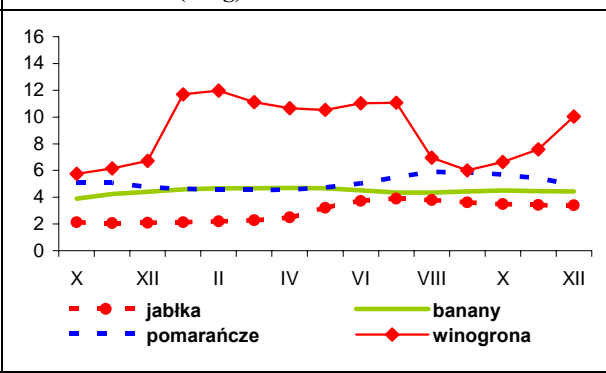
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W styczniu 2008 r., po 17 miesiącach wzrostu, zanotowano znaczny spadek cen skupu mleka do 124,55 zł/100 l, tj. o ok. 5,8% mniej w porównaniu z grudniem ubiegłego roku. Znalazło to odzwierciedlenie w obniżce cen jałówek cielnych i krów, które spadły w lutym odpowiednio o 6 i 4%.

Według danych Wspólnoty Europejskiej, spośród pięciu badanych krajów członkowskich, w grudniu 2007 r. najwyższe ceny za mleko płacono producentom w Niemczech – 40,80 EUR/100 kg. W Czechach notowano 36,96 EUR/100 kg, w Polsce 36,70 EUR/100 kg, we Francji 36,27 EUR/100 kg. Najmniej za mleko płacono rolnikom na Słowacji – 33,73 EUR/100 kg.

Na krajowym rynku wyrobów mleczarskich w lutym br. dominowały słabe spadkowe tendencje cen zbytu. Stabilne były ceny mleka spożywczego 2%, które wahały się średnio w granicach 164,5-165,8 zł/100 kg, a mleka UHT 2% od 186,6 do 188,8 zł/100 kg. Najwyższe ceny za mleko spożywcze płacono w makroregionach północnym i centralnym – ok. 170 zł/100 kg, a najniższe w m. zachodnim – poniżej 154 zł/100 kg. Najwyższe ceny mleka UHT notowano w m. centralnym, z tendencją spadkową z 214 do 207 zł/100 kg. Ceny jogurtu 2% w skali krajowej kształtowały się na poziomie ok. 320 zł/100 kg, najwyższe płacono w m. centralnym – ponad 368 zł/100 kg. Ceny kefiru 2% wykazywały słabe tendencje zniżkowe, z 264 do ok. 262 zł/100 kg. Najwyższe ceny płacono w m. północnym – ponad 326 zł/100 kg, a najniższe w m. zachodnim – ok. 225 zł/100 kg.

Do nielicznych przetworów, których ceny zbytu wzrosły należała śmietana i masło w blokach. Śmietana podrożała z 510,53 zł/100 kg na początku miesiąca do 518,10 zł/100 kg w przedostatnim tygodniu. W m. centralnym ceny wzrosły z 537 do ponad 587 zł/100 kg. Masło w blokach zdrożało przeciętnie z 954 do 990 zł/100 kg, przy wahaniami od 918 zł/100 kg w m. zachodnim do 1080 zł/100 kg. w m. północnym. Równocześnie staniało masło konfekcjonowane. Przeciętne krajowe ceny obniżyły się z ok. 1126 do 1088 zł/100 kg, przy czym występowało duże regionalne zróżnicowanie cen. Najwięcej płacono w m. zachodnim, gdzie masło konfekcjonowane stopniowo taniało z ok. 1410 zł/100 kg na początku lutego do 1338 zł/100 kg w końcu miesiąca. Natomiast najniższe ceny masła konfekcjonowanego płacono w m. centralnym, odpowiednio ok. 965 i 920 zł/100 kg.

Taniało również mleko pełne w proszku, w skali krajowej z ok. 1060 do ok. 1009 zł/100 kg, przy wahaniami od 958 do 1127 zł/100 kg. Ceny mleka odtłuszczonego w proszku utrzymywały się na niskim poziomie. Ceny OMP początkowo wzrosły z 862 do 882 zł/100 kg, a następnie obniżyły się do 871 zł/100 kg.

Tendencje spadkowe cen objęły również sery dojrzewające. Ser Edam przeciętnie w kraju staniał z ok. 1284 do 1244 zł/100 kg, Gouda z 1337 do 1307 zł/100 kg, a grupa serów: Podlaski, Zamojski i Morski z 1266 do 1198 zł/100 kg. Zdrożał twaróg 40%, w skali krajowej z 912 do ok. 933 zł/100 kg, z tym że w m. północnym twaróg staniał z 767 do ok. 700 zł/100 kg, a zdrożał w m. centralnym, z 992 do 1023 zł/100 kg.

W krajach Unii Europejskiej w lutym występowały zróżnicowane tendencje. Masło staniało: w Belgii z 3271 do 3162 EUR/tonę, w Niemczech z 3000 do 2910 EUR/tonę, w Wielkiej Brytanii z 3116 do 3085 EUR/tonę. Na niezmiennym poziomie ceny masła utrzymały się we Francji 2870 EUR/tonę i w Holandii 2900 EUR/tonę. Wzrosły natomiast we Włoszech z 2950 do 3100 EUR/tonę oraz w Polsce z 2712 do 2776 EUR/tonę.

Ceny pełnego mleka w proszku obniżyły się: w Niemczech z 3050 do 3000 EUR/tonę, w Holandii z 3070 do 3050 EUR/tonę oraz w Polsce z 2936 do 2884 EUR/tonę. Pełne mleko w proszku zdrożało jedynie we Francji z 2900 do 3000 EUR/tonę.

Odtłuszczone mleko w proszku staniało: w Belgii z 2584 do 2487 EUR/tonę, w Niemczech z 2125 do 1825 EUR/tonę, we Francji z 2150 do 1750 EUR/tonę, w Holandii z 2230 do 1820 EUR/tonę. Natomiast w Polsce zdrożało z 2433 do 2498 EUR/tonę.

Staniała również serwatka w proszku na pasze: w Niemczech z 470 do 340 EUR/tonę, we Francji z 510 do 360 EUR/tonę oraz w Holandii z 480 do 390 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2007 I-XII	8 267,2	107,46	.	.
2006 XII	635,3	98,35	102,24	70,33
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
2008 I	648,0	124,55	123,69	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>I 2008</u> XII 2007	101,2	94,2	93,5	.
<u>I 2008</u> I 2007	101,9	129,2	120,5	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 285,5	124,5	28,2	369,3	341,7	171,4	322,5	244,9
2006 XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
Wskaźnik zmian w %								
<u>XII 2007</u> XI 2007	97,9	137,0	145,0	77,0	105,6	100,0	95,9	94,5
<u>XII 2007</u> XII 2006	100,2	92,5	93,5	95,9	101,7	90,9	99,2	97,9

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2006 XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I ^a	1,65	1,88	8,71	10,51	9,71	11,04	.	5,12	9,07	13,18
II ^a	1,65	1,87	8,71	10,09	9,91	10,88	.	5,18	9,33	12,44
Wskaźnik zmian w %										
<u>II 2008</u> <u>I 2008</u>	100,0	99,5	100,0	96,0	102,1	98,6	.	101,2	102,9	94,4
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	122,8	121,8	119,8	129,1	137,9	118,2	102,6	121,9	120,1	133,6

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 21-27 I i 18-24 II 2008 r.
Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2006 XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	101,5	101,1	101,3	100,6	100,0	101,5	100,0	101,3	101,1	100,1
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	123,9	115,6	108,1	102,3	136,5	106,3	101,9	114,1	120,3	139,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,1	133,4	32,2	172,1	98,5	16,5	26,4	6,6	61,1	35,5
2006 XI	8,7	11,9	1,3	16,4	7,1	0,8	2,1	0,7	4,8	0,8
XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,8	11,7	2,5	15,4	8,7	1,0	2,0	0,5	2,9	1,3
II	6,2	11,4	2,6	13,5	7,8	1,3	1,6	0,5	2,6	1,6
III	7,5	11,8	3,3	14,3	8,9	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	6,1	11,4	3,2	14,0	8,4	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,8	11,6	4,1	14,1	9,4	2,5	2,5	0,4	5,0	4,1
VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	74,4	87,0	100,0	94,9	76,5	166,7	76,2	100,0	90,7	71,0
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	125,5	82,1	136,4	81,6	83,8	250,0	84,2	120,0	158,1	220,0

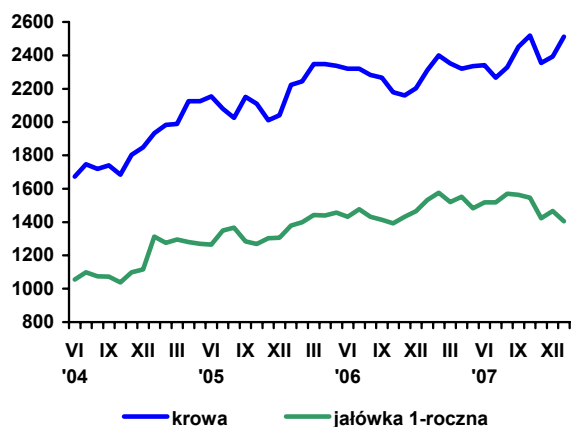
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

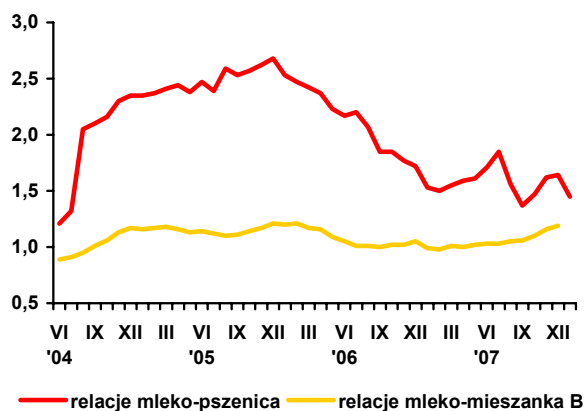
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2007 I-XII	2 939	2 774	2 753	853	1 008	2 282	3 196	3 309	575	946
2006 XI	2 186	2 584	1 775	604	980	2 006	2 743	2 725	433	971
XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 264	2 581	1 772	578	983	2 008	3 065	3 018	447	1 074
II	2 253	2 472	1 802	588	999	2 065	3 142	2 874	474	1 061
III	2 325	2 488	1 837	620	979	2 021	3 011	2 901	474	1 001
IV	2 501	2 496	2 284	631	973	1 771	3 024	3 057	425	1 003
V	2 901	2 549	2 432	671	993	1 593	2 956	3 163	574	966
VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	113,4	97,4	70,0	83,7	100,6	67,0	109,4	88,7	104,1	107,5
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	116,6	126,5	158,1	65,5	104,8	102,5	130,2	121,3	126,8	91,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

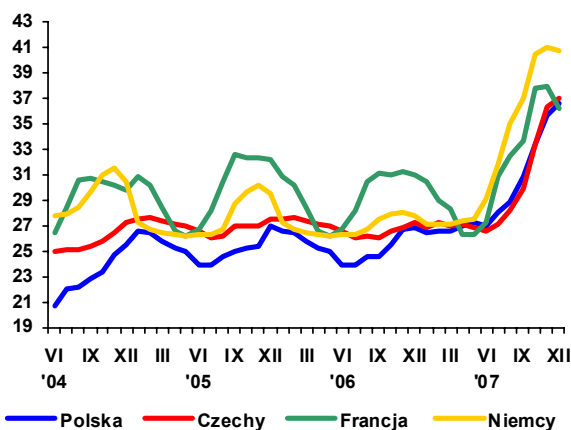
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

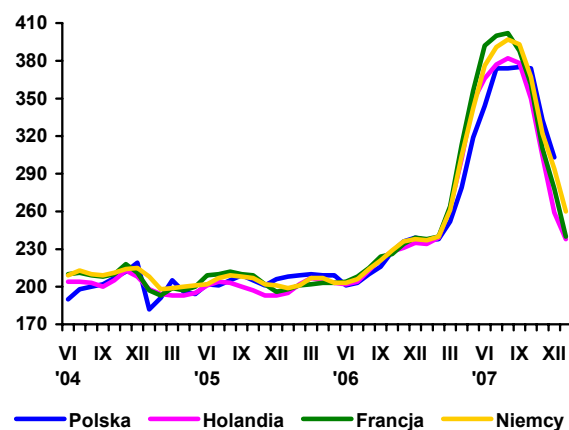
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

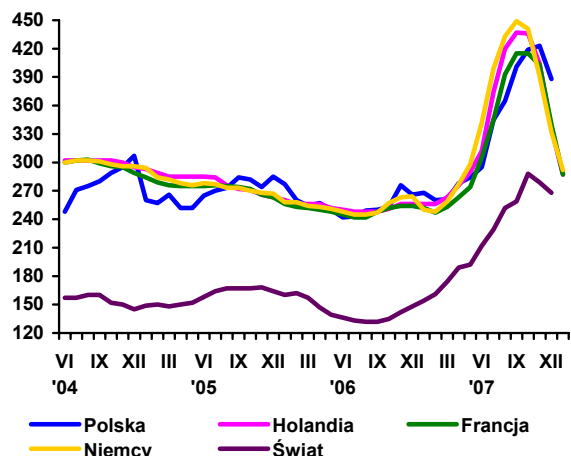
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

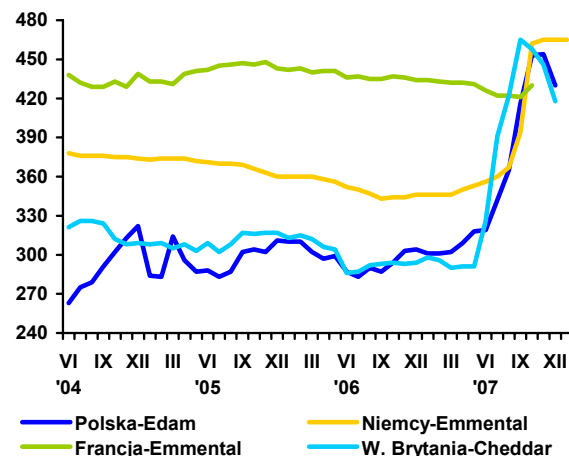
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W styczniu 2008 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 3,98 zł/kg wagi żywej i była o ok. 2% wyższa niż poprzednim miesiącu. W lutym br. wystąpiły duże różnice w rozwoju cen skupu poszczególnych kategorii wiekowo-użytkowych bydła. Ceny buhajków klas U, R, O wahały się od 4,15 do 4,22 zł/kg wagi żywej. Ceny skupu krów wzrosły w ciągu miesiąca o ok. 3% (z 3,26 do 3,36 zł/kg), a jałówek wzrosły o 1,5% (z 4,05 do 4,11 zł/kg). Ceny cieląt na targowiskach kształtowały się w granicach 8,92-9,17 zł/kg i były o 1-2% niższe w porównaniu do stycznia 2008 r. Wg. danych Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, najwyższe ceny zakupu bydła występowały w Centralnym Regionie naszego kraju (4,29 zł/kg), gdzie były od 2 do 4% wyższe niż w Regionie Południowym i Północnym.

Zmiany w poziomie cen skupu poszczególnych kategorii wiekowo-użytkowych bydła znalazły odzwierciedlenie w cenach sprzedaży wołowiny przez zakłady mięsne. W ostatnim tygodniu lutego br. cena sprzedaży ćwierci z krów wynosiła 7436 zł/tonę i była o ok. 3% wyższa niż przed miesiącem. Natomiast cena sprzedaży ćwierci z buhajów do 2 lat była o 1% niższa, głównie w wyniku ich dużego spadku (ok. 3%) w Regionie Południowym, który niwelował niewielki ich wzrost w Regionie Północnym i Centralnym.

W UE-27 cena referencyjna wołowiny wynosiła 320,7 EUR/100 kg kl. R3 i była o ok. 5 EUR/100 kg wyższa niż przed miesiącem. W okresie od 6.01.2008 r. do 24.02.2008 r. średnia cena zakupu krów we Wspólnocie wzrosła o 3,6%, a buhajków kl. R3 o 2,3%. Na rynku włoskim ceny młodego bydła rasy Limousion obniżyły się z 2,77 w styczniu do 2,69 EUR/kg w lutym br., a ceny młodego bydła rasy Czarno-Białej z 1,33 do 1,25 EUR/kg.

Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, w styczniu 2008 r., uboje przemysłowe bydła wyniosły 102,5 tys. sztuk i były o 1,4% mniejsze niż w analogicznym okresie 2007 r. W tym okresie uboje krów zmniejszyły się o 10,5%, a jałówek o 5,5%. Natomiast uboje byków były o 8,2% większe niż w styczniu 2007 r. W strukturze ubojów bydła udział byków wynosił 49% i był o ok. 4 punkty procentowe większy niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego, a udział krów w ubojach bydła był o 3,8% mniejszy niż przed rokiem. W styczniu 2008 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 13 tys. ton i był o 2,6 tys. ton mniejszy niż w styczniu 2007 r.

Eksport mięsa wołowego wzrósł z 162,7 tys. ton w 2006 r. do 171 tys. ton w 2007 r., a jego import z 4,6 do 6,1 tys. ton, w tym mięso wołowe chłodzone miało ok. 91% udział. Głównymi rynkami zbytu wołowiny były państwa UE-27 (Włochy, Niemcy, Holandia, Francja). Eksport mięsa wołowego do państw trzecich był niewielki i wyniósł 5,7 tys. ton. Ceny w eksporcie na główne rynki zbytu kształtowały się od 2,04 do 2,67 EUR/kg. Najwyższe były w eksporcie do Irlandii (8,32 EUR/kg) i Szwecji (4,15 EUR/kg), a najniższe do Kosowa (1,1 EUR/kg) i Kazachstanu (1,47 EUR/kg). Różnice w poziomie cen uzyskiwanych w eksporcie związane były ze strukturą asortymentu sprzedaży. W 2007 r. eksport bydła i cieląt wyniósł 563,6 tys. sztuk i był o 175 tys. sztuk mniejszy niż w 2006 r., w tym eksport cieląt obniżył się z 539,6 do 418,5 tys. sztuk. Udział Włoch w eksporcie cieląt wynosił ok. 43%, Hiszpanii ok. 23% i Holandii ok. 22%. Z państw trzecich głównym odbiorcą cieląt była Bośnia i Hercegowina (ok. 4%). Ceny w eksporcie cieląt kształtowały się w granicach 2,23-3,35 EUR/kg wagi żywej.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	I	15,6	11,5	1,1	9,7	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,0	-	-	-	-

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe
 Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	-	-	-	-	-
w % ceny	sprzed roku	97,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	101,9	-	-	-	-	-

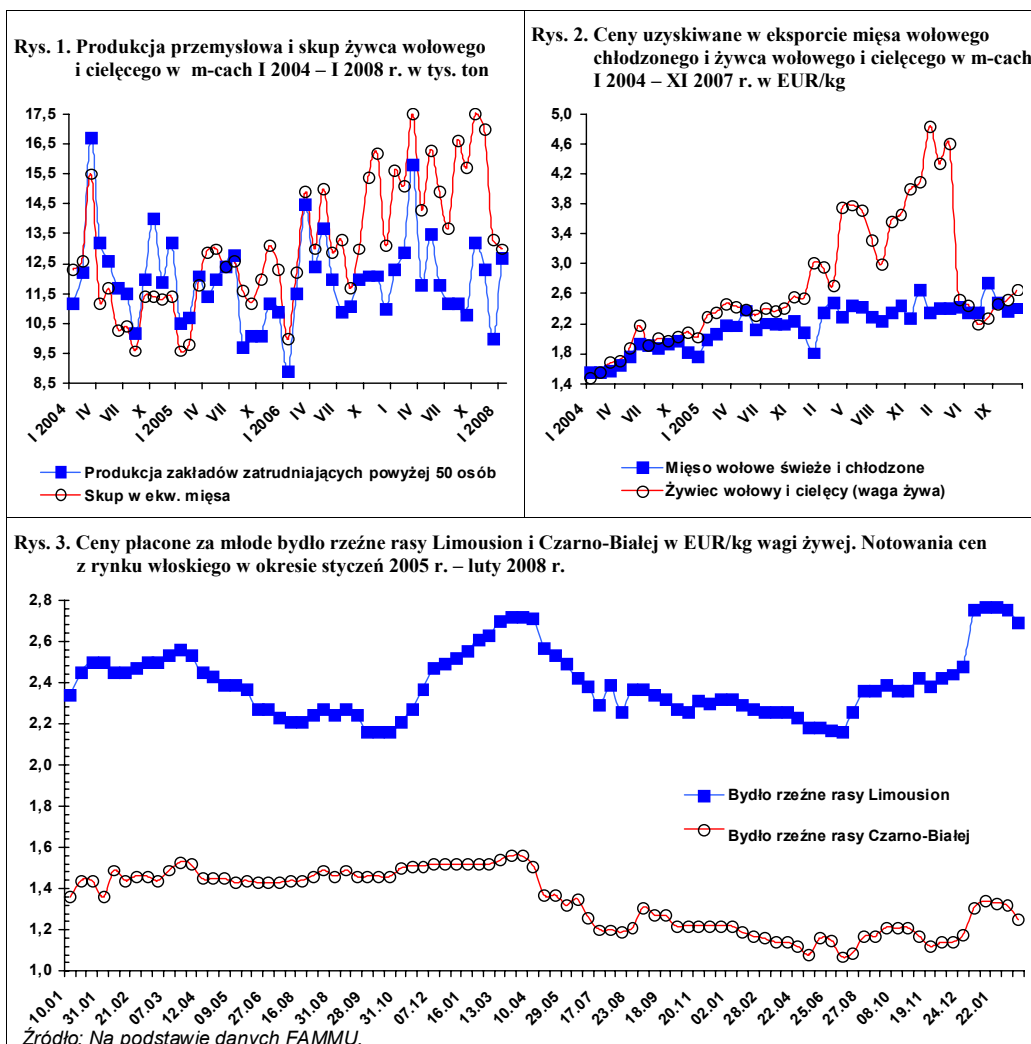
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2007	2007	2007	2007	2007	2007	2007	2008	2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,02	3,98	4,17	4,16	3,96	3,89	3,84	4,15	4,22
Buhaje	4,49	4,30	4,64	4,52	4,24	4,21	4,29	4,53	4,47
Krowy	3,31	3,30	3,44	3,48	3,30	3,11	2,94	3,26	3,36
Średnia cena targowiskowa ciałąt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,48	8,44	8,63	8,86	9,22	9,24	9,37	9,23	9,03
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 074	9 040	9 149	9 202	8 949	8 963	9 226	9 342	9 240
Ćwierci z krów rzeźnych	7 175	6 931	7 470	7 391	7 015	6 888	6 804	7 193	7 436
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	282,8	286,3	291,4	300,4	300,7	305,9	306,9	315,8	320,7
Polska	232,5	231,3	238,8	240,8	238,3	238,2	246,5	252,4	255,5

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Głęboki kryzys, który ujawnił się w jesieni ubiegłego roku, na europejskim rynku wieprzowiny, w tym także polskim trwa nadal, mimo prób jego łagodzenia. Pierwszą było uruchomienie programu dopłat do prywatnego magazynowania wieprzowiny, który działał od 26 października do 3 grudnia 2007 r. Przy pomocy tego instrumentu w okresie tym zmagazynowano łącznie ponad 102 tys. ton wieprzowiny, w tym w Polsce ponad 6 tys. ton. W okresie obowiązywania programu przeciętna unijna cena wieprzowiny kl. E ustabilizowała się na poziomie około 130 EUR/100 kg wagi poubojowej, a więc takim jaki miał miejsce przed jego uruchomieniem; ale o 5% niższym niż w analogicznym okresie 2006 r.

Kolejną próbą łagodzenia kryzysu było wprowadzenie z dniem 30 listopada 2007 r. dopłat do eksportu mięsa wieprzowego. W grudniu cena trzody wzrosła do 133 EUR/100 kg wagi poubojowej i była taka sama jak przed rokiem o tej porze. W styczniu i lutym oscylowała wokół 132 EUR/100 kg i była już o 2-3% wyższa niż rok wcześniej. Jednakże w związku z brakiem odczuwalnego wzrostu cen, decyzją z dnia 29 lutego (rozporządzenie Komisji nr 179/2008) okres przechowywania mięsa na koszt Komisji przedłużono o kolejne trzy miesiące. Jest to decyzja słuszną, bowiem stwarza możliwość upłynnienia zapasów w późniejszym okresie, kiedy nastąpi przewidywany przez nas nie tylko sezonowy, ale bardziej długotrwały spadek podaży i wzrost cen trzody.

Niższe w 2007 r. o ok. 10%, niż w 2006 r., przeciętne ceny trzody w Unii, a w krajach północno-zachodnich o więcej i drastycznie wyższe ceny zbóż i pasz muszą zaowocować załamaniem produkcji i podaży żywca wieprzowego także w IV kwartale 2008 r. i w I półroczu 2009 r. i odpowiednio wysokim poziomem cen. Z tych samych przyczyn w Polsce załamanie produkcji nastąpiło już w ubiegłym roku. W II półroczu 2007 r. była ona mniejsza niż rok wcześniej o 4%. Ceny trzody jednak nie wzrosły, ponieważ blokował je niski poziom cen trzody w Unii Europejskiej i wysoki, w związku z tym import wieprzowiny. W roku gospodarczym 2007/2008 spodziewamy się pogłębienia tego załamania, ponieważ warunki chowu uległy dalszemu pogorszeniu.

Ceny trzody w Polsce wciąż utrzymują się na niskim poziomie. W dwóch pierwszych miesiącach tego roku poziom cen trzody był podobny jak w tym samym okresie 2007 r., natomiast ceny zbóż były dużo wyższe. Dalszy rozwój cen trzody uzależniony będzie od rozwoju sytuacji w tym zakresie w Unii Europejskiej. Dlatego też ich wzrostu w najbliższych i dalszych miesiącach należy się spodziewać także i na polskim rynku.

Według wstępnych danych dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego wieprzowiną w 2007 r. zmniejszyło się ze 152 tys. ton do ok. 83 tys. ton, a więc prawie o połowę. W drugiej połowie roku eksport malał, a import dynamicznie rósł.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^c		Import mięsa, podrobów i przetworów ^c		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2146,3	112,0	329,5	135,6	178,3	90,6	151,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,2	129,0	8,1
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	14,0	114,9	20,6
I-VI	1030,5	109,4	139,7	139,7	87,1	128,1	52,6
VII	107,2	103,0	31,6	124,4	14,6	91,3	17,0
VIII	124,7	111,6	29,2	111,9	19,1	89,3	10,1
IX	112,0	111,4	32,5	119,5	14,1	60,5	18,4
X	132,8	122,4	35,4	155,3	13,3	58,6	22,1
XI	126,6	115,2	34,9	146,6	15,3	71,8	19,6
XII	128,7	110,7	26,4	104,8	12,4	68,9	14,0
2007 I	137,4	125,4	32,4	159,6	15,0	111,1	17,4
II	128,0	121,4	30,2	133,6	14,8	120,3	15,4
III	140,9	115,5	31,8	120,9	22,7	121,3	9,1
IV	119,7	104,6	26,7	106,4	14,8	111,3	11,9
V	131,9	102,4	28,4	93,7	16,0	114,3	12,4
VI	108,1	94,7	28,5	82,4	22,3	159,3	6,2
I-VI	1116,0	108,3	172,6	123,6	87,0	100,0	85,6
VII	117,5	109,6	23,0	73,5	24,6	160,8	-1,6
VIII	117,8	94,5	25,2	86,3	28,3	150,5	-3,1
IX	105,5	94,2	25,3	80,1	23,5	182,1	1,8
X	134,2	101,0	26,3	96,0	24,4	232,4	1,9
XI	132,5	104,6	28,6	81,9	22,5	147,0	6,1
XII	113,1	87,9	25,1	95,1	17,3	139,5	7,8
2008 I	120,7	87,9	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez male jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w ekwiwalencji mięsa

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provititu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provititu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006 VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,49	73,59	4,7	x	x	x	x	x
II	3,27	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2006 III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	x	x	x	x	x	x	x	x	x
II	4,28	x	x	x	x	x	x	x	x	x

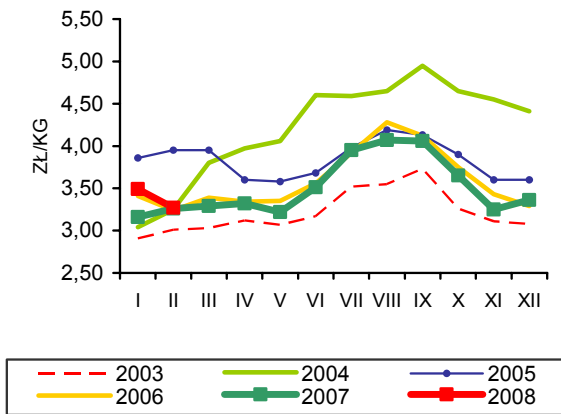
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

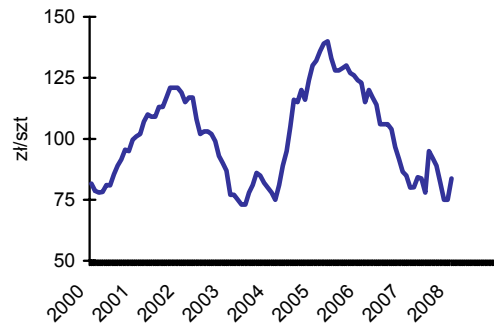
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,92	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	132,50	124,34	139,90	108,84	93,8	88,9	114,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

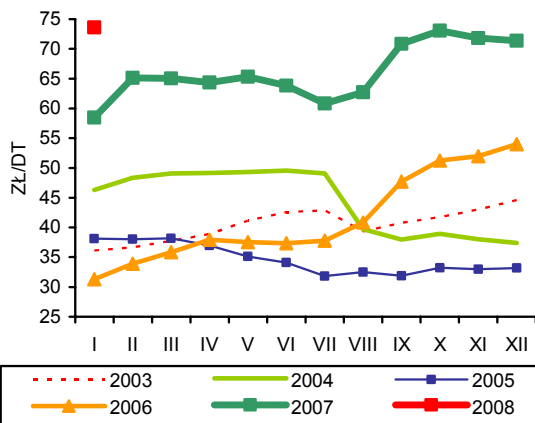
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

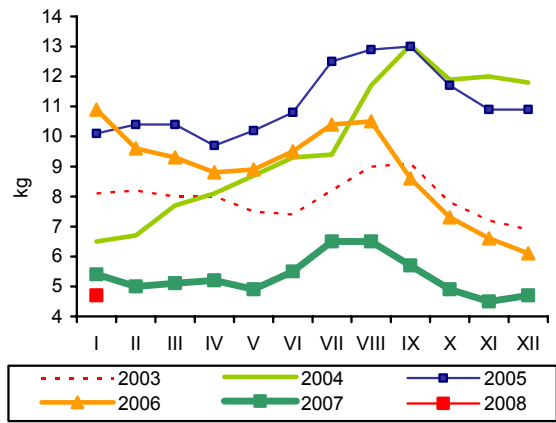
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

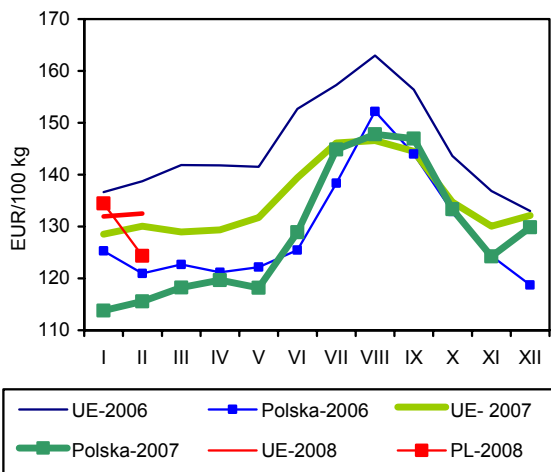
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

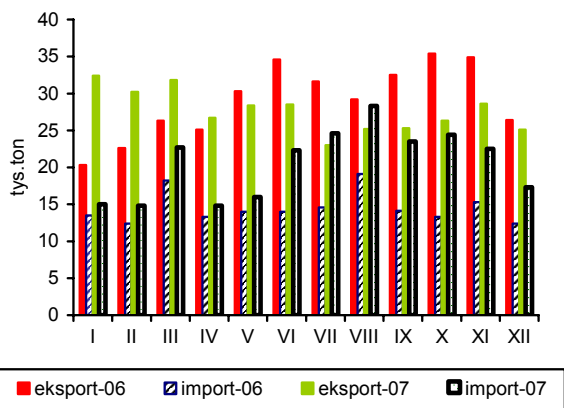
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W 2007 r. w dużych zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników wyprodukowano 1127 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 1,8% więcej niż w 2006 r. W poszczególnych miesiącach występowały znacznie większe wahania poziomu produkcji niż w roku poprzednim. W grudniu 2007 r. tempo wzrostu produkcji uległo wyhamowaniu wskutek pojawienia się ognisk ptasiej grypy na kilku fermach przemysłowych, jednakże w styczniu 2008 r. nastąpił przyrost produkcji mięsa drobiowego o 19% w relacji do grudnia poprzedniego roku.

Przez większość 2007 r. ceny na polskim rynku drobiarskim rosły. Pomimo to eksport wzrastał. W 2007 r. wyeksportowano ok. 251 tys. ton mięsa i przetworów drobiowych, a więc o 21% więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (22%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Bardzo intensywnie rozwija się zbył w kierunku Litwy, Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawiły się w tym roku również Rumunia i Mołdowa. Jednocześnie import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 10% w stosunku do ubiegłego roku, wynosząc ok. 63 tys. ton.

Od września 2006 r. postępuje powolny wzrost cen mieszanek paszowych dla drobiu. W październiku i listopadzie 2007 r. tempo wzrostu cen pasz uległo znacznemu przyspieszeniu. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze dla drobiu podrożały średnio o ok. 21%. Do listopada na podobnym poziomie utrzymywało się tempo przyrostu cen skupu żywca drobiowego. Zmiany cen płaconych hodowcom sprzyjały utrzymaniu opłacalności tuczu kurcząt pomimo wzrostowej tendencji cen pasz. Dopiero w grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. Wzrostowi cen pasz towarzyszyły spadki cen żywca. Sytuacja taka utrzymywała się jeszcze w styczniu 2008 r. W lutym tegoż roku nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu, które zmierzają do poziomu z okresu poprzedniego.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. wykazywały silną tendencję wzrostową. Od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. tuszki kurcząt patroszonych podrożały o 28%. Przypadki ptasiej grypy wykryte na terenie Polski spowodowały spadek cen zbytu o 12% w okresie grudzień 2007 r. - styczeń 2008 r.

w relacji do listopada 2007 r., tj. poniżej poziomu z początku 2007 r. Jednakże już w lutym 2008 roku cena tuszek patroszonych kurcząt zwiększyła się o 35% w stosunku do stycznia, osiągając tym samym poziom z połowy poprzedniego roku.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom w 2007 r. systematycznie rosły i w listopadzie 2007 r. były o 22% wyższe niż w grudniu 2006 r. Dopiero w grudniu 2007 r. pod wpływem przypadków ptasiej grypy nastąpił spadek cen skupu, lecz nadal ich poziom był wyższy niż na początku 2007 r. Równocześnie intensywnie rosły ceny zbytu. W grudniu ub.r. ceny zbytu indyków były o prawie 16% wyższe niż 12 miesięcy wcześniej. Dopiero na początku 2008 r. odnotowano znaczący spadek cen zbytu, tj. o 17% w relacji do poprzedniego miesiąca. Również w lutym 2008 r. zarówno ceny skupu jak i ceny zbytu oscylowały wokół cen z początku 2007 r., przy równoczesnym wzroście cen pasz w tym okresie.

W 2007 r., Polska nadal należała do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej, jednak przez większość minionego roku, wskutek podwyżek cen drobiu w Polsce, znacząco zmniejszała się przewaga cenowa polskich eksporterów. W grudniu 2006 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 59% przeciętnej ceny unijnej, a w listopadzie 2007 r. 72%. Silny spadek cen drobiu w Polsce w grudniu 2007 r. ponownie zmienił te relacje. Cena tuszki kurczęcia patroszonego w Polsce stanowiła wówczas 64% przeciętnej ceny unijnej. Od grudnia 2006 r. do grudnia 2007 r. średnia cena tuszki kurczęcia w UE w przeliczeniu na EUR zwiększyła się o 12,2%, podczas gdy w Polsce o 23%. Do najdroższych producentów drobiu należą Francja i Niemcy. W grudniu średnia cena sprzedaży tuszki kurczaka w Polsce stanowiła 51% ceny niemieckiej. Od początku 2007 r. zmniejszał się też dystans pomiędzy średnimi cenami zbytu w Polsce, a cenami u silnego polskiego konkurenta - w Czechach. W listopadzie i grudniu 2007 r. znacznie wyższy przyrost cen w Czechach niż w Polsce zwiększył cenową konkurencyjność drobiu polskiego. W grudniu 2007 r. tuszka kurczaka w Polsce była tańsza niż w Czechach aż o 39%, podczas gdy jeszcze w październiku o 24%. Na początku 2008 r. polskie ceny wyrażone w EUR wzrosły o 2,6% w stosunku do poprzedniego miesiąca, podczas gdy w tym samym okresie średnio w UE obniżyły się one o 2%.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	
III	68,2	84,9	94,3	94,9	
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	
V	69,0	77,8	91,6	96,2	
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	7 049	4 310	15 054	21 256
II	8 154	4 178	13 706	17 083
III	6 262	4 565	14 041	18 392
IV	4 982	3 757	12 071	17 932
V	6 362	5 419	16 576	18 202
VI	2 649	4 098	16 250	19 455
VII	3 974	4 917	16 403	17 115
VIII	7 298	8 589	16 402	19 637
IX	5 098	6 883	19 326	24 319
X	3 974	7 713	25 019	34 718
XI	3 729	5 742	24 401	26 238
XII	10 593	2 640	18 333	17 126
RAZEM	70 124	62 814	207 582	251 475

^a dane nieostateczne (na dzień 06 marca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych syпка granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	I	1114		1,04		2,61	2,92	4,26	3,90	5,52
II	1156		1,08		2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	
III	1190		1,12		3,08		5,05		6,43	
IV	1205		1,15		2,99		4,68		6,09	
V	1209		1,16		3,00		5,15		6,21	
VI	1210		1,16		3,24		5,67		6,70	
VII	1210		1,18		3,29		5,29		7,06	
VIII	1243		1,19		3,29		5,44		6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20		4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20		4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40		4,53		6,82	
IV	5,60		4,67		7,09	
V	5,60		4,75		6,96	
VI	5,60		4,61		6,94	
VII	5,60		4,58		6,90	
VIII	5,60		4,62		7,06	
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

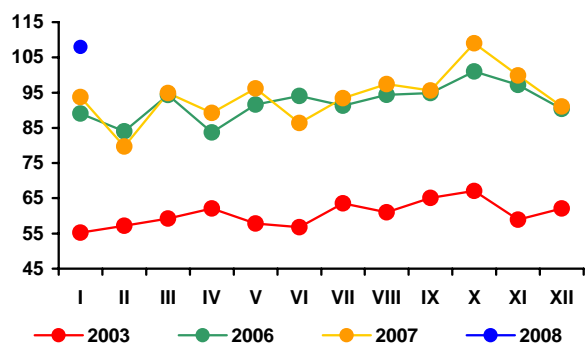
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

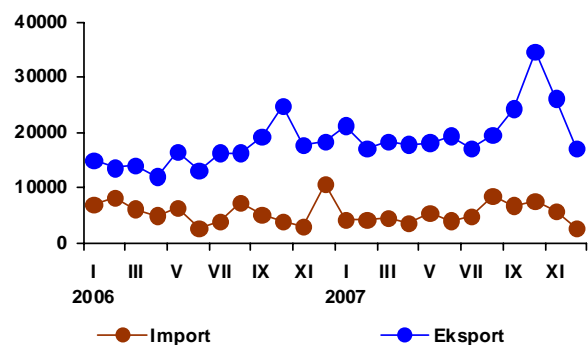
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2006 XII	96,00	186,50	132,20	159,95	185,00	145,00	178,09	163,57
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,80
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	179,66

Źródło: Dane MRiRW.

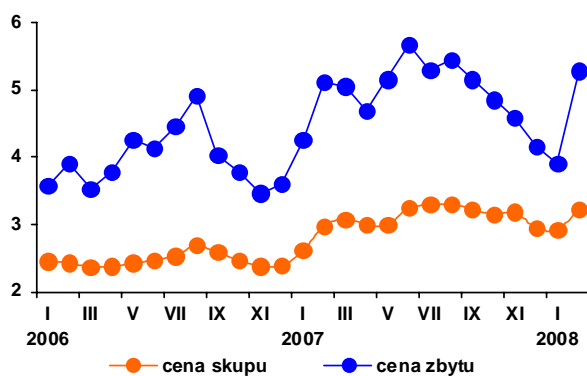
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

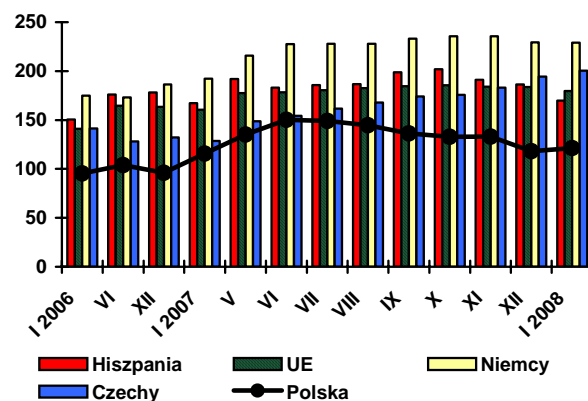
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W 2007 r., podobnie jak w jak w roku poprzednim, krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cenowe. Średnia cena zbytu jaj w 2007 r. wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Od września do grudnia 2007 r. występowała silna tendencja wzrostu cen jaj we wszystkich klasach wagowych. W styczniu i lutym 2008 r. średnia cena jaj spadła po raz pierwszy od wielu miesięcy i była o 0,7% niższa niż w miesiącu poprzednim. Potaniały jaja we wszystkich grupach wagowych z wyjątkiem jaj klasy S, których cena wzrosła o 16%. Najbardziej obniżyły się ceny jaj dużych klasy L (o 7,2%). Jaja średnie klasy M potaniały o 4,5% a największe XL o 2,2%.

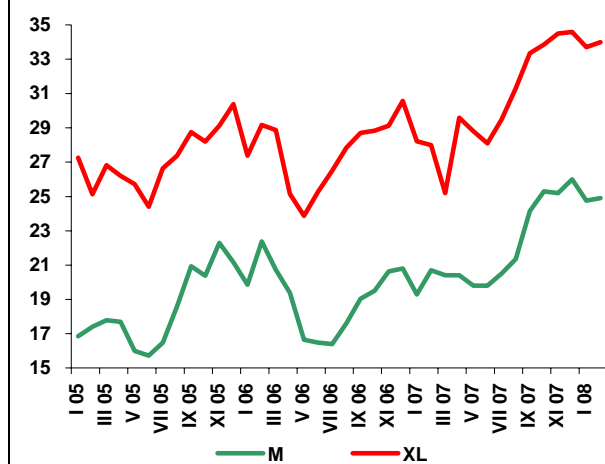
Jeszcze większe wahania cen występowały w skupie jaj do przetwórstwa. W 2007 r. ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. Bardzo silne przyrosty cen w stosunku do poprzednich miesięcy występowały w okresie od lipca do końca września 2007 r. Wynosiły one od 16 do 24% miesięcznie. Z kolei w ostatnich miesiącach roku miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W lutym 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja po ok. 3,42 tys. zł za 1 tonę.

W 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (88 tys. ton - wzrost o 53%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

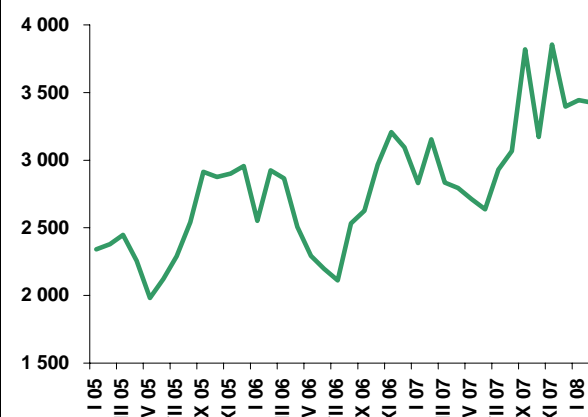
Import zwiększył się w znacznie mniejszym stopniu niż eksport. W 2007 r. za granicą zakupiono o 17% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Bardziej stabilny był import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do końca grudnia import wyniósł ok. 3,7 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,8 tys. ton. W 2007 r. bardzo intensywnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 8,9 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc dwukrotnie więcej niż w całym 2006 r.

Od maja ub.r. występuje wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W grudniu jaja świeże podrożały średnio o 1,5% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce intensywny wzrost cen trwa od lipca ub.r. W grudniu jaja podrożały o 3,8% w relacji do listopada. Jeszcze w lipcu średnia cena polskich jaj przewyższała średnią unijną o 1,8%. Od sierpnia ceny w Unii były wyższe niż w Polsce. W grudniu 2007 r. ceny polskie i średnie w Unii uległy prawie wyrównaniu. W relacji do głównych konkurentów Polska pozostaje nadal mniej konkurencyjna cenowo. W grudniu zwiększył się dystans cenowy pomiędzy Polską i głównymi producentami jaj w Europie. Najtańszym producentem w listopadzie była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 111,45 EUR, podczas gdy w Polsce 131,99 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	456	494	5 580	5 971	225	264	253	559
II	1 660	414	4 751	5 369	229	258	287	553
III	1 058	501	4 894	5 540	318	308	194	578
IV	383	808	3 544	6 643	247	227	167	394
V	313	1 130	5 532	7 642	142	246	415	654
VI	443	616	4 377	8 768	120	205	483	875
VII	592	894	4 697	8 369	123	366	468	755
VIII	1 055	1 677	4 484	8 295	178	291	536	1 139
IX	676	1 022	3 881	8 268	462	576	310	787
X	464	800	5 526	11 329	215	454	617	1 049
XI	972	761	5 473	7 479	251	367	483	886
XII	533	982	4 674	4 537	260	147	279	730
RAZEM	8 605	10 099	57 413	88 213	2 770	3 707	4 492	8 961

^a dane nieostateczne (na dzień 06 marca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20		24,40		20,40		19,10	
IV	29,60		25,10		20,40		19,10	
V	28,80		25,30		19,80		18,30	
VI	28,10		26,60		19,80		17,00	
VII	29,50		24,70		20,50		17,40	
VIII	31,30		25,85		21,35		17,00	
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2006 XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Według wstępnych danych polski eksport owiec i mięsa baraniego wyniósł w 2007 r. 1221 ton i był wyższy niż w 2006 r. o ok. 20%. Ceny w eksporcie były jednak niższe niż w 2006 r. W przypadku żywych owiec o ok. 20%, a w przypadku mięsa o ok. 25%. Było to pochodną niskich ubiegłorocznych cen w całej Unii Europejskiej. Rok 2008 zapowiada się dużo lepiej pod tym względem.

Rozpoczął się on wzrostem cen jagniąt na unijnych rynkach. W styczniu przeciętna ich cena w UE-27 wyniosła 628 EUR, a w lutym 553 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 18 i 3%. Wzrost cen owiec ciężkich dokonał się jedynie w lutym i był znacznie mniejszy niż w przypadku cen jagniąt. Dotychczas większy wzrost cen tak owiec jak i jagniąt ogranicza wysoki import. W styczniu i w lutym łączny unijny import mięsa owczego z Australii był o prawie 80% wyższy niż w tych samych miesiącach poprzedniego roku. Dzieje się tak dlatego, że importerzy, przewidując wzrost cen na rynkach w Nowej Zelandii i Australii chcą już w I kwartale wykorzystać jak największą część kontyngentu. Jednakże lada moment import ten powinien zmniejszyć się, a ceny i to nie tylko jagniąt, powinny zacząć rosnąć. Przemawia za tym przewidywany dalszy spadek pogłowia i produkcji owiec w wiodących pod tym względem krajach Unii Europejskiej, a zwłaszcza możliwość pogorszenia warunków importu. MAF¹ przewiduje,

że w 2008 r. nowozelandzki eksport baraniny i jagnięciny będzie o ok. 10% niższy niż w 2007 r., a ceny w eksporcie wzrosną o ok. 6%. Podobne prognozy przedstawia MLA² w stosunku do rynku australijskiego. Oczekuje się więc, że ta krucha na razie wzrostowa tendencja cen owiec i jagniąt na unijnym rynku, przekształci się w mocną i trwałą.

Pojawienie się jej na unijnych rynkach mogłoby przełożyć się także na rynek polski. Przesłanki tego w zasadzie są już widoczne. Zgodnie z danymi Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w styczniu 2008 r. ceny jagniąt o wadze 24-30 kg były wyższe niż rok wcześniej o ok. 8%, a o wadze 31-35 kg o 4%. Ceny owiec o ciężarze 36-40 kg pozostawały na tym samym poziomie co rok wcześniej. Jest to co prawda nikły na razie sygnał, ale jeśli się ta sytuacja utrzyma w najbliższym czasie, to będzie ją można traktować jako początek tak oczekiwanej poprawy warunków chowu owiec w tym roku, a może i w dłuższej perspektywie.

1 Ministerstwo Rolnictwa Nowej Zelandii.

2 Ministerstwo Rolnictwa Australii.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1409	98,3
II półrocze	1 023	924	900	97,4
Rok	2 328	2 358	2309	97,9

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	28,7	7,0	145,9	1014,8
2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221,2^S
miesiąc roku poprzedniego = 100	88,7	141,8	244,6	21,7	101,1	160,4	137,5	170,3	220,9	113,6	540,0	98,1	120,3
Import 2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,9	6,2	140,3
2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152,4^S
miesiąc roku poprzedniego = 100	178,1	54,1	220,0	136,2	70,3	54,2	549,0	121,2	148,9	86,7	93,0	193,5	108,6

S - szacunek

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2006	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72
2007	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	82,0	68,1	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5	102,7	101,8	x

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
I 2007	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05
II	-	-	-	-	5,65	1,45	12,0	3,08
III	9,18	2,42	19,53	5,16	5,78	1,53	12,3	3,25
IV	9,00	2,36	19,15	5,01	5,65	1,48	12,0	3,14
V	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
2006/2007	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95
2007/2008	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	118,1	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1	x

Źródło: Dane GUS

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
UE-25												
2006/2007	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4
2007/2008	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	555,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	107,2	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4	99,5	114,8	113,3	118,3	103,5
Włochy												
2006/2007	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2
2007/2008	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	592,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,6	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	82,6	97,0	101,9	97,9	103,3	103,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
UE-25												
2006/2007	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9
2007/2008	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,8	412,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,2	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,5	98,3	98,7	99,4	98,7	101,8
Wielka Brytania												
2006/2007	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1
2007/2008	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	363,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,8	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	92,0	86,1	82,2	85,5	91,4	100,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2006/2007 NZD/100 kg cwe	44,12	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16
2007/2008 NZD/100 kg cwe	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,3	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4	92,4	90,5	92,6	111,6	109,5

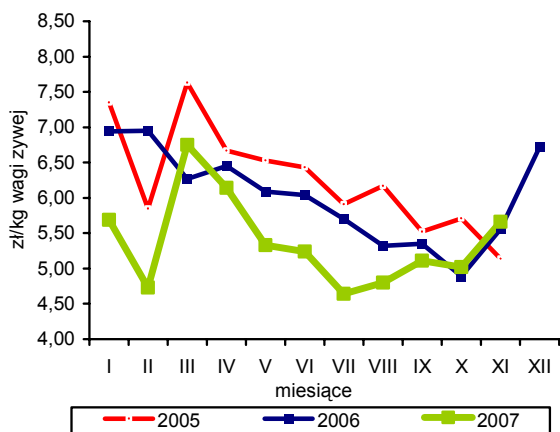
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

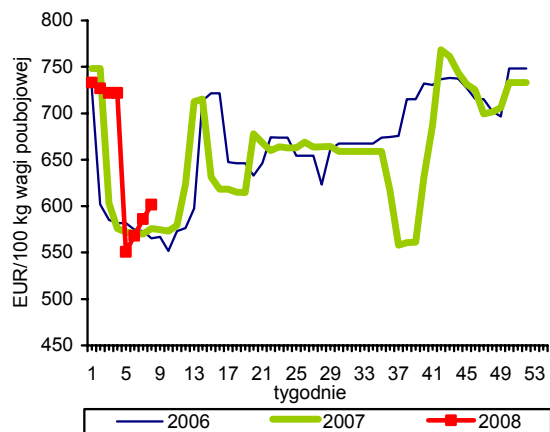
Wyszczególnienie	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2006/2007 AUD/100 kg cwe	346	342	346	350	364	367	315	308	289	290	306	339
2007/2008 AUD/100 kg cwe	337	338	365	384	372	322	298	261	294	298	351	379
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,4	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5	84,7	101,7	102,8	114,7	111,8

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

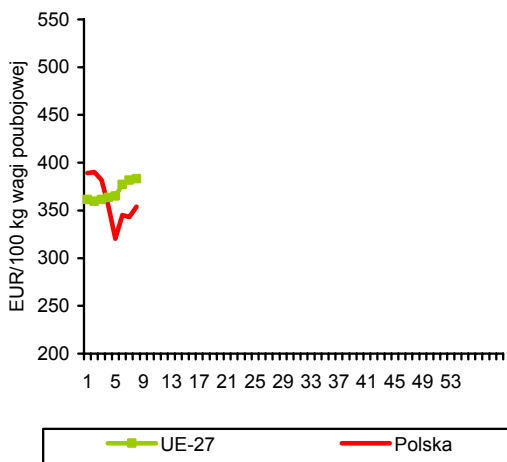
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

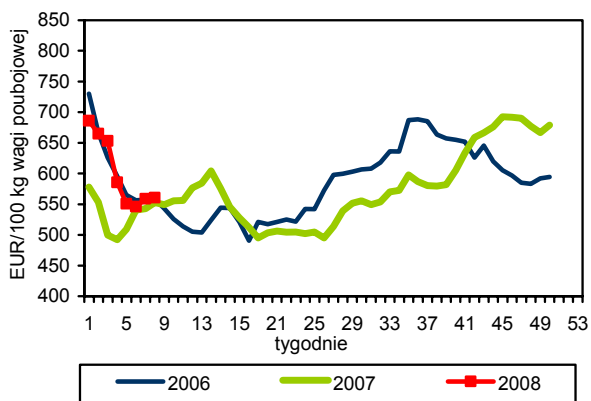
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

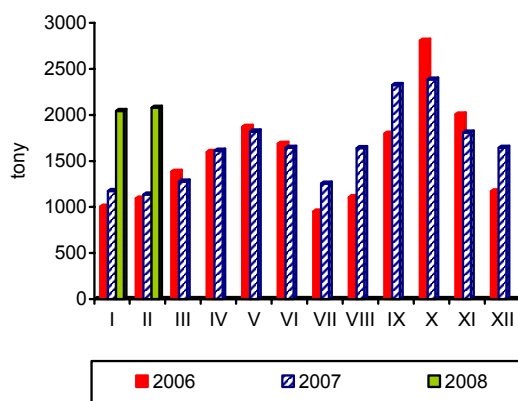
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Polscy rybacy udanie rozpoczęli kolejny sezon połowowy na Bałtyku. W styczniu złowili 5,4 tys. ton ryb, tj. o 56% więcej niż przed rokiem. Największy przyrost zanotowano w połowach storni (1,0 tys. ton – wzrost 2,5-krotny) oraz szprotów (3,3 tys. ton – wzrost o 51%). W połowie lutego doszło do porozumienia między Polską, a Komisją Europejską w sprawie nielegalnych połowów dorszy w 2007 r. i przekroczenia dostępnej kwoty połowowej. W kolejnych czterech latach rybacy będą musieli zwrócić 8 tys. ton, ograniczając połowy w pierwszym roku o 800 ton, a w następnych po 2,4 tys. ton. Jak na razie w styczniu złowiono 670 ton dorszy – o 1/3 więcej niż w roku ubiegłym.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w 2007 r. 272,5 tys. ton i była o 5,3% niższa niż rok wcześniej. Zdecydował o tym przede wszystkim 31% spadek produkcji, drugiej co do wielkości grupy towarowej sektora rybnego – mrożonych filetów z ryb morskich (do 49,2 tys. ton). Ich miejsce zajęły prawdopodobnie filety ze słodkowodnych pang, których przetwórstwo nie jest niestety ujmowane w badaniach GUS. Produkcja konserw i przetworów rybnych, stanowiących ponad 50% całego wolumenu, zwiększyła się o 4,1% do 140,3 tys. ton – w tym śledzi o 3,0% (do 97,2 tys. ton), szprotów i sardynek o 8,7% (do 10,5 tys. ton). Mniejsza była natomiast podaż konserwowanych makreli (o 12,5% – 6,8 tys. ton) oraz przetworów z łososi (o 17,8% – 1,1 tys. ton). Kolejny rok z rzędu rośnie produkcja wędzonych łososi. W 2007 wyniosła ona 22,1 tys. ton i była o 12,6% wyższa niż rok wcześniej. Jednocześnie obniżyło się przetwórstwo pozostałych ryb wędzonych (prawdopodobnie makreli) – o 12,1% do 22,4 tys. ton. Mimo niższej produkcji, sektor przetwórstwa rybnego wyraźnie poprawił swoje wyniki finansowe¹. Wpłynęły na to przede wszystkim niższe ceny zakupu ryb na rynkach światowych, które rekompensowały dalszą aprecjację złotego względem euro i pogorszenie efektywności eksportu. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu rybnego wyniosła w okresie trzech kwartałów 2007 r. 2,7 mld zł, wobec 2,6 mld w 2006 r. Wskaźnik rentowności netto wzrósł z 1,23 do 3,59%,

a płynności bieżącej z 1,23 do 1,48%. Nieznacznie zmniejszyła się stopa inwestowania, jednak nadal wyraźnie przekraczała wartość odpisów amortyzacyjnych (o 75%).

Obroty handlu zagranicznego rybami, przetworami rybnymi i owocami morza w 2007 r., po okresie dynamicznych wzrostów, stabilizują się. Zarówno wolumen jak i wartość eksportu (liczone w wadze produktu) zwiększyły się w porównaniu z 2006 r. o 5,0% do odpowiednio 219,3 tys. ton i 676,5 mln EUR. Zdecydował o tym przede wszystkim wzrost eksportu burtowego – zarówno z połowów bałtyckich, jak i dalekomorskich oraz rekordowa sprzedaż wędzonych łososi (23 tys. ton). Na wyniki importu największy wpływ w roku ubiegłym miał blisko 70% wzrost przywozu pang, która w ciągu dwóch lat stała się trzecią najczęściej konsumowaną rybą w kraju i której podaż na rynek krajowy o ponad 50% przekroczyła ogólną produkcję ryb słodkowodnych w Polsce (w wadze żywej). Cały import zwiększył się w 2007 r. o 6,5% i wyniósł 369,8 tys. ton, przy 6,3% wzroście wartości (715,4 mln EUR). Pogorszyło się ujemne saldo wymiany handlowej sektora rybnego – z 29,2 do 38,9 mln EUR.

Eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza liczony w ekwiwalencie wagi żywej wyniósł w 2007 r. 313,6 tys. ton, a import 638,0 tys. ton, tj. odpowiednio o 2,6 i 8,6% więcej niż rok wcześniej. Wyższa dynamika wzrostu przywozu w porównaniu z wywozem, przy stabilizacji połowów morskich i produkcji ryb słodkowodnych oznacza wyraźny przyrost popytu wewnętrznego. Zachowanie w kolejnych latach takiej tendencji, będzie dla sektora rybnego bardzo ważne ze względu na pogarszającą się konkurencyjność naszych produktów na rynkach zagranicznych. Według szacunkowych danych spożycie ryb i owoców morza wyniosło w roku ubiegłym ok. 12,8 kg osobę i było o 6% wyższe niż w 2006 r.

¹ W zakładach zatrudniających ponad 50 osób i składających sprawozdania F01.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Plaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	59 430	22 088	10 970	10 689	3 302	106 301	121 884	18 171
2007 I	2 191	323	503	386	57	3 460	3 020	190
II	6 987	259	1 398	2 071	57	10 765	4 878	395
III	19 754	1 646	1 527	966	170	24 057	26 446	2 903
IV	15 526	1 123	1 610	498	514	19 266	28 147	3 935
V	8 302	1 777	2 153	841	414	13 487	17 003	2 128
VI	383	2 994	989	901	301	5 568	715	22
VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 295	5 490	181
X	1 126	3 622	924	1 259	332	7 262	13 361	1 286
XI	1 926	1 768	397	863	153	5 093	7 902	1 515
XII	2 521	1 585	927	1 058	113	6 064	9 226	5 545
2008 I	3 304	372	672	987	48	5 383	1 667	120
Wskaźnik zmian (%)								
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	150,8	115,2	133,6	255,7	84,2	155,6	55,2	63,2

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2006 XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
XII	635	11 932	7 732	13 326	10 040	752	700	33 625
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	46,0	46,2	119,9	102,5	100,7	98,7	65,7	85,4
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	132,2	72,8	99,6	104,1	103,0	108,7	87,5	94,7

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2006 XI	15,84	6,78	2,81	2,78	0,99	42,06	23,13	8,09	3,36	4,98
XII	16,64	6,98	2,73	3,15	1,10	36,82	19,06	6,75	2,21	5,84
2007 ^b I	15,17	6,70	3,18	1,77	0,58	32,74	14,72	8,56	3,10	3,94
II	17,33	6,16	2,81	2,04	1,06	32,28	14,35	7,50	2,80	5,72
III	33,40	6,34	4,99	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,73	5,45	3,01	2,05	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,32	5,39	3,06	2,15	1,07	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,35	5,23	2,84	1,79	0,86	23,01	10,08	4,15	2,15	4,53
VII	13,46	5,65	2,30	1,93	0,77	24,34	8,86	4,91	4,02	4,31
VIII	13,75	5,79	1,89	2,11	0,92	22,93	11,04	4,08	2,79	3,21
IX	13,44	6,44	2,57	1,87	0,59	32,92	15,06	7,08	3,34	4,89
X	16,03	7,39	3,07	2,81	0,56	37,38	17,77	8,10	3,34	5,70
XI	16,65	8,02	2,72	3,07	0,72	46,40	26,37	7,62	4,21	6,07
XII	14,66	6,07	1,98	3,66	0,78	34,90	19,04	4,74	3,28	5,96
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	88,1	87,0	72,7	116,4	71,5	94,8	99,9	70,2	148,5	102,0
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	105,0	107,4	98,3	107,1	64,0	106,5	110,7	95,3	116,6	111,0

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2006 XI	3,47	2,23	3,95	3,93	3,90	5,33	7,56	7,90	13,43	8,24
XII	3,86	2,05	3,59	4,07	4,30	5,02	7,18	7,71	13,65	7,37
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,06	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,66	3,95	4,76	5,05	8,59	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,80	3,19	4,02	3,88	-	4,58	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,86	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,35	10,53
XI	3,71	3,36	3,78	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,05	9,94
XII	3,28	3,17	3,26	3,85	3,49	4,39	6,74	7,97	12,01	9,26
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	84,9	154,6	90,8	94,6	81,1	87,4	93,8	103,3	88,0	125,6
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	79,0	105,3	82,5	84,6	87,3	89,1	97,3	119,6	85,3	111,8

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2006 XI	7,76	21,63	19,25	20,64	39,52	34,80	42,04	12,58	-
XII	7,34	21,75	19,32	19,16	42,41	34,95	39,56	11,67	-
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,03	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,31	39,35	34,92	46,00	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,23	42,14	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,33	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,03	43,71	12,47	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,53	33,93	46,82	12,34	0,45
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,19	35,36	12,14	0,29
XI	6,69	16,67	23,07	-	36,53	32,36	52,29	12,12	0,86
XII	7,92	23,89	22,72	22,48	36,81	31,35	46,41	11,75	0,40
Wskaźnik zmian (%)									
XII 2007 XII 2006	107,8	109,8	117,6	117,3	86,8	89,7	117,3	100,7	x
I-XII 2007 I-XII 2006	96,3	115,0	126,8	114,0	90,6	100,7	114,5	104,9	166,6

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2007 XII 2006	110,0	x	104,6	x	99,5	x	99,3	x	90,9	x	101,3	x
I-XII 2007 I-XII 2006	103,6	x	105,6	x	102,4	x	105,3	x	94,8	x	94,4	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004 I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005 I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2006 XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
2007 I	13,46	12,80	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	15,94 ^a	11,48
II	13,39	12,76	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	16,02 ^a	11,68
III	13,44	12,67	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	16,14 ^a	11,86
IV	13,47	12,62	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	16,15 ^a	11,92
V	13,37	12,58	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	16,20 ^a	-
VI	13,47	12,62	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	16,23 ^a	-
VII	13,55	12,67	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	16,28 ^a	-
VIII	13,61	12,69	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	16,31 ^a	-
IX	13,65	12,57	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	16,33 ^a	-
X	13,74	12,61	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	16,41 ^a	12,51
XI	13,90	12,68	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	16,58 ^a	12,53
XII	14,03	12,77	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	16,71 ^a	12,28
Wskaźnik zmian (%)											
XII 2007 XII 2006	104,3	99,5	100,8	113,9	97,9	105,9	106,5	103,5	99,3	x	109,3
I-XII 2007 I-XII 2006	102,2	96,8	106,7	109,2	98,2	104,6	105,8	102,0	98,2	x	105,9

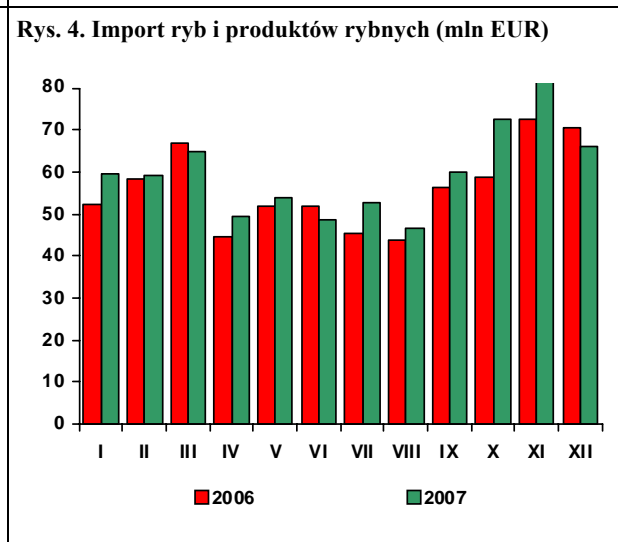
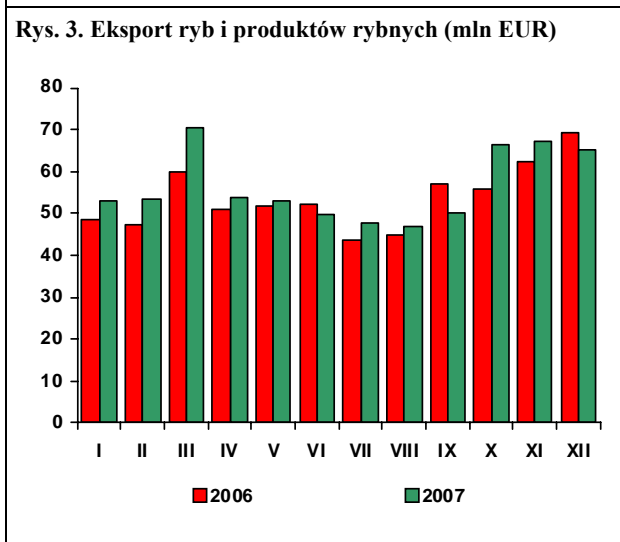
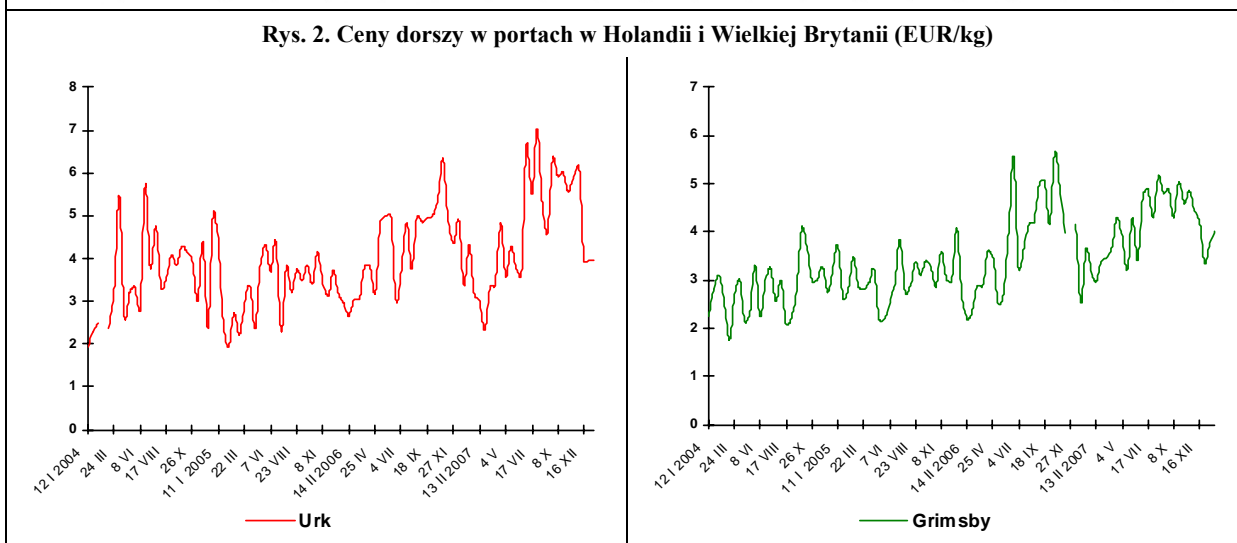
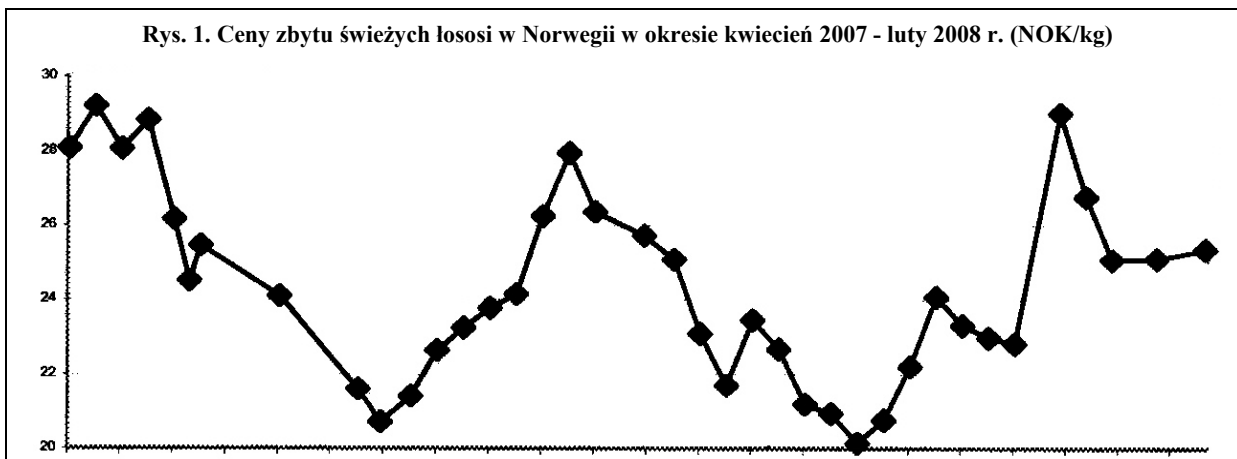
^a filety mrożone

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006 I-IX	3,11	1,64	0,57	0,35	0,33	0,22
2007 I-IX	3,29	1,72	0,57	0,38	0,33	0,29
Wskaźnik zmian (%)						
I-IX 2007 I-IX 2006	105,8	104,9	100,0	108,6	100,0	131,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W 2007 r. sytuację cenową na krajowym rynku żywnościowym silnie determinowały zmiany cen produktów rolno-spożywczych na rynkach światowych, w tym zwłaszcza unijnym. W minionym roku w krajach Unii Europejskiej średnie ceny detaliczne żywności wzrosły w tempie prawie dwukrotnie wyższym od stopy inflacji. Wyższy ich wzrost odnotowano w nowych państwach członkowskich, niż w starych. W grudniu 2007 r. w UE-27 i UE-25 łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych były odpowiednio o 5,7 i 5,5% wyższe niż w grudniu 2006 r. Najbardziej żywność podrożała w Bułgarii (o 21,1%), na Łotwie (o 19,9%), w Estonii (o 16,1%), na Litwie (o 15,3%) i na Węgrzech (o 13,0%), a najmniej w Holandii (o 2,4%), Finlandii (o 2,2%) i Portugalii (o 1,7%). We wszystkich krajach unijnych, z wyjątkiem Cypru i Portugalii, wzrost cen towarów żywnościowych był wyższy niż cen konsumpcyjnych ogółem.

W Polsce w okresie grudzień 2006 r. – grudzień 2007 r. nominalne i realne ceny żywności i napojów bezalkoholowych podniosły się odpowiednio o 7,9% i 3,6%. Wzrost cen żywności bardziej obciążył budżety gospodarstw domowych utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (o 5,3%) oraz rencistów (o 5,2%) niż rolników (o 4,9%).

Względnie wysoka dynamika cen artykułów żywnościowych utrzymała się także w styczniu 2008 r. W porównaniu z poprzednim miesiącem łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 1,2% i ukształtowały na poziomie o 8,0% wyższym niż w analogicznym okresie przed rokiem. Wzrostowi cen żywności towarzyszył znaczący wzrost cen towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkań i nośnikami energii (o 2,3%), przy spadku cen odzieży i obuwia oraz transportu. W styczniu br. podrożała większość podstawowych produktów spożywczych, w tym zwłaszcza owoce, mięso wieprzowe i ryż, jak również mięso drobiowe i wołowe, tłuszcze roślinne, mleko, sery i jaja. Więcej niż w poprzednim miesiącu konsumenci płacili za pieczywo, mąkę i wędliny. Zmalały natomiast ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych i cukru.

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost płac. W styczniu br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw były o 11,5% wyższe niż rok

wcześniej, a ich realna wartość zwiększyła się o 6,9%. Siła nabywczą przeciętnych dochodów ze świadczeń społecznych kształtowała się poniżej poziomu sprzed roku. Do poprawy sytuacji dochodowej ludności utrzymującej się z pracy najemnej przyczyniły się pozytywne tendencje na rynku pracy. W styczniu br. w przedsiębiorstwach zatrudnionych było o 5,9% osób więcej niż w analogicznym okresie przed rokiem i o 2,0% więcej niż przed miesiącem. Stopa bezrobocia wyniosła 11,7%, wobec 15,1% w styczniu 2007 r. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych znacząco zmniejszył się udział osób długotrwale pozostających bez pracy.

Wzrost płac i poprawa sytuacji na rynku pracy sprzyjały wzrostowi krajowego popytu na żywność. W styczniu 2008 r. w porównaniu ze styczniem 2007 r. istotnie, bo o 9,0% zwiększyła się produkcja sprzedana przemysłu w dziale: „produkcja artykułów spożywczych i napojów” (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób). Wyższą produkcję sprzedaną uzyskano m.in. w produkcji pozostałych artykułów spożywczych (o 30,3%), tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (o 27,1%), mięsa i przetworów mięsnych (o 6,1%) oraz w przetwórstwie warzyw i owoców (o 2,6%).

W styczniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 4,7% wyższa niż przed rokiem. W lutym doszło do spowolnienia jej dynamiki w konsekwencji istotnego podrożenia usług bytowych, niskiego tempa wzrostu wynagrodzeń w sferze budżetowej i niekorzystnego rozwoju sytuacji dochodowej emerytów i rencistów. Skutkiem tego może być zmniejszenie tempa wzrostu cen detalicznych żywności. Z dalszym wzrostem cen żywności należy się liczyć w marcu z uwagi na przewidywany spadek podaży i wzrost cen surowców rolniczych, oraz ożywienie popytu związane ze świętami i planowaną rewaloryzacją świadczeń społecznych.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w styczniu 2008 r.^a

Wyszczególnienie	I 2008		I-XII 2007
	XI 2007=100	XII 2006=100	I-XII 2006=100
OGÓŁEM	100,3	104,0	102,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,3	107,9	104,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,3	105,4	103,3
Odzież i obuwie	99,8	92,9	92,6
Mieszkanie	100,2	103,9	103,5
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	104,4	104,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	101,9	101,1
Transport	100,2	108,9	102,1

^a dane mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie, po dokonaniu corocznej zmiany systemu wag, który stanowi struktura wydatków gospodarstw domowych (bez spożycia naturalnego) z roku poprzedzającego rok badany

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2007 r.

Wyszczególnienie	XII 2007		I-XII 2007
	XI 2007=100	XII 2006=100	I-XII 2006=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,3	107,9	104,9
Żywność	100,4	108,2	105,0
Pieczywo i produkty zbożowe	100,7	111,8	108,0
Pieczywo	100,6	114,2	109,8
Ryż	101,6	113,0	109,1
Mąka	100,4	123,0	123,6
Makarony	100,7	107,9	103,4
Mięso i przetwory	98,7	106,5	104,7
Mięso wieprzowe	98,9	102,1	100,9
Mięso wołowe	100,0	102,4	102,8
Drób	94,6	123,0	119,4
Przetwory mięsne i wędliny	99,8	104,2	102,3
Ryby	100,2	102,1	101,6
Artykuły mleczarskie	101,1	114,9	105,1
Mleko	100,9	116,2	106,4
Sery twarogowe	101,3	111,2	103,0
Sery dojrzewające i topione	101,4	124,5	107,2
Jaja	101,6	111,1	104,9
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,6	115,3	104,6
Masło	99,9	126,4	107,9
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,5	104,4	97,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,0	109,3	103,8
Oleje roślinne	101,5	109,0	102,4
Owoce	97,0	120,0	109,9
Jabłka	99,3	164,5	122,6
Owoce cytrusowe	96,6	116,1	105,8
Banany	99,8	100,6	100,2
Warzywa	106,0	97,4	103,9
Ziemniaki	100,1	58,4	102,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,2	99,7	99,8
Cukier	100,0	93,2	97,1
Napoje bezalkoholowe	100,2	105,1	103,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
Cukier i wyroby cukiernicze	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,2	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
Tłuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

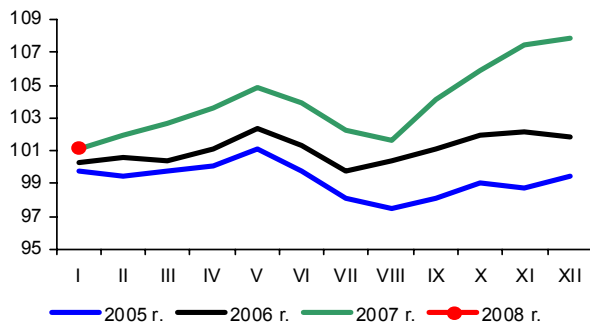
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

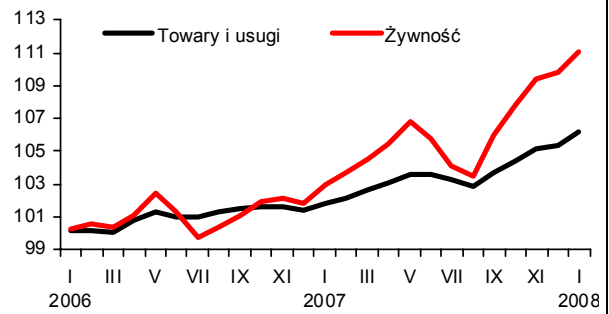
Wyszczególnienie a – 2006 r. b – 2007 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
	b	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
	b	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
Makaron – 250 g	a	1,79	1,80	1,79	1,80	1,79	1,80	1,80	1,80	1,80	1,79	1,79	1,78
	b	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
	b	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
	b	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
	b	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
	b	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
	b	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
	b	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
	b	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	13,22	13,25	13,19	13,20	13,14	13,12	13,09	13,10	13,05	12,94	12,91	12,83
	b	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
	b	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
	b	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
	b	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
	b	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
	b	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
	b	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
	b	1,23	1,24	1,24	1,24	1,25	1,25	1,26	1,28	1,29	1,33	1,39	1,42
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
	b	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
Słonina – 1 kg	a	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
	b	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
	b	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
	b	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08
	b	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41

Źródło: Dane GUS.

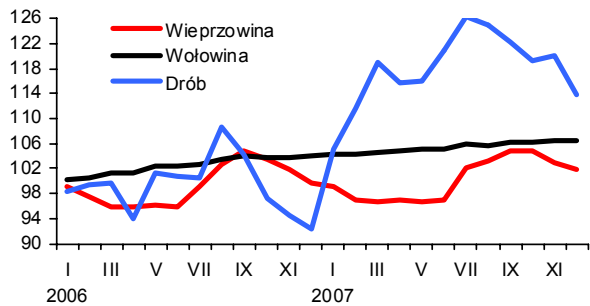
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

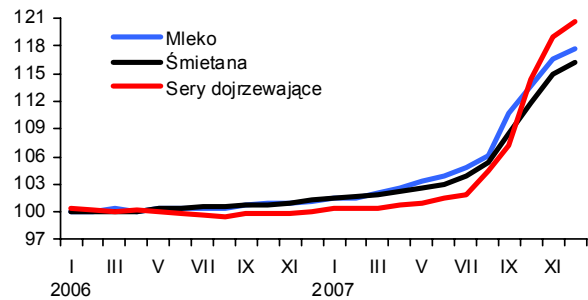
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2005 = 100) (w %)

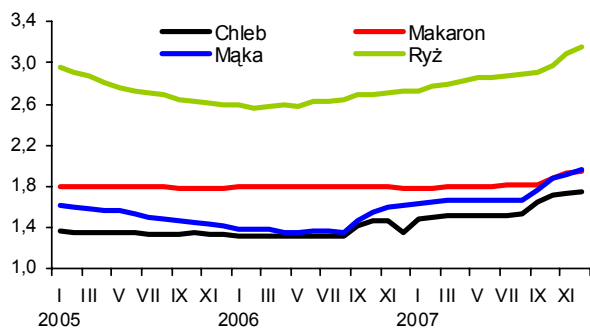
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2005 = 100) (w %)

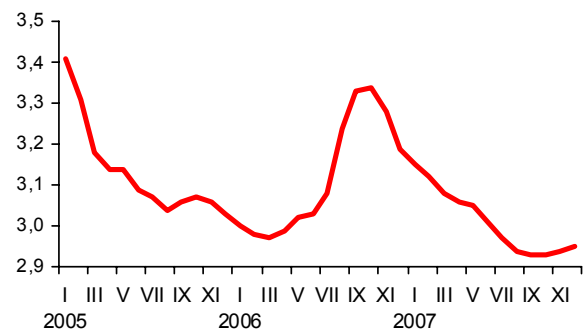
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2005 = 100) (w %)

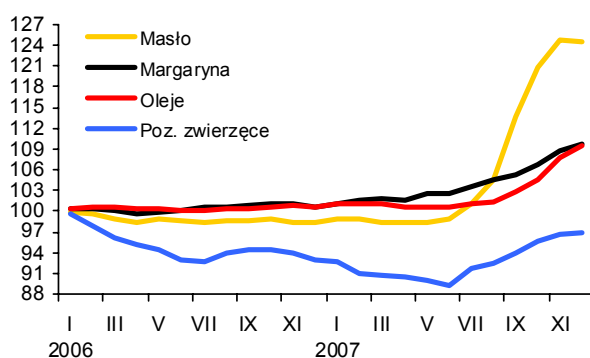
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

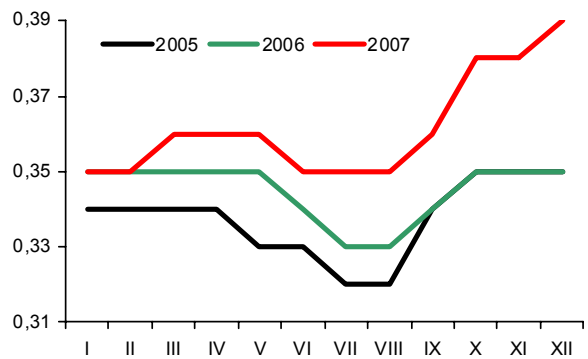
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W styczniu 2008 r. poprawiły się relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych, co ożywia rynek środków produkcji.

Nawozy mineralne w styczniu br. były droższe o 16,4% niż styczniu 2007 r. Wysokie podwyżki były uzasadniane przez producentów wzrostem kosztów produkcji, jednak należy domniemywać, że wpływ wywarły też wysokie ceny zbóż i innych produktów roślinnych. Pszenica w skupie zdrożała w okresie styczeń 2007 r. – styczeń 2008 r. o 36,6%. Znacząco poprawiły się więc relacje NPK do cen skupu pszenicy. W styczniu 2008 r. 1 kg omawianego środka produkcji stanowił równowartość 2,9 kg pszenicy, o 0,5 kg mniej niż przed rokiem. W ciągu 12 miesięcy najbardziej podrożał fosforan amonu (o 26,1%), a najmniej saletrzak (o 8,4%).

W najbliższych latach należy się spodziewać zwiększonego popytu na nawozy mineralne, co pociągnie za sobą wzrost ich cen. Najszybciej będą się rozwijać rynki Europy Środkowej i Wschodniej, ponieważ poziom nawożenia mineralnego wciąż jest tu bardzo niski. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż zmniejszają się światowe zapasy zbóż, a wykorzystanie roślin do produkcji energii rośnie.

Środki ochrony roślin zdrożały w ciągu 12 miesięcy o 2,0%. Najbardziej podrożał Roundup (o 14,4%), potaniało natomiast Zolone (o 4,7%). W najbliższych latach zmieni się asortyment sprzedawanych środków ochrony roślin. Liczba obecnie stosowanych środków ochrony roślin, zgodnie z dyrektywą Rady UE, zmniejszy się o minimum 50% do 2010 r. Coraz szerzej wdrażane są metody integrowanej ochrony roślin przed agrofagami, w której duże plony uzyskiwane są przy minimalnym zużyciu środków chemicznych. Zwiększy się stosowanie biopreparatów.

Na rynku bezpośrednich nośników energii w ciągu 12 miesięcy ceny wzrosły średnio o ponad 10%. W porównaniu do stycznia 2008 r. najbardziej podrożała benzyna (o 21,7%). Mimo wyraźnego wzrostu cen benzyn w Polsce w ciągu ostatniego roku, to paliwo jest nadal o około 6% tańsze od średnich cen w krajach UE. Dla porównania w Niemczech benzyna jest o 17% droższa niż w Polsce, w Holandii o 30%. W Republice Czeskiej ceny benzyny są o około 3% niższe niż w Polsce, a na Litwie, Łotwie i w Estonii o 13-17%.

Materiały budowlane w ciągu 12 miesięcy zdrożały średnio o 15,0%. Najbardziej podrożała cegła budowlana (o 90,1%) oraz cement (o 23,8%). W najbliższych miesiącach należy się spodziewać stabilizacji cen materiałów budowlanych, względnie niewielkich podwyżek.

Ceny maszyn rolniczych w ciągu 12 miesięcy podniosły się o 6,1%. Najbardziej podrożała sadzarka dwurzędowa do ziemniaków (o 26,0%), potaniał zaś rozsiewacz do nawozów (o 8,3%).

Zaobserwować można istotne zmiany na światowym rynku maszyn rolniczych. Do niedawna najwięcej ciągników rolniczych sprzedawano w Stanach Zjednoczonych, obecnie w Indiach i Chinach. Indie są także największym producentem ciągników rolniczych na świecie (300 tys. sztuk rocznie). Są to jednak ciągniki tańsze i prostsze technologicznie od tych produkowanych w USA czy w Europie Zachodniej. Maleje produkcja ciągników w krajach Europy Zachodniej.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2008 I 2007	Relacje 1 kg NPK do:	
		I 2007	XII 2007	I 2008		pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	71,08	76,44	77,05	108,4	3,20	7,88
Saletra amonowa 34%N	„	79,88	87,56	88,26	110,5	3,01	7,44
Mocznik 46%N	„	96,92	110,40	111,28	114,8	2,81	6,93
Superfosfat prosty 20%N	„	57,36	67,56	68,10	118,7	3,95	9,76
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	85,76	104,16	104,99	122,4	3,05	7,52
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	112,60	140,88	142,01	126,1	2,58	6,36
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	87,88	103,24	104,07	118,4	2,01	4,97
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	110,32	122,20	123,18	111,7	2,55	6,30
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	103,12	116,12	117,05	113,5	2,72	6,71
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	48,08	61,76	62,25	129,5	1,20	2,97

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2008 I 2007	Relacje środka do:	
		I 2007	XII 2007	I 2008		pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	59,00	55,8	56,25	95,3	6,53	16,12
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,43	44,13	44,48	102,4	5,17	12,75
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,32	19,85	20,01	98,5	2,32	5,73
Decis 2,5 EC	250 ml	25,02	25,51	25,71	102,8	2,99	7,37
Dithane M-45	1 kg	20,94	20,94	21,11	100,8	2,45	6,05
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,12	28,59	28,82	102,5	3,35	8,26
Bravo	1 l	42,64	42,72	43,06	101,0	5,00	12,34
Nimrod 250 EC	1 l	99,72	102,44	103,26	103,5	11,99	29,59
Roundup	1 l	23,35	26,49	26,70	114,4	3,10	7,65
Granstar	8 g	17,85	17,94	18,08	101,3	2,10	5,18
Fusilade Forte	1 l	113,77	111,39	112,28	98,7	13,04	32,17
Chwastox extra	1 l	14,50	14,59	14,71	101,4	1,71	4,21
Reglane 200 SL	1 l	76,70	75,83	76,44	99,7	8,88	21,90
Ziarno zatrute fosforem cynku, IAB	1 kg	19,78	20,84	21,01	106,2	2,44	6,02

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2008 I 2007	Relacje nośników do:	
		I 2007	XII 2007	I 2008		pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	535,41	568,06	572,60	106,9	66,49	164,07
Koks opałowy	t	741,86	813,77	820,28	110,6	95,25	235,04
Benzyna „Euro Super” 95	l l	3,66	4,42	4,46	121,7	0,52	1,28
Olej napędowy	l l	3,59	4,2	4,23	117,9	0,49	1,21
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,33	2,8	2,82	121,1	0,33	0,81
Gaz propan-butan „LPG”	l l	1,97	2,29	2,31	117,2	0,27	0,66
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,38	11,46	11,55	101,5	1,34	3,31
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,86	20,83	21,00	100,7	2,44	6,02
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,03	10,99	11,08	100,4	1,29	3,17
Płyn do chłodziw „Petrygo”	l l	10,29	10,08	10,16	98,7	1,18	2,91
Energia elektryczna	10 kWh	4,42	4,49	4,49	101,6	0,52	1,29

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2008 I 2007	Relacje materiałów budowlanych do:	
		I 2007	XII 2007	I 2008		pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	18,92	23,24	23,43	123,8	2,72	6,71
Wapno	l t	426,86	486,42	490,31	114,9	56,93	140,49
Płyta styropianowa PS-E FS 15	l m ³	164,98	172,48	173,86	105,4	20,19	49,82
Stal płaska (płaskownik)	l t	3090,37	3238,7	3264,61	105,6	379,08	935,42
Rura stalowa ocynkowana 12	l m	11,32	11,5	11,59	102,4	1,35	3,32
Dwuteownik gruby	l t	3651,22	3832,01	3862,67	105,8	448,52	1106,78
Błacha dachowa	l m ²	30,78	32,44	32,70	106,2	3,80	9,37
Tynk „Atlas”	25 kg	46,22	46,90	47,28	102,3	5,49	13,55
Cegła pełna kl. 15	l szt.	0,79	1,49	1,50	190,1	0,17	0,43
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	l szt.	695,83	715,42	721,14	103,6	83,74	206,63
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	l m ³	550,87	616,81	621,74	112,9	72,20	178,15
Płyta wiórowa 11-18 mm	l m ²	26,27	27,89	28,11	107,0	3,26	8,06
Okno drewniane szklane	l szt.	1269,64	1418,83	1430,18	112,6	166,07	409,79
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	l szt.	1090,44	1262,34	1272,44	116,7	147,75	364,60

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %	Relacje środków mech. do:	
	I 2007	XII 2007	I 2008	$\frac{I\ 2008}{I\ 2007}$	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	354311,83	347802,88	350585,30	98,9	407,09	1004,54
Kombajn do ziemniaków	50918,71	53560,63	53989,12	106,0	62,69	154,70
Samochód Lublin	64979,14	72843,00	73425,74	113,0	85,26	210,39
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17698,79	18713,76	18863,47	106,6	21,90	54,05
Siewnik zbożowy 25 redlic	13433,69	14825,42	14944,02	111,2	17,35	42,82
Ciągnik „Ursus” 3512	98072,08	102833,92	103656,59	105,7	120,36	297,01
Ciągnik 90 kW	158558,55	161157,46	162446,72	102,5	188,63	465,46
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	23489,49	25042,06	25242,40	107,5	29,31	72,33
Kopaczka elewatorowa	10791,22	11162,12	11251,42	104,3	13,06	32,24
Agregat uprawowy do siewnika	12542,20	13671,80	13781,17	109,9	16,00	39,49
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5936,43	5498,30	5542,29	93,4	6,44	15,88
Gleboğrafzarka	4866,27	5249,25	5291,24	108,7	6,14	15,16
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	34009,37	35737,82	36023,72	105,9	41,83	103,22
Opryskiwacz 300 l	2648,35	2701,09	2722,70	102,8	3,16	7,80
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4661,32	5057,34	5097,80	109,4	5,92	14,61
Rozsiewacz nawozów	1694,86	1541,76	1554,09	91,7	1,80	4,45
Sadzarka 2 rzędowa	2706,59	3382,52	3409,58	126,0	3,96	9,77
Plug 3 skibowy	3661,25	4142,58	4175,72	114,1	4,85	11,96
Kultywator 2,1-2,8 m	1696,66	1838,58	1853,29	109,2	2,15	5,31
Dojarka 2 konwie ^a	8130,01	8074,63	8139,23	100,1	9,45	0,65
Dojarka z rurociągiem ^a	46262,43	49585,83	49982,52	108,0	58,04	4,01
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16871,40	16601,75	16734,56	99,2	19,43	1,34

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych.

Liczba krów objętych oceną użyteczności mlecznej w 2007 r. wyniosła średnio 527 tys. sztuk i była wyższa o 1,2% niż w roku 2006 r. (tab. 1, rys. 1). W ciągu całego 2007 r. liczba krów ocenianych rosła z miesiąca na miesiąc. Jedynie w lipcu i wrześniu nie zmieniła się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Od dwóch lat średnio 19-20% pogłowia krów poddawanych jest ocenie, a w 2007 r. odsetek ten wzrósł do 20,2%. Stado krów w gospodarstwach stosujących ocenę w grudniu 2007 r. liczyło przeciętnie 30,4 sztuk i nie zmieniło się od czterech miesięcy. W 2007 r. mleczność krów ocenianych wyniosła 6688 kg na 1 krowę rocznie, o 24 kg więcej niż w roku poprzednim i o 2293 kg więcej niż przeciętnie w Polsce. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski, co jest związane z utrzymywaniem bardziej licznych stad w tych województwach (rys. 5).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Średnioroczna liczba krów inseminowanych prawie nie zmienia się od kilku lat. Liczba krów inseminowanych w 2007 r. spadła o 4,3% w porównaniu do 2006 r. i o 5% w porównaniu do 2005 r. W 2007 r. w porównaniu do roku poprzedniego, znacząco, bo o 40,8% zmalała natomiast liczba inseminowanych loch. Jest to związane ze spadkiem opłacalności chowu trzody chlewnej.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W grudniu 2007 r. zarejestrowanych było 24,4 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najlichnieszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (46,7%) i weterynaryjnych (33,0%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,8%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,0%, a zakładów naprawczych o 3,0%. Liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,1 i 3,6%.

Ceny usług dla rolnictwa w 2007 r. były wyższe o 3,7% w porównaniu do roku 2006. W ciągu 2007 r. ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 3,4%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał zbiór zielonek sieczkarnią oraz opłata 1 dnia pracy osoby zatrudnionej przy pracach polowych (odpowiednio o 14,1 i 15,0%). Spadła natomiast cena zboru zielonek ścinaczem o 8,1% oraz kopania ziemniaków kopaczką o 5,9% w porównaniu z rokiem 2006. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 4,0%. W tej grupie obniżyły się ceny projektu budynku inwentarsko-składowego, składki ubezpieczenia OC ciągnika, kredytu w wysokości 10 tys. zł zaciągniętego na rok oraz kredytu w wysokości 50 tys. zł zaciągniętego na 5 lat. Znacznie (od 11 do 15%) zdrożała natomiast praca mechanika przy naprawie maszyn rolniczych, oraz opłata prac stolarskich, murarskich i ciesielskich.

W roku 2007 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług był korzystny dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ pomimo tego, że w październiku i listopadzie 2007 r. obniżył się do 98,4 i 99,0, a w grudniu wzrósł do 100,5, to średnio w roku 2007 wyniósł 111,6. Spowodowane to było silnym, bo prawie 16% wzrostem cen produktów rolnych przy prawie 4% wzroście 34 usług dla rolnictwa. (tab. 2).

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład cena rozsiewu nawozów mineralnych na obszarze 1 ha średnio w 2006 r. odpowiadała cenie 1,57 a przeciętnie w 2007 r. – 1,07 dt pszenicy. Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w 2007 r. równowartość 36 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 33 kg przed rokiem. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (22 kg przeciętnie w 2007 r. i 19 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3. .

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
	I		513	30,5	x	x	x	x	x	x
	II		515	30,4	x	x	x	x	x	x
	III		519	30,4	587	217	10 776	2 028	8 102	2 934
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
2007	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	xx	x	x
	XII		536	30,4	x	x	11 405	2 064	8 060	2 889
Wskaźnik zmian (%)										
		XII 2007 IX 2007	101,7	100,0	x	x	100,2	99,8	100,0	99,2
		XII 2007 XII 2006	105,3	100,0	x	x	106,0	103,0	98,9	96,3

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatniej miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
	I		106,3	107,2	.	101,3	106,1
	II		103,5	104,1	.	104,1	103,4
	III		100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
	IV		98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
2007	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX	104,9	105,0	116,2	103,3	104,8	
	X	98,4	98,6	98,3	98,9	98,3	
	XI	99,0	99,2	98,4	99,5	98,9	
	XII	100,5	105,0	104,8	99,9	100,5	

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2007												XII 2007		I-XII 2007						
	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2006	I-XII 2006											
% wobec poprzedniego okresu																											
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	100,1	100,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	100,3	100,2	100,2	100,2	100,3	100,4	100,3	100,3	100,5	100,2	105,1	103,7
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	100,1	99,8	99,8	100,9	100,2	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,3	100,1	100,2	100,3	99,9	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	100,1	100,3	100,3	102,2	103,4
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	100,1	101,6	99,8	100,6	100,6	100,6	100,2	99,3	100,3	100,3	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	99,9	100,5	101,8	102,9
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	100,1	101,6	99,3	100,3	100,3	100,3	100,3	99,7	100,5	100,0	100,6	100,1	100,5	99,7	100,3	100,3	100,3	100,3	100,5	100,0	99,6	100,6	101,8	103,9
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	100,1	100,6	100,6	100,4	100,4	100,4	100,4	100,6	100,4	100,4	100,6	100,1	100,3	99,9	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	100,0	100,0	100,5	101,8	105,1
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	100,1	101,6	100,1	100,8	100,1	100,1	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6	100,1	99,0	100,6	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,6	100,0	100,5	101,8	103,6
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	99,4	99,7	100,1	100,8	100,1	100,8	100,5	100,4	100,7	100,3	100,4	100,1	100,3	99,9	100,3	100,3	100,3	100,9	100,9	99,9	100,0	100,5	101,8	101,3
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	100,1	100,4	100,4	102,3	102,7	100,6	100,6	100,6	100,8	101,1	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,8	99,9	101,7	100,2	105,7	115,0
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	100,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,3	100,3	100,2	100,2	100,2	100,3	100,2	100,5	100,5	100,3	100,2	100,2	100,3	100,3	99,9	100,2	100,1	102,4	102,1
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	100,0	100,5	99,7	100,4	100,2	100,2	100,2	100,4	100,1	100,0	100,2	100,2	100,2	100,7	100,0	100,0	100,7	100,3	100,3	99,8	100,3	100,2	102,4	101,5
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	100,0	99,8	100,2	100,5	101,5	100,4	100,5	100,5	100,5	100,5	100,4	100,4	100,0	100,0	100,5	100,0	100,0	100,2	100,2	100,0	100,0	100,0	102,5	102,6
III. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	100,1	100,8	100,4	100,7	100,3	100,7	100,5	100,4	100,7	100,3	100,7	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	100,4	100,4	100,5	100,6	100,2	105,7	104,0
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	100,0	101,0	100,2	100,9	100,8	100,7	100,3	100,2	100,9	100,3	100,7	100,3	100,1	100,1	100,3	100,1	100,7	100,7	100,7	100,6	100,4	100,1	106,0	104,8
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	100,1	100,8	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,2	99,5	100,9	100,8	100,4	100,4	100,4	100,8	100,4	99,9	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	105,3	104,1
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	100,3	101,0	100,8	100,7	101,8	101,9	101,8	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	100,6	100,6	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	100,4	100,4	100,3	110,1	107,4
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	100,0	100,6	100,2	100,6	101,1	100,0	100,1	100,6	101,1	100,0	100,4	100,1	100,9	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	100,7	99,5	100,7	100,6	106,0	103,9
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	100,1	100,7	100,1	100,4	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0	99,6	100,3	100,3	100,3	100,3	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,4	103,7	101,9
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	99,9	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,0	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	100,2	100,0	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	100,6	99,9	102,0	101,2
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	100,0	101,3	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,5	101,7	99,0	100,0	100,1	100,0	100,1	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	100,2	100,2	99,9	102,6	103,6
- bankowe	95,6	89,1	96,4	99,7	99,4	99,4	100,1	99,4	99,8	100,3	100,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	100,4	100,2	100,4	101,6	101,6	99,8	100,6	100,6	96,4
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	99,8	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,5	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,6	100,8	100,8	100,6	100,6	100,7	100,3	104,0	102,5

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodziły usługi: orka pługiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów sz. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewnicą, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodziły usługi: przewóz 10 ton cegieł samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesz, podkucie koperty końskiego, opłata za wynajem 1 m² lokalu przemysłowego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, prac mechanika przy naprawie maszyn rolni, opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cyklinarki, sruutowanie na paszę 100 kg żyta, sruutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m² lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m² placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezp. budynku rolnego, składka ubezp. OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średniotermin. 50 tys. zł.

^b przemiał zboż

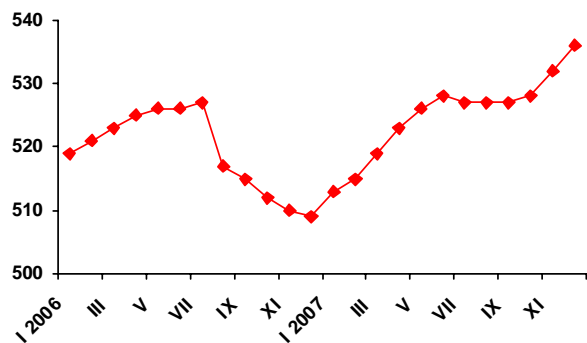
Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

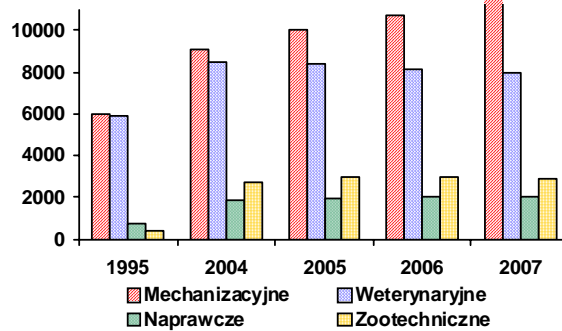
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2005		2006		2007		2007												XII 2007		I-XII 2007	
			I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2006	I-XII 2006						
																				%				
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38		1,68	1,69	1,73		1,90	1,54	1,25	1,27	1,31				61,4					
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15		1,38	1,42	1,45		1,58	1,28	1,04	1,06					60,4					
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31			1,05	1,07		1,19	0,97	0,79	3,01					89,8					
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07		1,10	1,17	1,19		1,34	1,09	0,84	0,85	0,88	0,87			67,8					
Zbiór zielonek siewczk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204				263		252	234	217	204					83,9					
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11						4,25	3,47	2,85						40,5					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09						1,51	2,77	4,63	6,56					77,4					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76			0,77	0,79	0,83	0,87	0,93	0,76	0,62	0,63	0,66			75,5					
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15		0,14	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,13	0,14			66,2					
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80		48,37	48,26	48,35		48,08	47,12	45,35	42,00	39,63	37,12			89,8					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40		22,97	22,89	22,97		22,86	22,32	21,78	20,24	19,03	17,91			90,0					
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żyweca trzody	32,27	32,96	36,45		36,37	37,37	39,15		36,32	32,50	31,58	31,93	36,47	40,33			109,7					
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19		0,20	0,20	0,21		0,22	0,23	0,19	0,15	0,16	0,16			66,1					
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48		0,47	0,49	0,51		0,55	0,60	0,49	0,40	0,41	0,42			72,0					
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żyweca trzody	16,98	18,63	22,02		20,82	21,55	23,11		22,22	20,03	19,79	20,13	22,93	25,25			117,3					
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żyweca trzody	271	286	295		312	318	327		293	261	253	251	273	301			102,1					
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żyweca trzody	8,25	8,71	9,10		9,70	9,61	9,77		9,02	7,96	7,73	7,77	8,79	9,64			103,6					
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żyweca trzody	6,79	7,71	7,99		8,78	8,34	8,58		7,91	7,04	6,84	6,86	7,79	8,57			102,8					
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73		1,79	1,82	1,87		1,99	2,10	1,71	1,38	1,41	1,46			64,8					
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19		11,47	12,10	12,37		12,98	13,69	11,15	9,04	9,22	9,54			70,1					
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48		8,91	9,14	9,27		9,77	10,25	8,38	6,80	6,93	7,14			62,4					
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7		86,3	77,7	78,7		82,8	87,6	71,6	58,2	59,1	63,2			62,4					

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

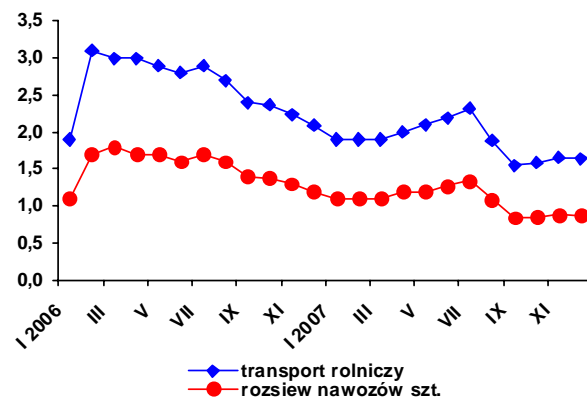
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

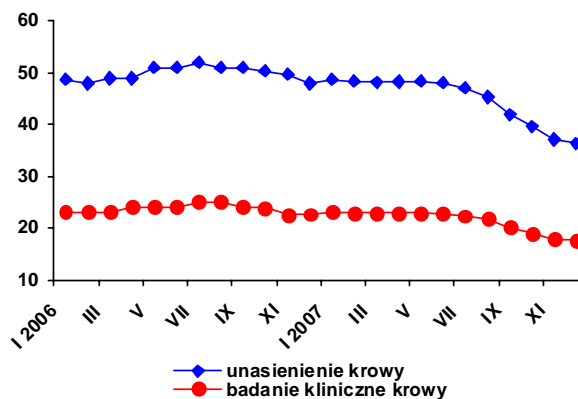
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

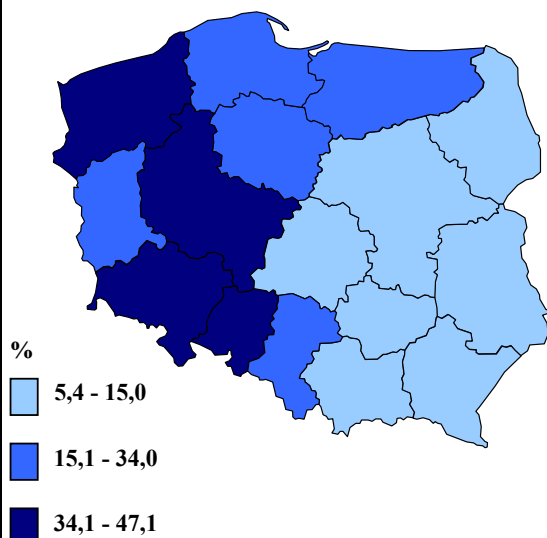
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

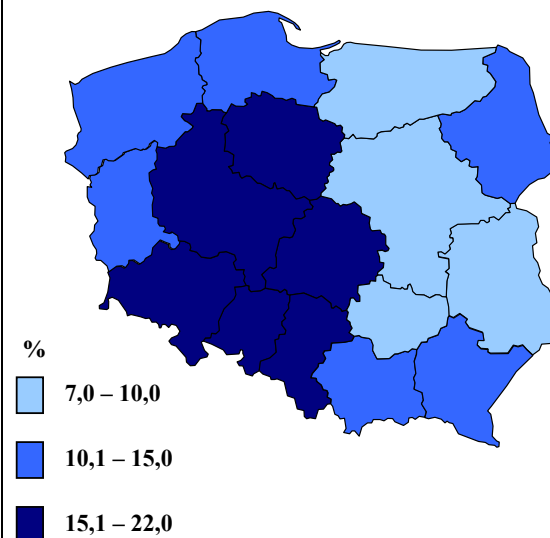
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zooteknicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

Ocena użytkowości mlecznej bydła w Polsce

Magdalena Talarek

Warunkiem niezbędnym dla prowadzenia racjonalnej hodowli bydła mlecznego i przyspieszania postępu genetycznego są indywidualne informacje o wydajności zwierząt. Wydajność zwierzęcia jest bowiem zewnętrznym wyrazem jego potencjału genetycznego.

Ocenianie krów dostarcza hodowcom wielu informacji, niezbędnych do prowadzenia wydajnej hodowli bydła mlecznego. Dzięki ocenie krów rolnicy uzyskują dane na temat wydajności mlecznej, zawartości tłuszczu, białka i laktozy w mleku. Dzięki tej usłudze hodowca uzyskuje również informacje na temat liczby komórek somatycznych (LKS) w mleku, co jest bardzo dokładnym wskaźnikiem stanu zdrowotności wymienia krowy, natomiast analiza zawartości mocznika w mleku pozwala stwierdzić, czy zwierzę jest prawidłowo żywione. Tego rodzaju informacje przyczyniają się do poprawy jakości i zwiększenia ilości mleka, co bezpośrednio przekłada się na rentowność chowu bydła mlecznego. Rolnicy uzyskują również dane na temat pochodzenia zwierząt i ich wartości hodowlanej, co pomaga w realizacji programów hodowlanych. Statystyki wyraźnie wskazują, że krowy poddane ocenie są znacznie bardziej wydajne od ogółu, oraz że mleko tych krów jest bardziej zasobne w tłuszcz i białko. Mleko krów ocenianych zawiera o 0,22 punktu procentowego więcej tłuszczu i o 0,32 punktu procentowego więcej białka, a mleczność krów ocenianych jest aż o 54% większa niż ogółu krów (dane za 2006 r.). Z usług oceny użytkowości mlecznej bydła korzystają także rolnicy, którzy prowadzą stada zarodowe, aby dzięki temu móc produkować bydło najwyższej klasy i uzyskiwać za nie jak najkorzystniejsze ceny.

Dlatego we wszystkich krajach wysokorozwiniętych funkcjonują urzędowe systemy kontroli użytkowości mlecznej krów. Dla przykładu, we Francji ocenie poddaje się 70%, w Holandii 85%, w Niemczech 81%, a w Danii aż 92% pogłowia krów.

W Polsce ocena użytkowości mlecznej krów sięga 1904 r. kiedy to powstał pierwszy w Królestwie Polskim Związek Kontroli Obór w Wilczycach pod Sandomierzem. Po II wojnie światowej w 1958 r. w celu ujednoczenia zasad i organizacji oceny, Minister Rolnictwa swoim zarządzeniem powołał 17 Wojewódzkich Stacji Oceny Wartości Użytkowej i Hodowlanej Zwierząt. W następnych latach miało miejsce jeszcze kilka reorganizacji. 22 grudnia 2000 r. na mocy Rozporządzenia

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi powstało Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt funkcjonujące od 1 stycznia 2001 r. jako prawny następca zlikwidowanej w 2000 r. Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt w Warszawie. Po roku 2000 zaszły kolejne ważne zmiany. Z dniem 1 lipca 2006 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 214 poz. 1813), Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka przejęła od Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt działalność w zakresie oceny wartości użytkowej bydła ras mlecznych. Przekazując sprawy hodowli, prowadzenia ksiąg hodowlanych i oceny wartości użytkowej zwierząt związkowi branżowemu – PFHBiPM, uspołecznilo hodowlę i ocenę zwierząt w Polsce.

Liczba krów ocenianych wzrosła na przestrzeni ostatnich lat. Średnioroczna liczba krów objętych oceną użytkowości mlecznej w 2006 r. wyniosła 521 tys. sztuk, a rok później taką oceną objęto już o 6 tys. więcej krów. Liczba krów ocenianych z roku na rok rośnie począwszy od 2000 r. W latach 2000–2003 oraz w roku 2005 był to 5–8% wzrost wobec roku poprzedniego, a po roku 2004 dynamika przyrostu zmalała do 1–2%.

Systematycznie wzrasta udział krów objętych oceną użytkowości mlecznej w krajowym pogłowie krów. W 2002 r. oceniane krowy miały 15,6% udział w pogłowie, a w roku 2007 było to już 20,2%. Szacuje się, że udział mleka pochodzącego z obór objętych kontrolą użytkowości mlecznej wzrósł w 2007 r. do około 40% całkowitego skupu.

Mleczarnie doceniają ogromną rolę oceny wartości użytkowej dla przyspieszenia postępu genetycznego i poprawy opłacalności produkcji i skupu mleka, co sprawia, że często dofinansowują dostawcom koszty tej usługi. Czasem realizuje się to w formie dopłaty do ceny skupowanego mleka, a czasem zwrotu kosztów usługi.

Kontrola użytkowości mlecznej ma także wpływ na procesy koncentracji w sferze produkcji mleka. Kontrolowane stada są znacznie większe od przeciętnych, a proces koncentracji stad ocenianych przebiega szybciej. W roku 2004 i 2005 przeciętne stado liczyło 27–29 krów. W ostatnich miesiącach 2007 r. przeciętna liczebność ocenianego stada wzrosła do 30,4 sztuk.

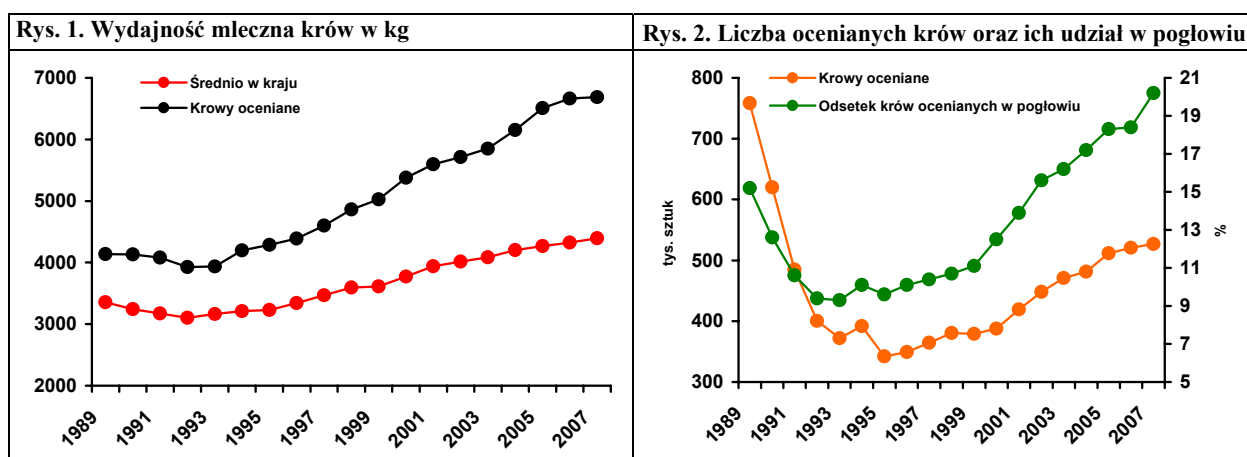
Pod względem regionalnego zróżnicowania odsetka krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej, przodują trzy województwa – opolskie, zachodniopomorskie i dolnośląskie,

gdzie ocenianych jest ponad 40% ogółu krów. W pozostałych województwach zachodniej Polski – lubuskim, pomorskim, kujawsko-pomorskim oraz wielkopolskim ocenie poddaje się od 30 do 40% krów. Najmniejszy odsetek ogółu pogłowia krów poddaje się ocenie w czterech województwach południowo-wschodniej Polski (małopolskim, podkarpackim, lubelskim i świętokrzyskim), gdzie wskaźnik ten nie przekracza 10%. Udział krów ocenianych ma związek z rozdrobnieniem stad. Im większy jest udział stad dużych w strukturze pogłowia, tym więcej krów w danym województwie jest poddawanych ocenie. Województwa o najmniejszym odsetku ocenianych krów charakteryzują się bardzo rozdrobnioną produkcją mleka. W czterech województwach, w których usługi oceny krów mlecznych są najmniej popularne, od 70 do ponad 90% pogłowia krów jest utrzymywanych w najmniejszych, liczących

do 9 krów stadach, a mniej niż 2% pogłowia znajduje się w stadach liczących ponad 100 krów. Natomiast we wszystkich województwach, w których ocenianych jest ponad 40% krów oraz w województwie lubuskim (w którym ocenie poddaje się od 30 do 40% pogłowia), od 22 do 31% krów utrzymywanych jest w stadach liczących ponad 100 krów. Pozostałe województwa, w których poddawanych ocenie jest od 30 do 40% krów również posiadają korzystną strukturę pogłowia. Udział krów utrzymywanych w małych stadach (do 9 krów) jest w tych województwach zdecydowanie niższy niż przeciętnie w kraju, natomiast od 9 do 17% pogłowia znajduje się w stadach liczących ponad 100 krów.

Bibliografia:

1. Ocena i hodowla bydła mlecznego. Dane za rok 2006, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Warszawa 2007 r.
2. <http://www.pfhb.pl/index.php>
3. [http://orka.sejm.gov.pl/Druki5ka.nsf/0/F1BE5F6B5EC71E9EC12570E60049D410/\\$file/210-uzasadnienie.doc](http://orka.sejm.gov.pl/Druki5ka.nsf/0/F1BE5F6B5EC71E9EC12570E60049D410/$file/210-uzasadnienie.doc)

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych PFHBiPM oraz GUS.